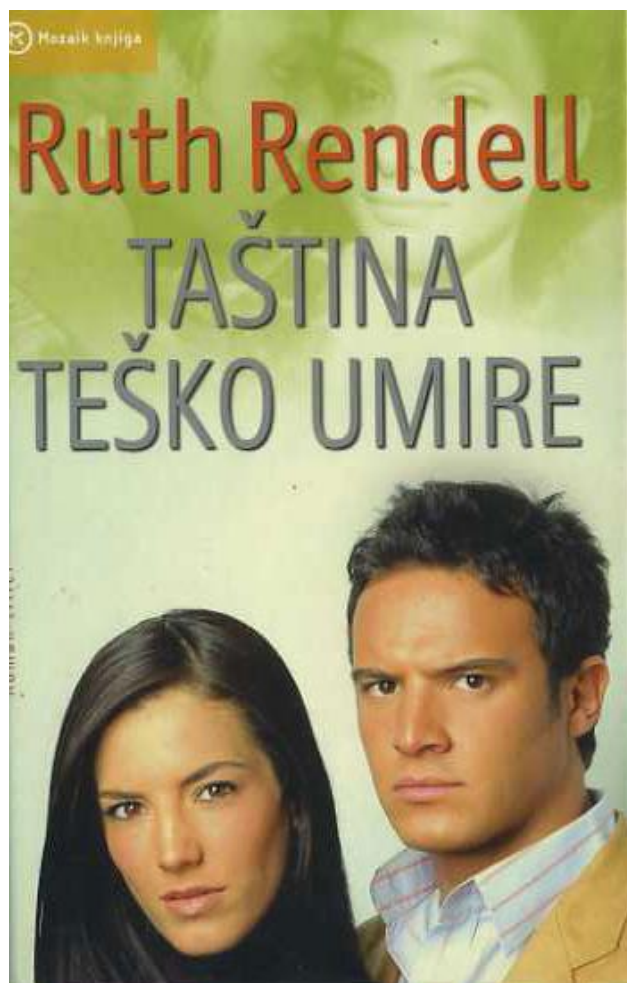

Ruth Rendell
TAŠTINA TEŠKO UMIRE

Vanity Dies Hard

Tko je mogao vjerovati da bi se život Alice Whittaker mogao tako promijeniti? Imala je trideset sedam godina, bila je bogata ali neugledna žena, nezainteresirana za bilo kakav posao... Njezin život bio je samostan, pa se tješila onim čega je imala dovoljno - novcem. A onda je u njen život ušao šarmantni Andrew Fielding. No, kako je ušao, tako je iz njezina života misteriozno nestala njezina prijateljica Nesta ostavivši za sobom pregršt neodgovorenih pitanja i zbunjujućih zagonetki.

Taj niz događaja stvorit će novi mračan svijet u kojem će se naći nekoliko ljudi koji bi, svatko svakome, mogli svašta učiniti pa čak i - ubiti!

Taština teško umire; u nekim tvrdokornim slučajevima nadživi samog čovjeka.

Robert Louis Stevenson: Princ Otto

Kiša je prestala baš kad su ušli u grad, ali posvuda su bile lokve, vjetrom šibane i namreškane. Mokro lišće lupkalo je o prednje staklo automobila i ležalo na pločniku kao poderane krpe.

– Hoće li ovdje biti u redu? – upitao je Hugo. Zaustavio je automobil na mjestu za zaustavljanje, označeno bijelim iskrižanim linijama kao u nekoj zamršenoj igri. – Malo smo skučeni vremenom, pa ako misliš da možeš...

– Mogao biste odvesti do kraja – rekla je njegova žena. – Ja bih to nazivala podlim, iskrcati ljude kao da si autobus. Osim toga, lijevat će kao iz kabla.

– Rekao sam da kasnimo – prasnuo je Hugo. Okrenuo se prema svojoj sestri. – O.K., Alice? Evo kakav je plan, Jackie i ja ćemo na brzinu obići Amalgamated Lacquers – u četiri je kod njih nekakav prijem – ali, trebali bismo biti gotovi prije pet. U pet ćemo te ovdje ponovno pokupiti.

– Divno – rekla je Alice. Uzela je svoj kišobran i torbicu i otvorila vrata automobila.

– Nemoj se obazirati na njega – žurno je rekla Jackie. – Naravno da ćemo doći k Nesti po tebe. Reci mi, molim te, ponovno njezinu adresu.

– Saulsby – S, a, u, l, s, b, y – Chelmsford Road, ali nije mi nikakav problem...

– Gluposti. – Bijesno je pogledala supruga, a njezine crne kovrče veličine tanjurića za kavu podrhtavale su kao ticala. – Da ima mrvicu –

mrvicu kavalirštine... Oh, kakve koristi od toga? – Jer, Hugo je već upalio motor automobila i ubacivao u brzinu. U nijemom bijesu ispružio je lijevi zglob, pokazujući lice ručnog sata. Alice je stajala na pločniku i lagano im mahnula rukom.

– Pozdravi Nestu i sve to – doviknula je Jackie. – Nadam se da neće biti u jednom od svojih raspoloženja. Pobrini se daje razveseliš prije nego što mi dođemo.

U jednom od svojih raspoloženja... To nije bilo nemoguće; to bi objasnilo njezinu dugu šutnju, njezino reklo bi se odbijanje da odgovori na većinu Alicinih pisama. Možda nije trebala doći. Naravno, bilo bi bolje daje došla vlastitim automobilom, umjesto stoje nepromišljeno zamolila brata daje poveze. Chelmsford Road bi mogao biti bilo gdje, milju dalje na drugoj strani grada.

Dakle, ovo je Orphingham, uska visoka uličica očito prilično nepokvarena, s kućama koje su zvali »povijesnim« jer su većinom sagrađene prije devetnaestog stoljeća, s nekoliko novih trgovina i običnim stablima s čijih su se debala ljuštili komadići kore maslinaste boje. Iznad sebe, na jarkozelenom humku, Alice je ugledala dvorac; kroz procjepe među zgradama vidjela se rijeka Orph, koja je vijugala između kišom natopljenih livada. Alice je pomislila kako se malo promijenila od onih dana kad ju je naslikao, smeđu zakrivljenu rijeku ograđenu vrbama. Lijepo mjesto za ženu od ukusa, ili utočište umornom duhu.

Ispred Gradske vijećnice nalazio se plan grada, uokviren i ostakljen. Alice je odmah pronašla Chelmsford Road. Kad je shvatila daje Nestina ulica jedan od krakova koji vode od raskršća na kojem se upravo sad nalazila, nasmiješila se vlastitoj zabrinutosti. Čim je ušla u nju, vidjela je daje doslovce ono što joj i ime kaže, ulica prema Chelmsfordu. Sira od ulice iz koje je ušla, izgledala je više bogato nego lijepo i otpočetka je nagovještala imućno predgrađe. Mnoge su kuće bile uvučene od ceste, napola sakrivene iza visokih zidova s kapijama s lukovima.

Nije baš tako zamišljala Nestinu kuću. Zamišljala je kolibu sa špaliorom stabala jabuke i trijemom čamčića. – Kućica – prema Herrickovim riječima – čiji je skroman krov otporan na vremenske

nepogode. – Ovdje nije bilo ničeg takvog, samo ogromne vile sa zabatima i tornjićima. Nestaje u jednoj od njih vjerojatno imala stan.

Počela je padati sitna kišica. Alice je odjenula svoju sivu nepropusnu kišnu kabanicu i otvorila kišobran. Dok je to činila, morala se sjetiti kako je Nesta uvijek izgledala savršeno, kako otmjeno. Njezin je kišobran imao oblik pagode, crni s tankom drškom koja se doimala kao daje načinjena od oniksa. Alice je uzdahnula. I bez zrcala točno je znala kako zacijelo izgleda, simpatična, modrooka Engleskinja, ne baš u prvom cvijetu mladosti i nikad vrijedna drugog pogleda. Podigla je lijevu ruku i zagladila zalutali pramen svijetle kose, a kad je to učinila, kap kiše joj je smočila nov vjenčani prsten. Uzdah se promijenio u smiješak. Kakve veze ima to sve, godine, nemaran izgled, konkurencija, sad kad ima Andrewa?

Žustro je hodala niz Chelmsford Road. Kao što je i pretpostavljala po Nestinoj adresi, nijedna kuća nije imala ulični broj. Orphingham Lodge – zacijelo boravište uspješnog zubara – El Kantara, The Elms... Na suprotnoj strani zamijetila je niz podjednako jasno vidljivih naziva. Uz zadnju veliku kuću nalazio se bungalov, u praznom vrtu kojeg su bile posađene japanske trešnje čije su gole grane stršale uvis kao žbice kišobrana okrenute naopačke.

Iza njega bile su samo kućice u nizu. Alke je začuđeno podigla obrve. Skupina poput koksa tamnih kasnoviktorijanskih kuća bila je toliko netipična u ovoj bogatoj ulici da je jedva mogla vjerovati svojim očima. Bile su male i natiskane, nezgrapne na pozadini bujnih zelenih brda, i Alice su podsjetile na rudarske nastambe, crne od dima iz rudničkih dimnjaka.

Na svakoj je ispod strehe bila štukom obložena pločica s imenom i datumom, 1872. Prljavština i vrijeme učinili su natpise nejasnima. Da bi pročitala pločicu na prvoj kući morala je posve prići željeznim vratima, nagnuti se i poviriti.

Alice je osjetila gorko razočaranje, hladan ubod iznevjerenosti. Kuća se zvala Kirkby. Nestina kuća bit će jedna od ovih, naravno da hoće. Ali, nije moguće da Nesta ovdje živi. Da je nakon Salsteda došla ovamo? Helicon Lane i Bridal Wreath bili su tako otmjeni. Škotski borovi natkrivljavali su malu trgovinu s kosim stubištem i željeznom

ogradom; iz pločnika pokraj vanjskog dvorišta rastao je povijesni salstedski hrast za kojeg se pričalo da kroz njegovo raskoljeno deblo može projahati čovjek na konju i s čijih je grana visila imela u labavoj zelenoj lopti.

Samoj je sebi rekla da ne brza sa zaključcima. Ta mračna strana njezina karaktera, ta pesimističnost zbog koje je uvijek bila sklona strepnji od najgoreg, nijednom se nije pokazala otkad se udala. Andrew ju je naučio da bude vesela, gotovo lakomislena. Stoički je ponovno pogledala pločicu. Kirkby, Garrowby, Sewerby, i... da, Revesby. Dakle, ipak nije jedna od ovih. Uzdahnula je od olakšanja.

A ipak... Nije li pomalo neobično naići na četiri kuće čija su imena završavala jednako kao Saulsby, a da jedna od njih nije Saulsby? Možda ih ima još – ljepših od ovih ili na neki način dotjeranijih – na samom kraju ulice. Ali, nakon sljedećih pedeset metara kuće su nestale, a pločnici se pretvorili u travnate bankine crne od blata i motornog ulja. U tom je smjeru jedina zgrada bila dvorac Orphingham, koji je siv i divovski stršao na pozadini brzih lebdećih oblaka. Došla je na sam kraj grada.

– Oprostite...

Žena u kostimu od tvida i kišnom ogrtaču približavala se cesti s poljske staze. Teško je prešla preko nogostupa i sumnjičava izraza lica kakav ljudi imaju kad im se obrate neznanci, nepovjerljivo prišla Alice.

– Možete li mi reći gdje je kuća po imenu Saulsby?

– U Chelmsford Roadu?

– Da, Saulsby. Nigdje je ne mogu pronaći. Žena je pokazala prema kućicama u nizu. Ispod baldahina od oblaka, ruševne kuće kao da su se mrštile. Namrštila se i Alice.

– To je Sewerby.

– Popis stanovnika, zar ne? Oni se zabune oko imena. Bez brige, vi tražite Sewerby.

– Ne radim popis. Idem u posjet prijateljici. – Alice je izvukla svoj adresar. – Pogledajte, Saulsby. – Zainteresirana, žena je povirila preko njezinog ramena. – Pisala mi je i rekla adresu.

– Ako mene pitate, netko je negdje pogriješio. Poslušajte moj savjet i raspitajte se u Sewerbyju.

Poslušajte moj savjet... No, dobro, tražila je savjet, mogla bi ga baš i poslušati. Na otrcanim prednjim vratima Sewerbyja nije bilo zvona, samo alka u obliku gotičkog vražićka. Alice je pokucala i čekala. Neko vrijeme – možda pola minute – nije ništa čula. A onda se iznutra začulo nesigurno šuškanje. Vrata su bila zakračunana i zasun je zaškripao pri potezanju. Kad su se vrata otvorila, ugledala je veoma starog muškarca, blijedog i slabovidnog kao daje godinama bio zatvoren u mraku. Iz tamne rupe hodnika dopro je smrad kuhanog kelja, neoprane odjeće i kamfora.

– Dobar dan. Je li gospođa Drage kod kuće? – Tko?

– Gospođa Drage. Gospođa Nesta Drage.

– Ovdje sam samo ja, mlada damo. – Na sebi je imao prastaro preveliko odijelo, a košulja bez ovratnika bila mu je pričvršćena oko vrata manšetom od kosti. Lice mu je bilo grubo i naborano, koža imala teksturu kore starog sira. – Sam sam još otkad mije umrla žena – rekao je. – Posve sam od pedeset i četvrte.

– Ali, gospođa Drage je živjela ovdje – bila je ustrajna Alice. – Mlada žena, zapravo djevojka. Veoma je lijepa, svijetle kose. Došla je ovamo prije otprilike tri mjeseca iz Salsteada. Mislila sam da ima... – Zastala je, shvaćajući kako kriteriji koje je za Nestu postavila stalno padaju. – ... sobu ili nešto slično – rekla je.

– Nikad ne iznajmljujem sobe. Vi vjerojatno tražite gospođu Currie u Kirkbyju, onu koja ima kćer koja radi u bolnici, ali ta uzima samo mlade muškarce.

Dakle, nije bio Sewerby. Ipak je bila u pravu. Pročitala je ponovno ime sa stranice adresara: Sa-lulsby. Nesta joj je pisala – otpisala joj je dvaput – i iako je pisma bacila, adresu je odmah prepisala.

Polako se vratila putem kojim je i došla. The Elms, Kantara, Beechwood, St Andrews, Orphingham Lodge i još dvadeset. Ali, nigdje Saulsbyja, nigdje u čitavoj ulici kuće po imenu Saulsby.

Pretpostavimo da znate ime kuće i ime ulice u kojoj se ta kuća nalazi, ali je ne možete pronaći, kako biste je potražili? – Popis stanovnika, zar ne? – To je to. Izborni popis, popis birača!

Policijska postaja bila je u središtu grada između gostionice po imenu Lav i Janje i seoske bolnice. Ali-ce je ušla. Narednik u postaji, naravno, nikad nije čuo za Saulsby, ali joj je dao primjerak glasačkog popisa.

– Neće biti na njemu – rekao je. – Ne, ako je nova ovdje.

Ali, Saulsby će biti. Evo je, Chelmsford Road.

– Kirkby, Garrowby, Sewerby, Reevesby – glasno je čitala i glas joj je zamuknuo.

– Pisala vam je s te adrese, gospođo?

– Naravno da jest, dvaput.

– Pa sad, ne znam točno što bih vam predložio. – Oklijevao je, a zatim, iznenada nadahnut, dodao: – Čime se ona bavi?

– Cvjećarka je. Nekoć je imala cvjećarnu u Salsteadu. Mislite da bih se mogla raspitati u svim cvjećarnama?

– U sve dvije – rekao je. – Neće vam naškoditi, zar ne?

U prvij je ostala praznih ruku. Druga je bila prostranija i zaposlenija. Zrak u njoj bio je vlažan, ali mirisno svjež. Taj jasan miomiris, mješavina ruža, trpkih krizantema i teške tromosti karanfila, vratio joj je u sjećanje Nestu kao što ništa drugo ne bi moglo. Kao daje prirodno išao uz zgodno, bucmasto lice, zlatnu kosu i uobičajeno brbljanje.

Žena ispred nje naručivala je cvijeće za vjenčanje. U svibnju, kad su se Alice i Andrew vjenčali, Nesta im je svo cvijeće dala kao vjenčani dar i vlastitom rukom zašila bijelu orhideju uz satensku vrpcu koju je Alice držala u molitveniku; u rano jutro došla je u Vair Place te je zidove dnevnog boravka ujaka Justina ispunila ljetnim ljiljanima.

– Radi li za vas gospođa Drage? Nasmiješila se i s velikim zadovoljstvom raskolačila oči kad je upraviteljica odgovorila: – Da, draga. Upravo je otišla straga pobrinuti se za jednu narudžbu. Brzo će se vratiti.

Potraga je završena. Čekajući, kratko se žacnula zbog stida i – zavisti? Samo bi žena koja nikad u životu nije morala raditi došla

potražiti prijateljicu koja radi, i to radnim danom, i očekivati da će je zateći kod kuće. Naravno, Nestaje morala raditi i možda još satima neće moći napustiti trgovinu. Ali, utješila se, nešto se zacijelo može učiniti kako bi se upraviteljica nagovorila da joj dopusti otići ranije, ili da barem pobjegne na pet minuta. Ona, Alice, bi mogla nešto kupiti – gurnula je ruku u torbicu i opipala debeli smotak novčanica koji je uvijek nosila sa sobom – nešto ekstravagantno što će darovati Nesti. Možda one orhideje, ili desetak crvenih ruža na dugim peteljčkama.

– Daje pozovem? Vjerujte mi, ne znam što ju je toliko zadržalo.

Alice je besciljno tumarala trgovinom i kovala planove. Bit će tako dobro ponovno vidjeti Nestu. Doista se nadam daje preboljela onu depresiju, pomislila je. Promjena klime i okruženja zacijelo su je dosad već izliječile. Za trenutak će proći kroz ova vrata, pognuti glavu da bi izbjegla bršljan u visećoj košari. Imat će crni najlonski kombinezon, a ruke će joj biti vlažne i uz njih će prijanjati ostaci lišća. Licem će joj preletjeti sneni osmijeh, jer je u zadnje vrijeme uvijek izgledala kao da ju je netko upravo probudio iz uznemirujućeg sna, i izgovorit će jednu od svojih karakterističnih, ljupkih parola.

– Ovo je doista iznenađenje. Otkad se nismo vidjele!

Iznenađenje? Ne, ona to ne bi rekla, jer Alice joj je pisala da dolazi, i za pet minuta tajna nepostojeće kuće bit će razjašnjena.

Iz stražnjeg dijela trgovine začulo se gužvanje papira i potom koraci. Alice se gorljivo nasmiješila i zakoračila korak naprijed.

– Nesta...

Trepnula je i podigla ruku do usana.

– Ovo ovdje je gospođa Drake. Oprostite što ste morali čekati.

Razočaranje je bilo tako snažno daje osjetila kako joj svi mišići na licu padaju u gotovo komičnom očaju. Očne jabučice su je zapekle. Gospođa Drake bila je mršava, crvenoruka i sredovječna.

– Rekla sam gospođa Drage.

– Žao mi je, sigurna sam da jeste, ali mogla bih se zakleti...

Odmahnula je glavom i okrenula im leđa. Toliko mnogo frustracije bilo je nepodnošljivo. Stajala je na pločniku na kiši, kišobran joj je visio

sa zgloba kao mokra ispuhana kukuljica, i turobno zurila u kupce. Nesta bi mogla biti među njima. Zacijelo...? Krenula je, ponovno pogledala i potrčala za sitnim likom u svjetlucavom crnom kišnom ogrtaču, kojem je svijetla kosa bježala ispod šala. Ali, kad je ispružila ruku kako bi dotaknula rukav, žena se okrenula i pokazala praseće lice s ružičastom namreškanom kožom i grimiznocrvenim usnama.

Iz grla joj se oteo jecaj, i s njim početak panike. Bio je to stari, poznati osjećaj, taj iznenadni strah, ta jeza da će se dogoditi nešto strašno. Poznat, ali star, napola zaboravljen u sreći protekle godine. Smirena, praktična, trezvena. To su, znala je, svi mislili o njoj.

Izenada se osjećala veoma mladom, gotovo djetinjastom. Željela je zaplakati i željela je Andrewa. Neobično, zato što su ta dva poriva bila nespojiva. U njegovim je očima ona bila snažna, smirena i majčinska. Pomalo bez daha, okrenula se i u kišom opranom staklu izloga neke trgovine ugledala visoku, snažnu ženu širokih ramena stvorenih da na njima netko plače, a ne da se sama potresaju jecajima.

Nestaje na njima često plakala. Kad si mlad i lijep, možeš plakati i nikome to ne smeta, nitko te zbog toga neće prekoriti. Zašto sad mora misliti o tome? Saberi se, rekla je samoj sebi još jednim od klišeja. Podigla je rukav i pogledala na platinasti sat s dijamantom. Skoro su četiri sata. Za sat vremena doći će Hugo i Jackie i potražiti Nestinu kuću, vozit će se gore-dolje ulicom i postajati sve ljući i nestrljiviji. Nije mogla sjesti na zid ispred Sewerbyja i čekati ih na kiši koja je lijevala. Kad se tako razmišlja, umalo je smiješno, a ne za plakanje.

U svih svojih trideset i osam godina Alice gotovo nikad nije upotrijebila javnu govornicu. U komunikaciji s udaljenim selima Orphingham je imao zamršen sistem biranja brojeva, čitav niz kodova. Kako se zove ona tvrtka čiju je tvornicu Hugo otišao posjetiti? Spomenuo ju je samo jednom. Amalgamated nešto – boje, lakovi, sprejevi... Otvorila je telefonski imenik i brzo je pronašla. Amalgamated Lacquers, Orph Bridge. Daleko od Salsteada i ljudi koje je čitav život poznavala, Alice je uvijek osjećala laganu nelagodu, nesigurnost, stidljivost. Budući da se nikad nije morala sama probijati kroz svijet, nepoznato ju je plašilo. Nesigurno je proučavala kod i

polako birala brojeve. Vani se počelo smračivati. Kiša je bubnjala po krovu govornice i slijevala se niz staklene zidove.

– Mogu li razgovarati s gospodinom Whittakerom, molim vas?

Otkrila je da mora malo поближе objasniti. Uslijedilo je škljocanje i kuckanje dok je netko tipkao po centrali, a zatim se začuo Jackin zbunjen, lagano zabrinut glas.

– Halo? Mama, jesi li to ti? – Alice je.

– Oh, Bože! Pomislila sam da se nešto djeci dogodilo. Stoje bilo?

Alice joj je rekla. U pozadini je čula glasove i prigušen smijeh.

– Očito si pogriješila – prilično oštro je rekla Jackie. – Pogrešno si zapisala adresu. Imaš li sa sobom njezina pisma?

– Uopće ih nemam. Bacila sam ih.

– No, onda je tako kako jest. Pobrkala si adresu.

– To nije moguće, Jackie. Nestaje kod Cropper'sa ostavila prsten da joj ga poveća. Poslala sam joj ga u Saulsby, a na istu adresu sam slala i pisma. Prsten je dobila, pisala mi je i zahvalila se. Čak je poslala i dvije funte za troškove povećanja.

– Hoćeš reći da si pisma i paket poslala na mjesto koje ne postoji i da si dobila odgovor? – Jackin ton je sad bio blaži, no još uvijek kreštav od jasnog uzbuđenja. – Slušaj, dolazim po tebe, a onda ćemo se vratiti po Huga.

– A sad, da vidimo. Odselila je iz Salsteada početkom kolovoza i nije baš jasno rekla kamo točno ide. Rekla je da nema ništa utvrđeno, ali će ti pisati i javiti se kad se negdje smjesti. Je li tako?

Alice je kimnula glavom. – Nisam je htjela gnjaviti pitanjima, Jackie. U zadnje je vrijeme bila veoma deprimirana. Tri godine je radila u onoj trgovini u Salsteadu i rekla je da joj je dosta. Zacijelo nije baš zabavno biti udovica i morati zarađivati za život. Tako je mlada.

– Mlada? – Jackie je ispružila noge u hlačama. – Starija je od mene. Ima najmanje dvadeset i osam godina. – Zamišljeno je dodala: – Križanac između džerseyske krave i porculanske lutke, takvom mi se čini.

Alice se Nesta nije ni najmanje činila takvom. Prisjećajući se onih nekoliko godina prije udaje, sjetila se kako je otišla u Bridal Wreath kad

je Nesta tek postala upraviteljica. Vjenčići šarenog lovora i posude solanuma iz kojeg su nicala male narančaste kuglice bili su odneseni, a zamijenile su ih fuksije i orhideje na zelenim metalnim pladnjevima. Na svoj spor, sanjivi način, Nestaje voljela orhideje. Njihovo neprozirno, svjetlucavo meso kao da je bilo slično njezinom, s bisernim i zaobljenim laticama kao njezini nokti. Alice se sad ponovno sjetila kako je izgledala kad ju je prvi put vidjela u jednoj od crnih haljina koje je uvijek nosila, sa živahnom kosom smotanom u punđu koja je bila jedina svijetla stvar na njoj.

– Negdje mjesec dana nakon što se preselila, otišla sam kod Croppera po onaj sat za Andrewa. Nestaje odnijela svoj zaručnički prsten da joj ga povećaju...

– Nisam iznenađena – prekinula ju je Jackie. – Debljala se kao luda. Primijetila sam kako su joj gležnjevi posve nabrekli kad se gegala naokolo na onim luđački visokim petama.

– U svakom slučaju, mora daje zaboravila otići po prsten prije nego što je otišla. Rekla sam gospodinu Cropperu da ću joj ga poslati, ali nisam znala adresu.

– To je bilo onda kad si namjeravala dati oglas u The Timesu?

– Znala sam da Nesta vjerojatno ne čita The Times, ali pomislila sam da bi mogla imati nekog prijatelja ili rođaka koji ga čita. Još sam razmišljala o tome kad sam dobila pismo od nje. Bilo je to tek nekoliko rečenica, ali poslala sam joj prsten, a ona mi je otpisala i zahvalila mi. Sad su od toga prošli tjedni i tjedni.

Iz pohabane torbice od izrezbarene kože koju je uvijek nosila sa sobom, Jackie je izvukla kutiju cigareta Sobranie Cocktail, odabrala jednu blijedozelenu i zamišljeno je pripalila. Dim se izvio do krova automobila kao pero ili cvijet koji se grana. – Kako je mogla dobiti prsten, ako si ga poslala na nepostojeće mjesto?

– Ne znam – rekla je Alice.

Iznad njih kiša je ritmički lupkala. Zvuk koji je proizvodila bio je kao odmjereno tapkanje žurnih petica ili dugonoktih prstiju koji nervozno lupkaju po metalu.

– Bit će bolje da se malo urediš – rekla je Jackie, upalivši motor automobila. – Izgledaš kao da te uhvatila oluja na cross-country utrci.

Prije godinu dana Alice bi joj zamjerila takvu primjedbu. Sad se samo nasmiješila. – Nikad neću biti kraljica glamura.

– Kraljica glamura? Odakle ti takvi izrazi, iz škrinje?

– Ne moram... privlačiti ljude. Imam supruga.

– Tvoj Andrew – lukavo je rekla Jackie – veoma je privlačan muškarac.

– Znam.

– Oduvijek sam smatrala da su tamnoputi muškarci seksipilniji od svjetloputih, jel da?

– Oh, Jackie, nikad nisam razmišljala o tome.

– Vjeruj mi, jesu. Iskreno, draga – znam da mi nećeš zamjeriti što ti to kažem, previše si pametna za to, zar ne? – Iskreno, često sam se pitala kako si uopće uspjela uhvatiti Andrewa. Ščepala si ga na nekom dobrotvornom športskom natjecanju, zar ne?

– Nije to bilo športsko natjecanje, nego dan škole. I nisam ga ščepala. Otišla sam s prijateljicom čiji je sin tamo išao u školu. Razgovarale smo s učiteljem engleskog...

– A učitelj engleskog bio je Andrew.

– Jackie, draga, ja sam mislila da svi Whittakeri koji postoje dosad već znaju tu priču. Pisali smo jedno drugome i otišli na večeru. Zar većina žena ne upoznaje na taj način svoje muževe?

– Ja sam Huga upoznala u pubu.

– Da, sjećam se, ali za ime božje, nemoj da to sazna stric Justin.

Jackie se zahihotala. Kad su se udaljile od Orphinghama nekih kilometar i pol, skrenula je nalijevo nedavno asfaltiranom stazom. Tvornica gdje je bio Hugo nalikovala je velikoj gljivastoj izraslini, kao gips bijela i gumenasta izgleda među poljima. Ubrzo je izišao i prišao automobilu. Bio je ushićen, iako pomalo nervozan, i odmah je počeo pričati o nekom ugovoru za koji ih je uvjeravao daje »u torbi«.

– Koga je, uopće, briga? – goropadno je upitala Jackie.

– To ti je kruh i mlijeko, nije li? I Alicin, kad smo već kod toga. Pomakni se, bolje da ja vozim. Svi vi se toвите od Whittakera kao

gomila parazita. – Razdražljivo je progundao. Jackie je zapalila modru cigaretu, naglašeno mirna. Hugo je frknuo nosom. – Daj mi jednu, molim te. Ne jednu od tih, nego pravu cigaretu. Ne bi te moglo biti manje briga za posao, zar ne? – Svi Whittakeri su o svojoj tvornici govorili kao o »poslu«. – Nikad i ne pomisliš na njega, zar ne? Skakavci samo uživaju dok mravi obavljaju sav posao, a ti mravi smo Justin i ja. – Ponovno je progundao. – Oh, i Andrew, naravno – dodao je, kao da se toga naknadno sjetio i kao mito za Alice.

Bila je naviknuta na njegove izljeve lošeg raspoloženja, provale bijesa koje su brzo hlapile i obično nisu ništa značile. – Žao mi je što se Jackie morala vraćati – rekla je pomirljivo – ali pretpostavljam kako si shvatio da nisam mogla pronaći Nestu. Kuće jednostavno nije bilo.

– Kako to misliš, nije je bilo? Oh, proklet bio? – Naglo je zakočio, izbacio glavu na kišu i zaurlao na vozača cisterne s melasom. Promet je bio, gust, svjetlucava, spora gusjenica.

– Beskorisno je pokušavati razgovarati s tobom – rekla je Jackie. Udahnula je i iznenada uzviknula:

– Zašto se toga nismo sjetile? Trebale smo otići na poštu. – Automobil se naglo zaustavio gotovo na stražnjim svjetlima cisterne i veliki znak pričvršćen na njezinom stražnjem dijelu Oprez, zračne kočnice kao daje poskočio o prednje staklo. – Hugo! – vrisnula je. – Kog vraga radiš? Hoćeš li me voljeti i nakon plastične operacije?

– Oh, Jackie – tužno je rekla Alice. – Voljela bih da sam se sjetila pošte. Naravno da sam trebala otići na poštu. Bila sam na policiji, ali nije mi palo na pamet...

– Bila si na policiji? – Hugo je zvučao zapanjen.

– Samo da bih pogledala popis stanovnika. Hugo, možemo li se vratiti? Prilično sam zabrinuta.

– Vratiti? Mene bi više zabrinulo da se moram vraćati kroz ovaj pakao po ovakvoj gužvi. Osim toga, postaje već zatvorena.

– Vjerojatno jest. Nisam razmišljala o tome.

Zapravo, bilo je teško shvatiti kako bi se itko mogao okrenuti i vratiti. Red koji se sporo pomicao ostao je neprekinut i zmijolik čitavim

putem do raskrižja Brentwood. A onda se svaki treći automobil odvajao.

– Hvala bogu da će ovo pripadati prošlosti kad se sljedeći tjedan otvori zaobilaznica.

Čitava bujica drhtavo je zastala kad su prvi automobili došli do uskog grla Salstead High Streeta. Sa svoje desne strane Alice je vidjela bijelo ušće dvotračne ceste i preko nje niz bačvi s uljem naglašenih crvenim svjetlima upozorenja. Nove svjetiljke ulične rasvjete bile su postavljene, ali nisu bile upaljene. Bila je to cesta duhova, djevičanski komadić asfalta preko kojeg još nije prešla nijedna guma. Tiha i nepomična, iščezavala je između tamnih nasipa nagomilane gline. Alice je jedva uspjela razaznati veliki, plosnati znak u daljini i u oštrom kutu ogranak s kojim se cesta odvajala kako bi u središtu grada susrela High Street. S druge strane tog odvojka ležala je Helicon Lane. Sad je to bio samo batrljak s okljaštrenim donjim krajem kako bi dopustio prolaz zaobilaznici, no Bridal Wreath još je uvijek bio tu, hrast i lelujava imela...

Na križanju su napustili High Street i skrenuli u Station Road. Svjetla u liječničkoj ordinaciji bila su upaljena, a gospodin Cropper prekrivao je svoje izloške metalnom noćnom zaštitom koja je nalikovala zastoru od lančanog oklopa. U svakom slučaju, Nestaje dobila svoj prsten. Negdje u tom neuhvatljivom Saulsbyju možda ga baš u ovom trenutku stavlja na prst iznad vjenčanog prstena, vrti ga i smiješi se dok se svjetlo odražava sa sitnih dijamanta.

Ljudi su išli u Boadiceju. Mora daje prošlo šest sati. Automobil je glatko brzao između novoizgrađenih poluspojenih kuća, ispod željezničkog mosta, pokraj »posla« – Whittaker-Hinton, utemeljena 1856. Odlazili su i zadnji radnici, automobilima, biciklima, neki pješice. Hugo je usporio, podigao ruku na pozdrav, i Alice je prepoznala njegovu tajnicu koja je silazila niz stepenice. Bentley strica Justina i Andrewov sprite nedostajali su s direktorskog parkirališta. Automobil je brzo zašao u mir vlažne, osamljene prirode.

Vair House je bila mnogo manja od Vair Placea, izgrađena u istom razdoblju i od istih tulipan crvenih cigli, i bila je tik do nje, iako ne i

spojena uz nju. Kao da je roditeljska zgrada doista rodila Vair House, stvorila dijete koje je nepogrešivo bilo njezino, iako ne njezina kopija.

Veća je kuća nadvisivala manju za otprilike tri metra i taj se višak sastojao od krova iz kojeg su stršala četiri tavana prozora. S tih se prozora, kao i sa svih gornjih prozora na obje kuće, pružao nesmetani pogled na travnjake koji su okruživali Salstead.

I Justin Whittaker, koji je živio u Vair Placeu, rekao je da kao što nema ničeg ružnog ili neskladnog u onome stoje on zvao »imanjem«, jednako se tako ni oko njega ne može vidjeti ništa ružno.

Čak je i novu benzinsku postaju na Pollington Roadu sakrivao skladan zid od lipa, ariša i gloga. Vidio se samo zvonik Svetog Jude, tanka kamena igla iznad mreže grana. Izgradivši tvornicu tik uz postaju, Whittakerovi su zauvijek uništili prvi pogled posjetitelja na Salstead; vlastito prebivalište su se potrudili zaštititi od pustošenja.

Alice i Huga, koji su kao djeca ostali siročad, odgojio je stric, sadašnja glava tvrtke. Ali, kad se Hugo oženio, odlučio je za sebe izgraditi novu kuću, četvrt milje udaljenu. Vair House je ostala prazna kad je posljednja tetka Hinton umrla i bila je prazna dok je stric Justin nije darovao Alice kad se udala za Andrewa.

Andrew... To je pravo mjesto za njega, pomislila je kad ju je Hugo iskrcao na prilazu kuće i kad je krenula prema njoj. Jedva se mogla sjetiti ičega što joj je pružilo više zadovoljstva od onog prvog dana kad mu je pokazala Vair House i rekla da će to biti njihov dom, a ne jedna od onih štukom prekrivenih kućica koje su bile rezervirane za oženjene učitelje u školi Pudsev. Osim – osim ako mu škola za vjenčani dar ne kani dati mali crveni automobil sprite, ili zlatni sat za rođendan, ili policu za knjige za njegova prva izdanja Trollopea.

Sprite je sad bio na prilazu kuće, zasjenjen bentleyem strica Justina s druge strane živice. Naravno daje došao kući. Alice je pogledala na sat. Gotovo je pola sedam. Skrenula je niz jedinu okuku na stazi, a onda gaje ugledala gdje je čeka.

Znala je daje čeka iako nije gledao u vrt. Zastori još nisu bili navučeni i kroz malena četverokutna stakla vidjela je ružičasto svjetlo jedne od svjetiljaka koje mu je padalo na lice i knjigu koju je čitao.

Popevši se stepenicama, na vršcima prstiju jer gaje voljela iznenaditi, vidjela je svaku pojedinost kameje u udubljenju prozora: Andrewove dugačke ruke koje su je podsjećale na prizor s Tizijanove slike Lhomme au Gant, pečatnjak na njegovom prstu, čak i omot jednog od njegovih najdražih Palliserovih romana, smeđemodri poput pačjeg jajeta, s Huskinsonovim crtežom.

Tiho je ušla u kuću. Zastala je ispred zrcala u hodniku i pogledala se. Kad se udala i dovela Andrewa u Salstead, donijela je čvrstu odluku. Ništa na svom izgledu neće mijenjati. Neka se samo smiju i ogovaraju zato stoje neotmjena Alice Whittaker naposljetku pronašla muža – i to kakvog muža! Još bi se više smijali i pričali, pomislila je, daje počela nositi visoke pete, kratke suknje i daje ošišala kosu.

U velikoj dvorani Pudseya izgledala je kao i uvijek, žena odlične figure – naočita žena, rekao je Andrew – u Macclesfeldovoj svilenj haljini i praktičnim sandalama s niskom petom, kose podignute onako kako ju je podizala otkad je sa sedamnaest godina prvi put podigla pletenice. Andrew joj se obratio, sjeo s njom, zaljubio se u nju onakvu kakva jest. Zašto bi se mijenjala?

Ipak... Sjetila se Jackinih prijekora i osjetila lagani žalac sumnje. Ova bi marama možda izgledala bolje ovijena oko ovratnika pulovera s brošem, ili možda zavezana u čvor. Neuspješno je prtljala po njoj; zatim je, smiješeći se svojim malim taštinama, odbacila maramu i ponovno pričvrstila broš. Iza njezinih leđa otvorila su se vrata i znala je da on stoji na pragu. U staklu iznad njezina ramena pojavilo se njegovo lice.

– Dobro je ona znala – citirao je kroz smijeh – velike tajne arhitektonske dekoracije konstrukcije i nikad se nije upustila u konstruiranje dekoracije.

– Dragi Andrew!

– Već sam se počeo brinuti za tebe.

Ispružio je ruke i uhvatio u zagrljaj kao da su mjesec dana bili razdvojeni.

– Nisi se valjda doista zabrinuo?

– Zabrinuo bih se da nisi brzo došla. Gladna? – Kimnula je glavom.

– Poslao sam Pernille u kino. Navodno je neki rani Bergmanov dragulj

pronašao svoj put do Pollington Plaze. Vratit će se na vrijeme da nam pripravi večeru.

Slijedio ju je u dnevni boravak. Užina, s tankim kriškama kruha, putrom i kolačima iz slastičarnice u ulici York, bila je složena na niskom stoliću.

– Čekao sam te s užinom.

– Čekao? Oh, Andrew, ovo si posebno pripremio, zar ne?

– Madame est servie.

Vatra u kaminu upravo se počela razgorijevati. Zamislila je kako dopušta da ugasne, ne zamijećujući. Zatim, kad je shvatio daje šest sati, a da ona još nije došla, žuri naslagati cjepanice na pepeo. Ugrijala je ruke na tankim žutim plamićima, sjećajući se prvog puta kad joj je pružio šalicu čaja u dvorani škole Pudsey na dan škole. Mora daje i on to osjetio, ili joj je pročitao misli, jer je ozbiljno rekao: – Pijete li ga s mlijekom, gospođice Whittaker?

Nasmijala se, podižući lice do njegovog, i na njemu vidjela zajedničku nježnost, svijest o čudu koje im se oboma dogodilo. Još uvijek nije mogla vjerovati da ju je volio onoliko koliko je ona voljela njega, ali joj je bilo nemoguće u to sumnjati kad bi u njegovim očima vidjela ovaj sjaj začuđenosti i oduševljenja. Ljubav joj je došla kasno i netraženo. – To je tako romantično – uzdahnula je Nesta. – Dođe mi da se rasplačem – i blijede modre oči su joj se ispunile suzama. Nesta možda sad negdje plače zato stoje čekala Alice, a Alice nije došla. Odmaknula se od Andrewa i nadalje ga držeći za ruku. Ako ju je Nesta doista čekala, naravno daje telefonirala.

– Reci mi što si radio – rekla je. – Je li se što dogodilo, je li tko zvao?

– Harry Blunden je svratio, tobože da mi nešto posudi i vrati knjigu koju je posudio od mene. Vidiš, potrgao je omot. – Slegnuo je ramenima, pokazujući dugačku poderotinu na omotu romana kojeg je čitao. – Baš je nespretna za jednog liječnika. Nadam se da mi nikad neće morati dati injekciju.

Dakle, Nestaje, gdje god bila, šutjela i bila zadovoljna time. – Harryja nisam vidjela već tjednima – rekla je. Harry bi mogao znati, bio je Nestin liječnik. – Sto si mislio onim »tobože«?

– Naravno, došao je vidjeti tebe, Bell. – Uvijek ju je zvao Bell, zato stoje to bila viktorijanska umanjenica njezinog drugog krsnog imena. – Zvat ću te Bell – izjavio je kad mu je rekla da joj je ime Alice Christabel. – Alice je previše grubo za tebe. Alice je za stare usidjelice, ne za mlade žene...

– Što je Harry htio?

Nasmijao se. – Samo te vidjeti, pretpostavljam. Pola sata se muvao mašući svojim dugačkim rukama, manje-više zavezanog jezika, a onda je morao na svoju večernju ambulantu.

– Ne voliš baš Harryja, zar ne?

– Naravno da ne volim muškarce koji su zaljubljeni u moju ženu – rekao je nestašno. – Ne volim muškarce koji se prema njezinoj kući ponašaju kao daje svetište i ne volim muškarce koji namjerno sjede na njezinom najdražem stolcu jer znaju daje ona zadnja sjedila na njemu. On svoju baki nosi visoko iznad tla po kojem koračaš. – Uz lagani smiješak, sjeo je na pod do njezinih nogu. – A te me otrcane primjedbe dovode do tvoje prijateljice Neste. Kako je ona? Pričaj mi.

– Nemam ti što ispričati. Nisam je vidjela. Neobično je čudno, dragi, ali nisam je uspjela pronaći.

– Kako to misliš, Bell? – Slušao je u tišini, opušten i savršeno nepomičan, dok mu je pričala.

– Kako si ono rekla da se kuća zove?

Iz pune košarice voća od marcipana, uzela je jedan slatkiš i zagrizla.

– Saulsby. Znam da Jackie misli da sam pogrešno zapamtila, ali nisam. Zapisala sam u knjižicu. Čekaj malo, idem po nju.

– Nemoj sad ustajati. Znam da ti ne činiš takve pogreške. – Ugodno se namjestio promatrajući je. – Doista imaš najugodnije jastučasto krilo na koje sam ikad položio glavu.

– A položio sije u mnoga?

– Stotine.

Na to se nasmiješila, žaleći žene koje su odbijene kad je ona odabrana. – Sto bih trebala učiniti glede Neste?

– Učiniti? Zašto bi trebala išta učiniti?

– Čini mi se veoma neobičnim.

– Vjerojatno za to postoji neko prilično jednostavno objašnjenje.

– Nadam se. Svejedno imam osjećaj daje možda u nekoj nevolji. Sjećaš li se kako je bila deprimirana i čudna kad je odlazila?

– Sjećam se daje obilazila naokolo i sa svima se pozdravljala, metaforički zveckajući svojom kutijom za milodare.

– Oh, dragi!

– Utrapila se nama zato stoje, kako je rekla, sve bilo spakirano za selidbu i nije si mogla ništa skuhati.

– Pernille je bila bolesna, pa sam morala kuhati ja, ali je nabujak od sira splasnuo i bio je oduran.

– Nije bio posebno oduran – rekao je i nestašno dodao: – Trebala si pozvati i Harryja. Siguran sam da bi on požderao... zastao je, odabirući najgore čega se mogao sjetiti – ... čokoladom prekrivene mrave, kad bi mislio da si ih ti pripremila.

– Užasno! – stresla se Alice. – A onda se rasplakala – nastavila je – pa si je odveo natrag u Bridal Wreath. Sam Bog zna zašto, budući daje noć trebala provesti s Feastovima. To je bila prva noć kad su počeli uklanjati stare grobove kako bi napravili mjesta za cestu. Nestaje imala nešto protiv toga.

– Nekontroliranu maštu loše odgojenih – nadmeno je rekao Andrew. Nacerio joj se.

– Nemoj biti tako neljubazan. Ni ti baš ne bi želio spavati sto metara od mjesta na kojem gomila ljudi iskapa leševe. Znam da ja ne bih. Tamo su bili čak i policajac i vikar, i mislim da su samo pogoršali situaciju. Ali, ona ionako nije bila tamo. Doista bih voljela da znam gdje je sad, Andrew.

– Bell? – Iznenada se uspravio. – Možemo li Nestu Drage ostaviti na miru?

Upitno gaje pogledala.

– Bilo mi je drago kad je otišla – rekao je. – Nikad u njoj nisam uspio vidjeti ono što si ti vidjela, Bell. Kad si rekla da je od tebe posudila novac – to mi se nije svidjelo. – Kad se željela usprotiviti, pomirljivo je nastavio: – Dobro, vratila ga je. Danas kad si otišla u Orphingham, priznajem kako sam pomislio da ćeš se kući vratiti nekoliko stotina funti siromašnija i kao partnerica u još jednom beznadežnom privatnom poslu kao što je bio onaj zadnji. Ali, nisi je vidjela. Draga, ja ti nisam jedan od onih koji u svemu traže znakove i predznake, ali ovu zbrku oko adresa moram shvatiti kao uplitanje Sudbine.

– Sutra se kanim vratiti u Orphingham.

– Ja na tvom mjestu ne bih. – Nikad nije uspješno skrivala misli. Sad je imala osjećaj da joj razočaranje izbija iz svake pore, jer je on naglo rekao: – Doista si zabrinuta zbog nje, zar ne?

Kimnula je glavom.

Ponovno je sjeo na pete i, uzimajući obje njezine ruke, nježno joj se nasmiješio. – Strašno se bojim da ćeš biti povrijeđena. Zašto ne pričekaj subotu, onda i ja mogu poći s tobom?

– Oh, Andrew, ne treba mi tjelesni stražar!

I nadalje ju je gledao s neobičnom mješavinom zabrinutosti i zabave. – Ne kao tjelesni stražar – rekao je, a u glasu mu je bio neki tužan intenzitet. – Ima i drugih vrsta ranjivosti.

– Stapovima i kamenjem – vedro je rekla. – Znaš kako ide dalje.

– Vjerojatno najbezosjećajnija poslovice od svih, a zacijelo najgluplja.

Alke je otišla na kat preodjenuti se. Bilo je apsurdno što se Andrew ponaša tako zaštitnički. Da gaje čuo itko od njezinih rođaka, jedva bi uspjeli suzdržati smijeh, znajući koliko je ona snažna i samodostatna. Majčinski bila je riječ kojom su je opisivali, prikladan pridjev za ženu koja se udala za muškarca devet godina mlađeg od sebe.

– A kamo si se ti – upitao je stric Justin izišavši iz bentleya – uputila? Zašto ne ručaš?

Prišao je živici i odmjerio je. Mora da mu se nije svidjelo to što je vidio, jer nije dao ni naznaku smiješka.

Alice se sjetila daje neki dosjetljivac jednom za obitelj rekao kako svi Whittakeri izgledaju kao potomci čudovišnog spoja zlatnog kokera i arapske kobile, ali da samo muškarci fizički nalikuju ženskoj strani. Justin Whittaker posve je sigurno veoma nalikovao konju. Čelo mu je bilo nisko, ali zahvaljujući širini nije izgledao podlo. Udaljenost između njegovih očiju i usana bila je velika, a činila se još većom zbog dubokih usporednih bora koje su njegove stalno stisnute usnice urezale od nosa do brade. Krupni zubi bili su svi njegovi, ali ih je rijetko pokazivao, držeći donju usnicu u položaju kojeg je on nazivao odlučnim, a ostali ratobornim.

– Idem na ručak za gladne, striče Justin, ručak od kruha i sira za Oxfam – hrabro je rekla Alice, prisjetivši se daje sad udata žena. – Svakog petka ga upriličuju.

– Katoličke gluposti.

Bilo je posve beskorisno raspravljati s njim. Bolje neka misli da se igra s katoličkom crkvom, nego da joj dobaci svoju najsramotniju porugu, socijalistkinja!

– Ne moraš, valjda, platiti ručak?

– Naravno da plaćamo. U tome i jest poanta. – Duboko je uzdahnula.

– Zarada ide Oxfamu. Rekla sam ti. Sad pokušavamo skupiti dovoljno za kupnju poljoprivrednih strojeva zajedno indijsko selo.

Namrštio se i odmahnuo glavom. Njegova srebrna kravata uvijek je bila tako čvrsto svezana daje morao držati podignutu bradu.

– Pitam se što misliš da ćemo učiniti sa svim tim ljudima koje hranite najboljim što ova zemlja pruža. Neće ti se svidjeti, Alice, kad dođu i počnu živjeti u montažnim kućicama po čitavom Vairu.

– Ne mogu se sad svađati, striče Justin, zakasnit ću.

– Gomila starih babetina, pretpostavljam. – Njegov je pogled pokazivao da i nju tu uključuje, daje ne doživljava kao pravu ženu, lijepu ženu. Prema njegovom mišljenju žene trebaju biti viđene, i vrijedne toga da ih se vidi, ali ih rijetko treba slušati. – Siguran sam da tamo nema nijednog muškarca.

– Ima. – Alice je morala samoj sebi priznati daje gotovo u pravu, a zatim je imenovala četvoricu muškaraca koji su ikad prisustvovali

ručku. – Gospodin Feast iz mljekare – on je blagajnik – i Harry Blunden često dolazi. Vikar je gotovo uvijek prisutan i otac Mulligan iz crkve Naše Gospe iz Fatime.

– Eto, što sam ti rekao? Bilo bi ti mnogo bolje da ručaš sa mnom.

Gotovo je bila u iskušenju da to učini. Ručak u Vair Placeu uvijek je bio divan. Zamislila je svog strica kako jede obrok koji se rijetko razlikovao. Uvijek mu je prethodila čašica Manzanille, zatim bi došao steak i pita od jabuka koje bi pripremila gospođa Johnson, a poslužila Kathleen. Njegova inačica kruha i sira bili su krekeri Thin Wine i trokutić sira camembert.

– Moram ići – rekla je. – Ne zaboravi da ćeš večerati s nama.

Sad je bilo prekasno da ide pješice. Kad se probila kroz prometnu gužvu u vrijeme ručka i pronašla mjesto na kojem će parkirati, bilo je već jedan i petnaest. Ali, borova vrata dvorane Svetog Jude bila su još uvijek optimistično otvorena.

Pod dvorane bio je prekriven svijetlosmeđim linoleumom koji je, budući da nikad nije bio uglačan, izgledao kao mliječna čokolada predugo ostavljena na zraku. Tik iza vrata, za stolom na ukrštenim nogama s kojeg su visili poster, nakrcanom kutijama za skupljanje stvari, sjedio je veoma mršav muškarac. Bio je mršaviji od izgladnjele djece koja su, s napuhanim trbusima i grozničavim očima, beznadežno zurila s lepršavih fotografija.

– Oprostite što kasnim, gospodine Feast. – Alice ga je predugo poznavala da bi je zabavljala, ili da bi barem zamijetila, neprimjerenost njegova imena¹.

– Bolje ikad nego nikad. – Na njegovom je vratu iznad ovratnika stršala ogromna nabrekli, poput Adamove jabučice nateknute do čudovišnih razmjera. Bila je to jedina upadljiva stvar na njemu. Kad bi ga se barem, predložio je jednom Andrew, moglo nagovoriti da s tkaninom oko bokova stoji na ulazu dvorane, otopilo bi se čak i neprijateljstvo strica Justina prema njihovoj stvari. I najreakcionarniji bi

¹ feast = gozba, obilje

se pridružili jedaćima kruha i sira, možda nesvjesni pravih objekata njihove gozbe. Brzo je krenula dalje.

– Dobro jutro, gospođice Whit..., gospođo Fielding, trebao bih reći – rekao je vikar. On ju je vjenčao, ali trebat će mu više od šest mjeseci da se riješi dvadesetogodišnje navike. – U zadnje vrijeme vas nismo viđali koliko bismo željeli. – Bila je to upravo ona fraza koju je u crkvi koristio za okorjele grešnike.

Udala sam se i zato ne mogu dolaziti, umalo je rekla Alice. Umjesto toga se nasmiješila. – Evo me, sad sam ovdje.

– Da, doista jeste, i od srca ste dobrodošli. Poveo ju je do jednog dugačkog jelovog stola i oklijevao između mnogobrojnih praznih stolaca. Očima je kružila od uljenog portreta Jamesa Whittakera, graditelja ove dvorane, veličanstvenog u salonskom kaputu, sa satom na lančiću, do raznih slika ispod njega. Ispod svakog pobožno gotičkog prozora visio je poster nekog gladnog djeteta praznog trbuha pa se s mjesta na kojem je stajala činilo kao da se čitavom dužinom dvorane proteže red neuhranjene djece, koja je promatraju i čekaju.

– Alice! Dođi i sjedni na sunce. – Harry Blunden je odgurnuo svoj stolac od svinutog drveta i ustao. – Evo ovdje, na najtoplije mjesto u prostoriji.

Nasmiješila se u njegovu koščato, ružno lice, nastojeći ne pokazati nelagodu koju je osjetila kad je u njegovim modrim očima vidjela toliko mnogo neprikrivene ljubavi.

– Hvala ti, Harry.

Ekstremna visina uvijek gaje smetala – zamišljala gaje kako se saginje ispod zastora bolničkog kreveta i gotovo presavija iznad bolesnika – tako da je bio neprestano zguren. – Onda, što će biti? – Skinuo joj je kaput s ramena. – Mišolovka ili kuhinjski sapun najbolje kvalitete? – Bila je to više nimalo smiješna primjedba koju bi uvijek izrekao kad bi se sreli petkom na ručku.

– Oh, mišolovka. Ali, molim te, ne onaj dio s onom zlokobnom rupom.

Stol je bio prekriven stolnjakom od bijele plastike. U pyrexovim zdjelicama bile su pomiješane kifle i grubo narezane kriške francuskog

kruha, sir u komadićima tako suhim i neprivlačnim kao drveni stol, i, u staklenci od pekmeza, hrpica osušenih potočarki. Svi su imali tanjur, nož i Woolworthovu čašu za vodu.

– Dobar dan, gospodo Fielding.

Alice je pogledala prema drugoj strani stola i susrela pogled mršave djevojke, dugačke neuredne kose, koja joj je dopirala do ramena.

– Bog, Daphne. Ti si upravo osoba koju sam željela vidjeti.

Daphne Feast je razmaknula pramenove i pogledala je.

– Znam. Razgovarala sam s vašom šogoricom. – Jackie? Zar je Jackie ovdje?

Grubo posežući dugačkom rukom preko tanjura neke debeljuškaste žene koja je sjedila dva stolca dalje od nje, Daphne je pokazala na kraj stola gdje je između svoje dvoje male djece sjedila Jackie.

– Rekla je da ste tražili Nestu Drage. Dala vam je lažnu adresu ili nešto takvo.

– Pa, nije bilo baš tako... – Alice je zašutjela kad ju je Harry prekinuo. Poželjela je da je on ne pokušava uvijek monopolizirati.

– Dala ti je lažnu adresu? – upitao je. – Ali, bila si joj u posjeti, zar ne?

– Jesam, ali...

Podigla je svoju čašu kad se vikar približio njihovom dijelu stola s vrčem vode.

– Koliko moramo platiti za ovo? – sumnjičavo je upitala debeljuškasta žena.

Vikar se široko nasmiješio. – Onoliko koliko biste platili za svoj uobičajeni ručak kod kuće.

– Ali, ja kod kuće nemam ručka! Moja ga svekrva ne dopušta. Kaže da ću, ako se još udebljam, dobiti srčani udar. Neću dobiti srčani udar, zar ne, doktore Blunden?

Harry se nevoljko okrenuo prema njoj. – Svejedno je dobro pripaziti – rekao je.

– Voljela bih da sjednete pokraj mene, doktore, i kažete mi što bih trebala učiniti, tako da mogu reći svojoj svekrvi.

Alice je vidjela da se on ne želi maknuti. Na trenutak je oklijevao. Zatim je ustao i uz rastreseni smiješak obišao stol s tanjurom u ruci.

– Mislila sam da bi ti mogla znati gdje je Nesta doista – kazala je Alice Daphne. – Bile ste veoma bliske prijateljice.

– Oh, ne znam. Znale smo se ponekad malo zabaviti. To je sve.

– Zar ni tebi nije rekla kamo ide? Mora da ti je dala neku adresu na koju joj možeš pisati.

– Znala je da ja nikad neću pisati, gospodo Fielding. Bile smo – kako se to kaže? – brodovi koji se mimoilaze u noći. Nikad se nije ni pošteno oprostila, ali ja zbog toga nisam patila.

Alice je bila osupnuta. – Ali, prespavala je kod tebe i tvojeg oca posljednje noći koju je ovdje provela. Sedmog kolovoza, onog petka navečer. Večerala je s nama, a zatim je otišla prespavati kod vas.

– Nije se pojavila.

– Mislila sam daje to bio definitivni dogovor.

– Ništa što bi se moglo nazvati dogovorom. Ona je rekla da će doći, i tata i ja smo je čekali, ali na televizoru je bila neka drama, a njezin je telefon bio isključen, pa je nisam mogla dobiti. Znate kako je.

Ne, nije znala. Ona je sve svoje obveze zapisivala u blizanca velikog adresara i nikad nije propustila sastanak na jutarnjoj kavi, a kamoli prekršila obećanje da će noć provesti u kući svoje prijateljice.

– Zar nisi otišla do Bridal Wreatha i provjerila?

Taj prijedlog kao daje šokirao Daphne. Grickala je svoj zadnji komadić sira. – Rekla sam vam, prikazivali su neku dramu. Tata je otišao do Boadiceje na pivo, a ja sam rekla: – Vidi hoćeš li negdje sresti Nestu – ali je on nije ni čuo, ni vidio. Kad je bilo deset sati, odustala sam od nje. Povjerljivo se nagnula preko stola. – Da budem posve iskrena, gospodo Fielding, nisam baš bila voljna hodati Helicon Laneom po mraku, pogotovo dok su prevrtali one grobove.

Gospode! Alice se lagano stresla. Bilo je nečeg demonskog na Daphninom blijedom licu sa našminkanim očima i ovješenom kosom koja se povlačila po zdjelici za kruh.

– No – rekla je – to je prava tajna, zar ne? Prije nego što sam Nesti poslala prsten – kad nisam znala ništa o tome gdje bi mogla biti – pitala

sam sve u Salsteadu koji su je poznavali i nitko nije imao njezinu adresu.

– I mene ste tad pitali – tugaljivo je rekla Daphne – i ja sam pitala tatu i svakog u trgovinama.

S druge strane stola Harry je izgledao kao da mu je strpljenje potrošeno. Zazvonio je glas debeljuškaste žene: – Pretpostavljam kako me ništa ne sprečava da odem u Boadiceju kad završim ovdje, i tamo pošteno ručam, zar ne?

– To će biti na vašu vlastitu odgovornost – rekao je Harry. Obišao je stol i došavši iza Alicinog stolca, zastao i potapšao je po ramenu. – Ja ne bih ovo prečesto radio, da sam na tvom mjestu, Alice. – Spustio je glas i ona se brzo okrenula prema njemu jer su njegove riječi bile očito namijenjene samo njezinim ušima. – Potrebni su ti poštene obroci. U zadnje vrijeme izgledaš umorno.

– Ali, osjećam se dobro.

Njegove su riječi bile gotovo šapat i morala se napregnuti da ih čuje. – Ako budeš ikad imala ikakvih problema – ikakvih, Alice – doći ćeš k meni, zar ne?

– Harry, ti znaš da nikad nisam bolesna.

Odmahnuo je glavom, pojačao pritisak svoje ruke, a zatim je maknuo s njezina ramena. Zbunjena, promatrala gaje kako prilazi stolu za kojim je sjedio gospodin Feast i uzimao novac. Harry je bio liječnik, njezin liječnik. Zašto je onda stekla tako snažan dojam da problemi kojih se zbog nje bojao nisu bili uopće tjelesni?

– Rekli ste daje to prava tajna – rekla je Daphne Feast. – Da vam nešto kažem. Nestaje bila prepuna tajni.

Na naznaku ogovaranja, Alice je osjetila kako se prenula. Jedino što je željela bilo je saznati gdje je Nesta i zašto se skriva.

– Kao prvo, spetljala se s nekim muškarcem.

– Ma, daj! – Nesta je bila odana uspomeni na pokojnog supruga, čak do te mjere daje i tri godine nakon njegove smrti još uvijek nosila crninu. Jednog dana će se zacijelo ponovno udati. Svatko tko je lijep kao ona, zasigurno bi se udao. Ali, u vezi s nekim muškarcem? Nestaje bila usamljena i izgubljena. Zbog toga, i u pokušaju daje spasi društva

ljudi kao što su Feastovi, Alice je nastojala biti susretljivi – Nije mi željela reći o kome je riječ – odlučno je rekla Daphne – nego samo daje on netko važan u Salsteadu i da će se neki ljudi prilično šokirati kad se sazna. – Zapalila je cigaretu i šibicu bacila među korice i mrvice sira na svom tanjuru. – Pretpostavljam da je bio oženjen. Postojao je neki razlog zašto nije želio da se sazna. Nesta je rekla da će je jednog od ovih lijepih dana morati oženiti. Malo smo se našalile oko toga.

– Meni to zvuči kao maštarenje – oštro je rekla Alice.

– Bilo je još nešto neobično. Ništa povezano s njezinim ljubavnim životom, ali neobično. – Daphne je stresla pepeo preko stola.

Nisam iznenađena što Nesta nije željela prenoćiti kod Feastovih, pomislila je Alice. – Jeste li ikad primijetili njezine obrve?

– Obrve?

– Mislite da sam glupa, zar ne? Ne, vi zacijelo niste primijetili, ne, budući daje ona bila tako neurotična oko svog izgleda. Kad je tek došla ovamo, imala je nekako guste svijetle obrve i veoma duge trepavice. Točno?

Da, Nesta je imala krasne obrve i duge, meke trepavice. I plava kosa bila joj je gusta.

– No, naravno da je čupala obrve, ali jednoga dana bila je malo nespretnija i počupala ih je previše. Rekla je da će ih morati pustiti da joj narastu...

– I onda?

– Pa, nisu joj narasle. To je sve. Nikad joj nisu izrasle pa ih je morala crtati olovkom. Jednom sam svratila u njezin stan – nije znala da dolazim i, Gospode, iskočila je iz kože – posve je skinula šminku i uopće nije imala obrve. Mogu vam reći, gospođo Fielding, da sam se sva naježila. Imala je samo oči, i onda ništa do početka kose.

Daphne je, pomislila je Alice, pogriješila zanimanje. Imala bi zapanjujući učinak na filmske gledatelje kao svojevrsni ženski Boris Karloff. Najprije grobovi, a sad ovo.

– Trepavice su joj bile... no, moglo bi se reći prilično bujne.

– Umjetne – rekla je Daphne Feast. – Ne šalim se.

Dakle, sirota Nesta je imala alopeciju. Strašno, kad se sjetiš koliko je bila ponosna na svoj izgled.

– Hvala, Daphne. Očekujem da će se pojaviti. Počela je navlačiti rukavice.

– Kad je pronađete, mogli biste joj reći da dođe po svoje stvari.

– Stvari?

– Poslala je Snowsa koji je donio neke njezine stvari dan prije nego što je otišla. Pretpostavljam da je to gomila gluposti ili neke od onih dječjih slagalica za kojima je bila tako luda. U svakom slučaju, možete joj reći kako mi je dosta da mi njezine stvari rade nered po kući.

– Reći ću joj.

Problem u tome što si Whittaker bio je taj da su svi od tebe očekivali kako ćeš, gdje god pođeš, biti izrazito darežljiv. Sretna što stric Justin nikad neće saznati za razmjere njezine darežljivosti, Alice je iz novčarke izvukla dvije novčanice od jedne funte i položila ih na stol ispred gospodina Feasta.

– Prilično je dobra... – umalo je rekla »publika« – ... posjećenost danas, gospodine Feast.

Tugaljivo je započeo dugu tiradu. – Iako, primijetit ćete, gospođo Fielding, uvijek gornji sloj i radnička klasa. Buržoazija svoja stopala drži pod vlastitim bogatim stolovima. Zato sam uvijek govorio i uvijek ću reći daje Popularnifront nemoguć. Gornji sloj i radnička klasa...

– Recite mi, molim vas, gospodine Feast, gdje ja spadam? – Na zvuk Jackina glasa, Alice se naglo okrenula. – Nisam znala što bih sa svojim derištima, pa sam ih povela sa sobom da vide kako živi druga polovica.

Alice se sagnula i podigla trogodišnje dijete u naručje. – Postaje sve teži, Jackie! Kako ti se svidio ovaj smiješni ručak, dragi?

Nećak je ovio ruke oko njezina vrata. – Sklon sam siru, nisam li, mama?

– Sklon?

– To mu je najnovija riječ. Spusti ga, Alice. Naprežeš se.

– Upravo sam donijela odluku – rekla je Alice. – Vratit ću se u Orphingham. Sad. Danas poslijepodne.

– A mi ćemo poći s tobom – rekli su uglas Mark i Christopher.

Alice je smiješeći se čučnula ispred njih.

– Voljeli biste? Možete. Baš bih voljela lijepo veselo društvo.

– Pa, za početak, to ćeš i imati – rekla je Jackie. – Ideš sa mnom zubaru.

Kad se začuo dvostruki lelek, rukama je prekrila uši.

– Prava je šteta što nemaš vlastite djece, Alice. Da si se udala prije deset godina, imala bi djecu i svo veselo društvo koje želiš.

Deset godina prije Andrew je bio devetnaestogodišnjak, na drugoj godini Cambridgea. Alice se pitala zna li Jackie što je rekla, ali iako je osjetila kako joj se krv penje u obraze, na licu njezine šogorice nije bilo ni znaka nelagode. Jackie i Hugo, stric Justin, svi su samo mislili na Andrewovu dobru sreću, iznenadni brzi korak u bogatstvo. Nikad nisu razmislili o tome stoje izgubio oženivši se ženom na rubu sredovječnosti.

Uhvatila je oba dječaka za ruke. – Ako se budete ponašali odraslo glade zubara, obećajem da ću u Vairu imati nešto krasno za vas. Neka vas mama dovede – da vidimo – u pola šest.

– To je začarani krug – rekla je Jackie. – Napuni njihove zvjerske male očnjake i ponovno ih pokvari.

Alice je izišla na hladno sunčevo svjetlo. Ako požuri i odmah krene, do tri sata će biti u Orphinghamu.

Poštanski ured bio je prepun ljudi. Alice se morala probiti pokraj dječjih kolica i pasa na povodcima. Iza prečke za pultom radile su tri osobe, mršavi mladić s licem koje je bilo toliko bijelo daje izgledalo gotovo zeleno, debeljuškasta žena i još jedan muškarac, stariji i dostojanstven, s velikim sivim brkovima. Alice je potišteno pogledala legendu na posteru: »Netko, negdje, želi pismo od vas.« Stala je u najkraći red. Pomicao se veoma polako. Vadile su se mirovinske knjižice i predočavale s tvrdoglavom strpljivošću, a potom iznova sakrivala u torbice i novčarke.

– Sljedeći, molim.

– Već neko vrijeme šaljem pisma u jednu kuću u Chelmsford Roadu – započela je Alice. – Prijateljici. Ali, kad sam jučer otišla u Chelmsford Road, nisam mogla pronaći tu kuću. – Starica iza nje

približila se kako bi bolje čula. – Ime kuće je Saulsby, ali u čitavoj ulici nema Saulsbyja.

– Želite reći da su vaša pisma zalutala? – Mladićev glas bio je nestrpljivo grub. Glavu je držao pognutu dok je prekapao po ladici. – Ako su bila pogrešno adresirana, u dolično vrijeme bit će vraćena pošiljatelju. Mudra je mjera predostrožnosti napisati vlastitu adresu...

– Mislim da nisu mogla zalutati. Dobivala sam odgovore.

Naposljetku ju je pogledao. – Vi, zapravo, uopće ne trebate poštu, zar ne? Vama treba Vijećnica. Tamo će vam dati plan grada. Sljedeći, molim.

Ne popuštajući, Alice je očajnički rekla: – Znam ime ulice. Rekla sam vam, Chelmsford Road. Žao mi je ako imate puno posla...

– U petak poslijepodne uvijek ima puno posla zato što svi tada dolaze jer je subotom velika gužva.

Njegov manjak logičnosti umalo ju je porazio. Povukla se i istog se trenutka ruka u moljcima izjedenom ozelotu gurnula preko nje i položila mirovinsku knjižicu na pult.

– Zar ne postoji nitko s kime bih mogla o tome razgovarati? Zacijelo mora postojati netko tko bi mogao nešto znati?

– Ako želite stati u onaj red, možete razgovarati s gospodinom Robsonom. On je upravitelj pošte.

Kako bi stala u red za gospodina Robsona, morala se vratiti sve do vrata. Izbrojala je petnaest ljudi koji su čekali dok je upravitelj pošte posluživao neku ženu u narančastom sariju. Prošlo je pet minuta i nitko se nije pomaknuo. Indijka je kupovala poštanske marke svih denominacija kako bi ih poslala u Calcuttu nekom rođaku filatelistu. Ljudi u redu počeli su mrmljati i komešati se.

A da još jednom odem onamo, pomislila je Alice, i ponovno provjerim imena na kućama sad kad ne pada kiša. Ne obazirući se na red, otišla je ravno do pulta blijedog muškarca. – Hoće li biti manja gužva ako se vratim kasnije?

– Molim?

– Ako se vratim kasnije?

– Možete se vratiti kasnije, ako želite. – Brojeći novčanice, nije se udostojio ni podići pogled. – Oko pola pet gužva malo popušta.

– Biste li, molim vas, pričekali svoj red? – upitala je umorna mlada žena s djetetom u naručju.

Alice se vratila do svog automobila i odvezla High Streetom do skretanja za Chelmsford Road. I pod zimskim nebom to je mjesto imalo onu razbacanu, tipično englesku ljepotu prizora s kalendara ili božićne čestitke. Stanovnici grada su očito bili ponosni na raznolikost duginih boja na obojenim ulaznim vratima, obijeljene zidove i popješčane stepenice. Ovo bi se mjesto, pomislila je, ali bez imalo zlobe ili prezira, posebice svidjelo Nestinom snobizmu i njezinoj ljubavi prema ljepoti unutar granica pedantnosti. Njegovi stanovnici mogli bi podići noseve na određene utilitarističke prozaične karakteristike Salsteada.

Chelmsford Road bio je prazan. Mrtvo lišće kestena nalik starim smežuranim rukama, smeđe i pucketavo, šuštal je u jarcima. Ni na jednoj kući nije bilo kućnog broja i nijedna se nije zvala Saulsby. Hodala je proučavajući pločice s imenima najprije jednom stranom ulice, a zatim drugom.

Jedini zvuk koji je prekinuo katedralsku tišinu došao je s prednjeg prilaza El Kantarija na kojem je neka žena pometala lišće. Kapija zaobljenih vrhova bila je otvorena, a tik iza vrata nalazio se natpis na kojem je pisalo:

Upravni odbor bolnice Orphingham, Dom medicinskih sestara.

– Tražim kuću po imenu Saulsby – rekla je Alice.

– Saulsby? Mislim da ne... – Način na koji je žena ovo prošaptala i kradomice pogledala preko njezina ramena bio je gotovo zlokoban. Držala je metlu tridesetak centimetara od tla i lišće se počelo vrtložiti i ponovno prekrivati pometenu stazu. – Ne mislite valjda na jednu od onih rugoba? – upitala je tako tihim glasom da se Alice morala napregnuti da bije čula.

– Rugoba?

– Četiri odvratne stračare. Ako ste prošli čitavu ulicu, morali ste proći pokraj njih. Sam bog zna otkad su predviđene za rušenje.

Zašto šapće o tome? Zašto stalno pogledava prema onim zastorima na zatvorenim prozorima? U teško zasjenjenoj tišini drvećem obrasle staze, Alice je iznenada osjetila drhtaj straha. Daje barem čekala do sutra kad je Andrew mogao poći s njom.

– Ne, to nije jedna od tih kuća – tiho je rekla. Brzo je pogledala iza sebe prema gustom grmlju i poskočila kad je žena iznenada prosiktala:

– Oprostite što sam morala tiho govoriti. – Nasmiješila se, prekidajući napetost, i uperila dršku metle uvis. – Znete, djevojke iz noćne smjene spavaju.

I Alice se umalo nasmijala ponovno izišavši na ulicu. Vjerojatno dopušta daje sve to deprimira. Naravno daje to očito objašnjenje. Zašto učitava apsurdne nijanse?

Dok je bila u dvorištu, netko je pokraj njezina automobila parkirao bicikl, crveni bicikl. Poštar bi imao crveni bicikl, pomislila je. Ali, gdje je? Dok je stajala i promatrala prazni zid, dugi niz kapija iznad kojih su visile grane kestena, božikovine i lovora s žutim mrljama, nenadani nalet vjetra zahvatio je bicikl i prevrnuo ga u jarak. Kotači bicikla su se zavrtjeli. Pognula se da ga podigne. Mora daje čuo tresak i zujanje kotača, jer je zalupivši vratima Laurelsa stigao trčeći.

– Hvala lijepa. – Bio je veoma mlad sa žutom kosom i bezličnim licem na kojem su boje bile neobično raspoređene budući da su mu brada, nos i čelo bili raspucani i crveni, a usne i obrazi bolesno blijedi. – Niste se trebali zaprljati. – Podigao je svoju platnenu torbu na drške bicikla i stajao čekajući da ona pođe.

– Recite mi – rekla je – raznosite li vi ovdje pisma i ujutro, sva pisma? Jeste li vi redovni poštar?

– Ovdje sam nekoliko mjeseci. Sto ste željeli?

– Jeste li ikad dostavili neko pismo gospođi Nesti Drage u kući po imenu Saulsby?

– Ne bi se to moglo nazvati dostavom. Pošta za Saulsby je preusmjerena.

Zurila je u njega. Srce joj je počelo lupati. Barem je ime imalo nekog smisla još nekome osim njoj.

– Što znači daje preusmjerena?

– To vam je kao kad promijenite adresu. Ispunite obrazac na pošti i sva vaša pošta... no, ne dolazi na vašu staru adresu. Ide na novu. Mi sami razvrstavamo poštu i kad dobijemo pošiljku za navedenu osobu, onu koja je ispunila obrazac, na omotnicu napišemo novu adresu i ona se vraća u poštu. Tako se pošta ne gubi.

– Biste li bili tako ljubazni da mi kažete kamo idu pisma gospođe Drage?

Odmahnuo je glavom. – To ne smijem. To bi bilo zadiranje u privatnost.

Vjetar je iznenada postao hladan. Spuštao se sumrak i sa njim mraz oštar poput igle. Zadrhtala je. Rijetko je bila ljuta, ali sad je osjetila kako postaje nervozna od očajaja.

– Pretpostavljam da vam nije palo na pamet da u Chelmsford Roadu nema Saulsbyja, da ne postoji?

– E, sad, slušajte – rekao je on goropadno, braneći se – postoji na obrascu. Vidio sam ga na njezinim pismima, jasno kao dan.

– Gdje je, onda? Pokažite mi.

– Tamo gore. – Odgurao je bicikl do sive kuće u nizu, a Alice je pošla za njim.

– Sewerby, vidite – tiho je rekla i bilo joj je drago što nije veličala svoju malu pobjedu, jer je on zapanjeno zurio u pločicu s imenom, a crvenilo se razlilo čitavim njegovim licem.

– Ali, ja nikad nisam imao nijedno pismo za Sewerbyja.

– To me ne čudi. On je veoma star čovjek i posve sam na svijetu. Pretpostavljam da mu nitko nikad ne piše, a ako ste vi ovdje tek dva mjeseca...

Grubo ju je prekinuo. – Ne znam što mi je došlo. – Glas mu je bio molećiv i okrenuo se prema njoj kao da se kani uhvatiti za njezinu odjeću. Ustuknula je, podižući ruku. – Valjda sam pogrešno pročitao ime, a kako pisma stalno pristižu i odlaze u Kirkby, a te kuće nemaju brojeve... Gospodin Robson je rekao da moram provjeriti, ali... ne znam... smetnuo sam s uma. – Ruke su mu se čvrsto stisnule oko drški bicikla. – Izribat će me – rekao je.

– Ne želim vam prouzročiti probleme. Samo želim saznati kamo idu moja pisma.

– To je jednostavno – gorljivo je rekao. – U srijedu je stiglo pismo za nju. – Alice je kinnula glavom. Sama gaje poslala u utorak navečer. – Dorcas Street, stotinuevedeset i tri, Paddington. Naučio sam je napamet budući da se moja mama zove Dorcas.

Alice je zapisala adresu. – Neću reći ni riječi gospodinu Robsonu – slabašno se našalila. – Njega nije jednostavno vidjeti.

Stotinuevedeset i tri, Dorcas Street, Paddington. U Paddingtonu je Alice poznavala samo željezničku postaju i onaj kutić poznat po imenu Mala Venecija. Ulice koje je vidjela iz vlakova Western Regiona kojima je išla na ljetovanje u Cornwall, bile su daleko od privlačnih. Je li Dorcas Street jedna od njih? Ime ulice je zvučalo šarmantno, ali od samog tog blagoglasja osjećala je nelagodu. U civilizaciji današnjih dana lijepa imena pripadaju prljavim mjestima, dok ulice po imenu Boltons ili Smith Square predstavljaju sve što je poštovanja vrijedno i bogato.

Ovo je, dakle, najvjerojatnije objašnjenje: Nesta je otišla u ružan, ruševni dio Londona, ali to nije mogla priznati. Snobizam, želja da svojim prijateljima izgleda otmjena, natjerala ju je da Alice da adresu koja je lijepo zvučala.

Srce joj se stisnulo od žaljenja kad je zadnji put pogledala Chelmsford Road. Mora da je Nesta bila u Orphinghamu i u njegovom miru vidjela utočište za kojim je čeznula. Chelmsford Road bio je upravo onakvo mjesto kakvo bi ona odabrala za svoj dom, da su okolnosti drukčije. Možda je i to objašnjenje njezine depresije i potištenosti. Sanjar koji je uvijek razočaran mogao bi smisliti takav plan. Samo žena poremećena uma bi ga i izvela. Ili... ili žena koja je živjela slagalice, sličice, praktična pitanja iz televizijskih kvizova, jednostavne križaljke u večernjim novinama?

Iznenada je Alice osjetila prilično uzbuđenje. Zatim su se vratili sumnja i nemir. Ne može biti ničeg zabavnog u motivima koji su Nestu nagnali na takvo ponašanje. Mora biti spašena. Prijateljstvo je besmisleno ako se svodi jedino na materijalnu pomoć. Alice je u torbici

opipala sjajnu modru knjižicu, u kojoj čekovi nikad nisu bili bez pokrića. Zašto, o zašto joj Nesta nije rekla, umjesto što se stalno trudila održati privid?

– Radije bih da ne ideš?

– Zašto, zaboga, ne bih, dragi? – Sjedila je za toaletnim stolićem i češljala se, kad je ušao Andrew, već odjeven, lagano nestrpljiv. Čim je čuo da namjerava ići u Paddington, rekao je da će poći s njom, ali se ona tome usprotivila. Nestaje ponosna. Možda bi podnijela da se Alice raspituje za njezine poslove, ali ne i Andrew.

– Učini kako želiš, ali, Bell, samo ćeš se uzrujati ako otkriješ da živi s nekim muškarcem.

– Nesta?

Prišao joj je, a ona gaje u zrcalu gledala kako joj se približava i stavlja ruke na ramena. – U nekim stvarima si veliko dijete. Ne želim reći da si nezrela i sam bog zna da uvijek preuveličavaš svoje godine, ali si bezazlena. Pitam se što bi učinila kad bi je zatekla u nekoj stražnjoj, užasnoj prostoriji s nekim muškarcem – recimo, Nestaje u crnom negližeu, a njezin se ljubavnik ni ne trudi sakriti, nego više iz spavaće sobe?

– Andrew, to nije smiješno.

– Draga, oprost mi, ali bi li jednostavno izvukla svoju malu čekovnu knjižicu – novac, univerzalni lijek?

Bila je povrijeđena pa mu je to i pokazala.

– Želiš reći da sam koristiljubiva? Da od novca činim božanstvo?

– Ne božanstvo – nego ključ koji otvara sva vrata. Bell, moram ti reći, ali dijete ga tako doživljava. Jackie je večeras dovela Marka i Christophera... – Rastresena, držala je češalj u zraku. Iznenada se prestravila jer je posve zaboravila na njih. – U redu je. Dao sam im slatkiše koje sam pronašao u ladici. Mark nije želio ići kući. Znaš stoje rekao? Ostanimo ovdje, mama. Dat ću ti šest penija ako mi dopustiš da ostanem.

– A ja sam takva?

– Ti si... ti si anđeo. – Spustio joj je poljubac na tjeme. I nadalje zbunjena, podigla je pogled i u zrcalu susrela njegove oči.

A kad je objema rukama podigla tešku gomilu kose i, tražeći neki način daje ljupkije uvijek, držala je opuštenu iznad glave, on se povukao i više je nije dodirnuo. – Što je bilo?

– Nemoj držati kosu tako. Ne sviđa mi se. – Zvučao je apsurdno uzrujan.

– Mislila sam da ovako izgledam mlađe.

– Za ime božje, Bell, nemoj stalno brundati o svojim godinama kao da si kandidatkinja za gerijatrijski odjel!

– Oprosti. – I nadalje motajući kosu u mekanu, labavu punđu, maknula je pogled od zrcala i okrenula se prema njemu. Na njezino iznenađenje, on je uzdahnuo.

– Pa, valjda i nije tako loše. Vjerojatno bih se mogao naviknuti.

– Nećeš morati. Stari načinje najjednostavniji. – Hitro je počela plesti dvije pletenice. – Slušaj, dragi, hoćeš li se osjećati bolje ako ti obećam da ću, kad pronađem Nestu, nastojati joj pomoći, a da pritom ne dajem novac?

– Kako bi joj drukčije mogla pomoći? – I nadalje je bio potresen, a ona se pitala zašto.

– Ako je u neimaštini, mogla bih je dovesti ovamo.

– Dvesti je ovamo? Radije bih da joj daš novac i da se drži podalje, nego daje posvojiš!

– Andrew! Posvojim... zašto si upotrijebio tu riječ? Sto si njome mislio?

Odmahnuo je glavom. – Ništa. Zaboravi.

Rukama je kliznula niz svoje beskorisno, postarije tijelo. Jackie je bila ovdje, Jackie sa svoja dva sina. Nije bilo teško shvatiti funkcioniranje njegove podsvijesti.

– Sad sam spremna – rekla je brižno neutralnim glasom. – Hajdemo dolje.

– Gospode Bože – rekao je stric Justin – čovjek se može zapitati na što se sveo poštanski ured! Da imaš imalo pojma o svojim građanskim dužnostima, Alice, čitavu tu stvar prijavila bi onom tipu, kako se ono zove? – Robsonu. – Sumnjičavo je prešao jezikom oko ruba čaše. –

Gdje si nabavio ovaj seri, Andrew? Možda griješim, ali meni ima prepoznatljiv okus južne hemisfere.

– Nemoguće – odlučno je rekla Alice. Povratila je sigurnost. – Budući da dolazi iz Jereza. Sto misliš da bih trebala učiniti glede Neste?

– Ah, da, gospođa Drage. – Alice se s očajem sjetila daje on morao osobu poznavati barem dvadeset godina kako bi se usudio upotrijebiti njezino krsno ime. – Pristala žena, ugodna oku. Nimalo nalik onim osobama za koje bi čovjek očekivao da će držati trgovinu. Usuđujem se reći kako je teško sastavljala kraj s krajem.

– Jednom je posudila nešto novca od Alice – rekao je Andrew. Zašto mu je to uopće spomenula? – Prije nego što smo se vjenčali. Bojim se da bi se to moglo ponoviti i to je jedan od razloga zašto mislim kako je za Alice bolje daje ne vidi.

– Vratila mi je – molećivo je rekla Alice – osim toga, nije bio velik iznos.

– Nekoliko stotina funti, a tebi to nije veliki iznos!

– Nedovoljno da bi se oko toga pravila velika buka – neočekivano je rekao stric Justin. – Sretan sam što mogu reći da sam joj u tom pogledu i ja povremeno malo pomogao.

Zabezegnuta, Alice ga je pogledala. Ukočeno je sjedio, ne naslanjajući glavu na mekani naslon stolca. Njegova mršavost i ravna ramena činila su ga deset godina mlađim. Kosa mu je bila sijeda, ali gusta. Položaj kostiju na njegovom licu s nimalo mesa pretrpjeli su tek ponešto od učinka vremena. Na njegovom licu bile su šupljine i linije, duboke vrećice ispod očiju, ali nije imao bora.

Od svih značajnih ljudi u Salsteadu, on je bio najvažniji. Upravo dok se pitala smije li se odvažiti i postaviti mu očigledno pitanje, Andrew gaje postavio umjesto nje. – Smijem li upitati jeste li ga ikad dobili natrag?

Njegov će odgovor biti veoma važan. Dok je napola užasnuta, napola znatiželjna, čekala njegovu provalu gnjeva, otvorila su se vrata i na pragu se pojavila Pernille, sa širokim osmijehom na licu.

– Ah, večera! – rekao je stric Justin. – Nadam se da ćete nam poslužiti neku od vaših skandinavskih poslastica. Posebice su mi drage one, reklo bi se, šalice sa šparogama.

– Krustader, gospodine Whittaker.

– Tako je. Crustarther. Morat ćete gospođi Johnson dati recept.

Predaleko od njega da bi ga dodirom odvrtila od daljnjih indiskretnih pitanja, Alice je uputila Andrewu pogled zaljubljenog bijesa.

Ali, on više nije ništa rekao i sad se njezin stric smješкао veselo očekujući hranu. Osjetila je nenadanu nestrpljivost, želju da brzo završi ta večer, i noć koja mora proći prije nego što bude mogla otići na broj stotinudevedeset i tri u Dorcas Streetu, Paddington.

Kaleidoskop zelene, sive i ružičaste kovitlao se i ljuljao; zatim se počeo vrtjeti u intenzivno žarkom, užarenom vrtlogu. Ali, baš kad je pomislila da će je zacijelo progutati i uništiti joj i posljednji preostali tračak ravnoteže, boje su se razdvojile i ponovno vratile u kupaoničke ukrase. Samo sive keramičke pločice, četverokut zelenog sapuna i tri ružičasta ručnika koji su visili na opako blještavoj prečki. Prozor je bio poput četverokuta karirane tkanine, bijele rešetke križale su crno ranojutarnje nebo. Sad je sve bilo mirno, više ništa nije poskakivalo ni plivalo u omaglici. Ali, osjećaj mučnine se zadržao. Alice je sjela na rub kade. Nije se mogla sjetiti da se ikad osjećala ovako loše.

Mora daje bilo jako rano. Hladnoća koju je osjećala nije mogla imati veze s temperaturom u prostoriji jer je uključila grijalicu kad je iz spavaće sobe doteturala u kupaonicu. Ruke i noge su joj drhtale, a drhtaji kao da su se pojačali kad je položila ruke na vruću prečku. U Andrewovom zrcalu za brijanje njezino je lice bilo blijedo i postarano od žuči koja se ponovno pokrenula i strahovito dizala u usta. Okrenula se prema umivaoniku i povratila.

Ubrzo, kad je grč prošao i ostavio je iznurenu i u drhtajima, vratila se u spavaću sobu. Andrew je spavao. Tamnomodro svjetlo koje prethodi zimskoj zori otkrivalo je dječaćki obraz i ruku, kao u djeteta ovijenu oko ruba jastuka. Umorno je legla pokraj njega, u strahu da će je vidjeti u sramoti odvratne bolesti.

Ali, ona nikad nije bila bolesna. Mora da joj je naškodilo nešto u Pernillinoj večeri, možda ružičasta salata silde, ili krustader. Andrew je otvorio bocu vina, Entre Deux Mers, suhi bijeli Bordeaux, ali ona je popila manje od čašice. A nakon toga su jeli čokoladne bombone koje je donio stric Justin. Okrenula se na drugu stranu, držeći glavu podignutu. Sama pomisao na hranu vraćala je mučninu i drhtaje od kojih su joj cvokotali zubi.

Pritisnula je ruke o dijafragmu, želeći da mučnina prestane. Možda je to bilo zbog jogurta kojeg je u zadnje vrijeme toliko zavoljela pa ga je jela svaku večer. Sjetivši se bijele, želatinozne skute, koja se raspadala u surutku kad bi je žlica razbila, odgurnula je posteljinu i pojurila preko sobe. Samo da stignem do kupaonice, molila se.

Naravno da gaje to probudilo. Čvrsto se držala ruba umivaonika, znajući da on stoji iza nje.

– Vrati se u krevet – osorno je rekla – ne želim da vidiš...

– Ne budi smiješna. – Znala je da će ponovno povratiti ako je itko dotakne, a sad, kad je nije dotaknuo, usred svoje bijede, osjećala se osamljenom.

– Za trenutak će mi biti dobro.

– Zašto me nisi probudila, Bell? Koliko dugo ti je ovako?

Pustila je hladnu vodu u umivaonik, smočila ruke i lice. – Satima – rekla je. – Ne znam.

– Dođi. – Obgrlio ju je rukom i ona je okrenula lice od njega. – Pozvat ću Pernille da ti donese malo čaja.

– Ostavi me na miru, molim te, Andrew. – Pala je na krevet i zabila glavu u toplu udubinu u kojoj je ranije bila njegova. – Ne smiješ me vidjeti ovakvu.

– Draga, ne budi smiješna. Zar ti ne bi trebala biti tijelo moga tijela i kost moje kosti? – Bila je to fraza iz njegovog najdražeg viktorijanskog romana, izrečena napola u šali, napola iskreno. – Pozvat ću Pernille.

Nije mogla popiti čaj. Ohladio se, postao gorak i žut na noćnom ormariću pokraj taloga vrućeg mlijeka koje joj je Andrew donio prethodne noći.

– Pernille – slabašno je rekla – taj jogurt, odakle je?

Dankinja je protresla jastuke i izbubetala ih. – Odnijela sam ga kući od gospodina Feasta, gospođo Fielding.

Alke se osjećala prebolesno da bi obavila svoju dužnost i ispravila je. Ona nikad neće shvatiti razliku između »odnijeti« i »donijeti«.

– Jesi li ga i tijela?

– Ja? Ne, hvala. Nitko osim vas ne jede jogurt.

Andrew se tiho vratio i donio jutarnje novine. Poželjela je daje ostavi u mraku i ne upali svjetlo iznad glave.

– Draga, jesi li bolje?

– Užasno mi je mučno, Andrew. Misliš li da bismo mogli pozvati Harryja?

– Samo zato što ti je malo mučno? – Sjeo je na rub kreveta i podigao joj dugi, svijetli pramen s obraza. – Uskoro će ti biti bolje.

– A ja sam danas namjeravala u London – zajaukala je.

– U tom bi slučaju bilo bolje da te Harry pogleda. Siguran sam da te on, draga, neće pustiti da ideš van. Grozno je hladno. – Kako bi naglasio svoje riječi, razmaknuo je zastore i pokazao joj okrutno, vjetrovito jutro, oblake bijele kao nagomilani snijeg, koji su se naginjali preko ljubičasto-crnih kumulusa. Vjetar je vitlao granama škotskog bora pored prozora, a šakolike gomile iglica lupkale su o staklo i ponovno odmah odskakivale.

– Ne treba doći dok ne obavi ostale posjete.

Njegova nagla ljubomora bila je bolji lijek od bilo kojeg koji joj je Harry mogao prepisati. – Ne brini – oštro je rekao. – Doći će. – U hvativši njezin pogled, nasmijao se samome sebi i skrušeno rekao: – Dobro znaš, draga, da bi on, čak i da čitav Salstead ima kugu, najprije dojurio ovamo.

– Andrew! – Sigurno je voli, i ne gleda je očima, nego umom. – Idi i doručkuj. – Poljubio ju je, uzeo knjigu koju je čitao prethodne noći i sišao u prizemlje.

Harry je došao čim mu je završila jutarnja ambulanta. Malo je porumenila kad je ušao. Andrewovo proročanstvo se ispunilo. Kuga je bila pretjerivanje, ali Harry je zacijelo imao nebrojene pacijente koji su ga čekali. Mora da Andrew sad sjedi u dnevnom boravku i smješka se,

posjednički. Zadrhtala je od uzbuđenja pomislivši da, iako su razdvojeni, dijele iste misli.

– Kako se osjećaš, Alice?

– Sad mi više nije tako loše. – Pružila mu je ruku i on joj je prstima pipao puls. – Ranije nije bilo grozno mučno. Je li ti Andrew rekao?

Lice mu je bilo bezizražajno. – Spomenuo je nešto preko telefona. Nisam ga uznemiravao kad sam ušao. – Odmićući ruku, prigušeno je rekao: – Čitao je.

Kad tako kažeš, izgleda kao Neron, uvrijeđeno je pomislila, koji prtlja naokolo dok Rim gori. Andrewova ljubomora je razumna, prirodna posljedica supružinske ljubavi, Harryjeva je, pak, patetična.

– Stalno sam povraćala. Pretpostavljam da je Pernillina večera bila preobilna.

Nasmiješio se u nevjerici i stavio joj toplomjer u usta.

– Vjerojatno je jedan od onih virusa.

Upravo kad je pomislila da će ponovno povratiti ako joj stakleni vršak još samo trenutak ostane u ustima, on gaje izvadio i prišao prozoru.

– Nije ništa ozbiljno, zar ne, Harry? Danas sam htjela otići do Londona, do Paddingtona.

Protresao je toplomjer brzim, grčevitim pokretom.

– Paddington? Ne ideš valjda nekamo? Čudno kako je Paddington svima predstavljao samo željezničku postaju. Odmahnula je glavom.

– Ne smiješ ni pomisliti na izlazak – rekao je. – Bilo bi ti mnogo bolje da ostaneš gdje jesi. Sutra ću ponovno svratiti.

Bolest joj je bila nepoznata. Odmah ju je učinila hipohondričnom. – Rekao bi mi daje nešto ozbiljno? – Ali, znala je da neće. Liječnici nikad ne govore takve stvari.

– Rekao sam ti, Alice. Vjerojatno imaš virusnu infekciju. Jučer si mi se učinila nekako blijedom.

– Jesi li mi zato rekao da ti dođem budem li imala ikakvih problema?

Porumenio je jednako žarko kao i onaj mladi poštar u sumračnoj ulici. – Naravno – naglo je rekao. Ni u svojim najboljim izdanjima nije imao nimalo sigurnosti, samo ranjivu dječaćku nezgrapnost. Sad kad je,

posve nespretno, spremao svoje instrumente natrag u liječničku torbu, nakratko se sjetila svih deset godina otkad je došao u Salstead. Nije se ni sjećala koliko puta ju je zaprosio. Ali, bez obzira na to, njihov odnos nikad nije prerastao prijateljstvo, nikad je nije poljubio, niti je zagrlio rukom oko ramena. Bili su liječnik i pacijentica. Gotovo se nasmiješila kad se sjetila da se unatoč ljubavi i bračnim ponudama, nikad nije pojavilo pitanje okončanja tog odnosa. Njezino tjelesno zdravlje bilo je tako robusno da ga nikad nije morala pozvati.

– Nadam se da neću dugo biti bolesna – zlovoljno je rekla. Bit će neobično i neugodno bude li je morao svakodnevno liječiti.

– Evo nekoga tko će te razveseliti – rekao je. Bio je to Hugo. S ovijenim ragbijaškim šalom, na vrhovima prstiju je prišao krevetu i spustio mekani paket na trbuh svoje sestre. – Grožđe – rekao je. – Bog, Harry.

– Kako si znao da sam bolesna?

– U ovoj zabiti vijesti brzo putuju. Jackie je u trgovini naletjela na Pernille Madsen. – Protrljao je ruke i teško sjeo na krevet. – Na najboljem si mjestu. Dovoljno je da zaledi...

– Dobro, Hugo! – slabašno se nasmijala Alice. – Doviđenja, Harry. Lijepo od tebe što si došao. – Oklijevao je, čekajući – što? Sto je očekivao da će mu reći, što bi mogla reći, a da bude ljubazno, velikodušno i istodobno besmisleno? – Ne smiješ misliti da, zato što sam ti prijateljica... – Dok se osmijeh na njegovom licu polako ledio, ona je glupo nastavila: – Mislim, ne smiješ zbog mene zanemariti svoje ostale pacijente...

Ruka mu je počivala na staklenoj ploči vrata. Zatim je vidjela da više ne počiva, nego je pritišće i pritišće, dok mu nokti nisu pobijelili.

– Zašto misliš da si drukčija od ostalih, Alice? – prasnuo je. Hugo se zakašljao i, radeći veliku predstavu oko toga kako mu je ispao šal, bacio ga na krevet. – Kritiziraš li ti to moje profesionalno ponašanje?

Bila je užasnuta, gotovo nije znala što bi rekla. – Nisam... Nikad ne bih... Znaš što sam mislila!

– Oprosti. Zaboravi. – Pročistio je grlo i uspio se nasmiješiti. – Recept ću ostaviti kod gospođice Madsen – naglo je rekao. – Čuvaj se. – Zatim je otišao.

– Stoje to bilo? – upitao je Hugo.

– Ne znam.

– Veoma si mu draga, to je očito. Piše mu na licu.

– Pusti sad to – nestrpljivo je rekla njegova sestra. – Oh, Hugo, tako sam silno željela danas otići u London. Misliš li da bih...?

– Ne, ne mislim. Dobit ćeš upalu pluća.

– Ti ne bi otišao umjesto mene, zar ne?

– Ni za što na svijetu. Dolaze nam neki ljudi na ručak. Zašto, uopće, želiš ići u London?

Ispričala mu je o poštaru i preusmjerenj adresi, a on se nasmijao u škrtom priznanju Nestine prepredenosti.

– Dobar si psiholog. Žene u običnu adresu uvijek učitavaju strahovito mnogo. Znam da Jackie uvijek odabire hotel za naše ljetovanje jedino po imenu, a kad dođemo, ispadne da je Miramar neka stračara na vrhu ranžirnog kolodvora.

– Ali, Saulsbyja tamo uopće nije bilo.

– Ne shvaćam zašto se uopće trudila pisati. Zašto nije jednostavno nestala?

Da, zašto? Primitak paketa objašnjavao je drugo pismo. Ali, zašto je Nesta nenadano, iz čista mira, napisala prvo pismo? Nije mogla znati da Alice ima njezin prsten, jer tada to nije spomenula. Bilo je lukavo šutjeti mjesec dana, a onda joj poslati pismo upravo u trenutku kad se Alice spremala dati oglas kako bježe pronašla. To je, u svakom slučaju, bila neobična podudarnost.

– Nisam sačuvala nijedno njezino pismo, ali sjećam se što je u njima pisalo. U prvom je pisalo nešto kao: Dragi Alice, samo jedan redak da bih ti rekla kako sam se privremeno smjestila, ali ovdje neću dugo ostati. Pretpostavljam da se više nećemo vidjeti, ali hvala ti na večeri i svemu ostalom. Najbolje želje Andreivu i tvom stricu.

– Obično pismo – rekao je Hugo. Alice je uzdahnula, znajući iz iskustva da su i njegova veoma slična tome. – Reklo ti je ono osnovno.

– Nije mi reklo ništa – nesretno je rekla Alice. – Drugo je bilo još gore. Hvala na prstenu. Prilažem dvije funte za troškove... I, Hugo, to je također bilo neobično. Upravo sam se sjetila. Ja sam platila Cropperu, ali nisam joj rekla koliko je koštalo i nisam je tražila novac. Ali, račun je iznosio dvije funte i Nesta mi je poslala točno dvije funte.

– Slučajnost?

– Mora da je bila slučajnost. Zatim je napisala: Nemoj se inkomodirati otpisujući mi, jer ja nikad nisam bila od pisama, a onda nešto o tome kako je previše zaposlena da bi pisala. Naravno, ne tako nepristojno kako sam ja sad rekla. Završila je s uobičajenim pozdravima Andrewu i stricu Justinu.

– Baš joj je stalo do njega, zar ne?

Nešto kao daju je zgrabilo za prsa, nešto stoje oslobodilo hladan mjhurić mučnine.

– Kako to misliš?

– Dojustina.

– Oh. – Sad se mogla ponovno nasmiješiti. – Zašto to misliš?

– Svakoga jutra ukrašavala mu je zapučak cvijetom.

– Izmišljaš, Hugo. To cvijeće je bilo iz vrta.

– Malo sutra! Nije, zadnje dvije godine nije bilo iz vrta. Tvoja mala Nesta se razumjela u muškarce.

– Nasmiješio se i u tom smijehu bilo je svojevrsne iskrivljene taštine.

– I meni se nabacivala – zamišljeno je dodao.

– Štoje učinila?

– Ma daj, Alice, prestani. Znaš stoje nabacivanje jednako dobro kao i ja. – Sumnjičavo ju je pogledao.

– U svakom slučaju, gotovo jednako dobro. Čuvala nam je djecu i ja sam je odveo kući. Zamolila me da uđem u trgovinu s njom jer je u mraku bila nervozna. Znaš kako je bila spora i apatična. Nije se dogodilo ništa, no ona se spotaknula u mraku. Ispružio sam ruku kako ne bi pala, a ona je... pa, zgrabila me i rekla daje silno nesretna, daje ne smijem ostaviti samu. Odveo sam je gore, upalio sva svjetla i žurno otišao.

Dok gaje Alice netremice promatrala, on je brzo nastavio: – Nakon toga bilo je smiješno to što bi ona, svaki put kad bismo bili sami – znaš, ako bi se na trenutak sreli na ulici – razgovarala sa mnom... Oh, prokletstvo! Teško je to objasniti. Razgovarala bi sa mnom kao da smo u pravoj ljubavnoj vezi i kao daje moramo... znaš, tajiti. Uporno je ponavljala da Jackie ne smije nikad saznati za nas. Ali, nije bilo ničeg što je mogla saznati. Ne smeta mi reći, isključivo među nama, da sam se pitao što bi ona rekla kad bi se našla nasamo s Jackie i postala manična u kombinaciji s depresijom.

Alice je bila prilično šokirana. – Manično depresivna? Hoćeš reći da je doista mentalno bolesna? Oh, Hugo, ja mislim daje ona bila samo usamljena i možda zavidna. – Slegnuo je ramenima, u nevjerici. – Mislim da nitko od nas nije shvatio koliko je usamljena. – Pogledala gaje, pitajući se kako će podnijeti sentimentalnost. – Jednom mije rekla da joj je gubitak muža bio kao da je izgubila ruku ili nogu. Dio nje bio je u grobu s njim.

– Ona je bila majstorica klišeja. – Vrata su se otvorila i Andrew je stajao na pragu, držeći u ruci pladanj s kavom. Alice se uspravila, preplašena njegovim nečujnim, gotovo natprirodnim dolaskom.

– Oh, dragi! Sjećam se daje rekla...

– A ja se sjećam – prekinuo ju je – kako je običavala hinjeno iskrivljavati riječi. – Dok se Hugo cerekao, Andrew se primaknuo krevetu i nježno joj rukama obuhvatio lice. – Bolje ti je, Bell. Imaš boje u obrazima.

Jednom riječju, jednim osmijehom, mogao je učiniti da se osjeća kao ljepotica. Osjećajući kako se toplina vraća da joj zažari lice, podigla je ruke do onoga na što je bila ponosna, bijelog, još uvijek neizboranog vrata i duge opuštene kose.

– Mislim da bih mogla popiti malo kave – rekla je– Doveo sam ti još jednog posjetitelja. Usnama joj je okrznuo čelo lepršavim poljupcem. U nelagodi, Hugo se promeškoltio.

– Stoje to s tobom? – upitao je stric Justin s vrata. Mrštio se. Alice je zamijetila pupoljak krizanteme u njegovom zupučku i sjetila se ruža, ovijenih srebrnom folijom, koje je ljetos nosio.

– Navodno imam virus.

– Virus! Onda ne znam što mi radimo ovdje. Baš bi ga bilo lijepo proširiti po tvornici. – Krajnje razmetno, izvukao je veliki bijeli rupčić i stavio ga poput žara preko nosa i usana. – Pretpostavljam daje virus novoskovano ime za gripu?

– Ustat ću kad popijem kavu – krotko je rekla, znajući da bi on obeshrabrio svako hinjenje bolesti.

Njegov odgovor ju je iznenadio. – Ja ne bih. – Sjeo je na stolac uz toaletni stolić, što dalje od kreveta. – Imaš Andrewa i onu kako-se-zove da te služe. – Zastajući, karakteristično je dodao: – Nije da imaš nekog posla.

Možda bi i bilo bolje da ostane gdje je. Zacijelo su svi veoma željeli da ostane u krevetu. Kava je bila jaka i gorka. U tišini ih je promatrala preko ruba šalice.

Harry nije doista rekao daje riječ o virusu, samo daje vjerojatno virus. Nije rekao ni da ima povišenu temperaturu. Istina je ono stoje stric Justin rekao da je virus obična gripa, ali ona nikad ranije nije imala gripu. Kod gripe je vjerojatno riječ o nečem gorem od običnih valova mučnine koji su bili tako hladni i moćni, ali nakon kojih se osjećala dobro, čak i veselo?

Dok je pijuckala kavu, posjetila ju je neobična misao. Takva je bila i Nesta, naizmjenice bolesna i zdrava, samo što Nestina bolest nije bila bolest tijela, nego uma. Nestaje bila manično-depresivna, rekao je Hugo. Zastoje ona, Alice, koja nikad nije bila bolesna, iznenada razvila ovu neobičnu bolest, baš kad je bila nadomak tome da pronade Nestu?

Osjećaj slabosti se naglo vratio, preplavio je i iscijedio joj boju iz lica. Osjetila je bljedilo i jezu koja je došla s mučninom i čitavo se njezino tijelo zgrčilo od velikog, naglog drhtaja.

Hugo i njezin stric su raspravljali o nekoj promjeni u tvornici. Samo gaje Andrew zamijetio. Uhvatio ju je za ruku i držao je dok grč nije prošao. Naslonila se na jastuke, iznurena, i neobjašnjivo uplašena.

U ponedjeljak ujutro, čim je Andrew otišao, ona je ustala. Nakon dva dana u krevetu još uvijek se osjećala umorno, ali u njezinom umoru nije bilo želje za spavanjem, samo slabost koja kao daje dolazila iz neke

unutarnje jezgre njezina tijela. Mučnina je prošla i ostavila je malaksalom i neobično sklonom suzama. Nije imala teka osim za tekućinu, ali čak su i čaj i jogurt koji je u zadnje vrijeme toliko zavoljela imali čudan okus, gorak, a bljutav. Tekućina kao da joj je žarila grlo.

Ali, s njom je zapravo sve bilo u redu. Harry je došao ponovno u nedjelju i otrysao njezine strahove. To je samo blagi virus, smatrao je, ne obvezujući se u cijelosti. Njegove riječi su je umirile, ali joj se nije svidio pogled u njegovim očima. U njima je bilo zbunjenosti, sumnje i zabrinutosti.

Svjež zrak će joj koristiti. Prava je šteta stoje vjetar tako jak te golim crnim granama grmlja Vaira vitla tako da njihovi vrhovi izgledaju kao tamno, olujno more, ali tu nema pomoći. Dobro će se omotati i staviti šal na glavu. Osim toga, u Londonu je uvijek toplije i manje vjetrovito nego na selu.

Pomisao da će za manje od dva sata ponovno vidjeti Nestu dala joj je malo energije. Kuća u Dorcas Streetu možda će je donekle šokirati. Naravno da je Nesta ne posjeduje, nema čak ni stan u njoj, nego samo jednu sirotinjsku sobicu. Ona, Alice, stoički će se potruditi ne pokazati svoj očaj. Ako Nesta bude na poslu – kao što će vjerojatno biti, kao niža službenica u velikoj trgovini u West Endu – jednostavno će upitati gazdaricu gdje je ta trgovina i otići tamo. Izvest će Nestu na ručak. Vrtoglavo je pomislila na taksije, na Savoy, na vino koje će donijeti smjerni konobar.

– Kad odem – rekla je Pernille – možeš nazvati doktora Blundena i reći mu da mi je mnogo bolje i da se ne treba gnjaviti posjetom.

– Ja baš nisam dobra na telefonu, gospođo Fielding. – Dankinja je imala tamnu kožu, tamniju od kose, i oči modre i molećive kao u sijamske mačkice.

– Onda ti očito treba vježba – odlučno je rekla Alice. – Znaš što, kad iziđem, kupit ću poštansku marku od pet šilinga i jednu od pola krune za tvog brata. Još uvijek ih skuplja?

Pernillin dobronamjerni osmijeh još se više proširio u kutovima usana i ona se zahihotala. – Oh, da, Knud je poznati... – Riječ je izgovorila na mjehuriću ponosnog smijeha – ... filatelist!

– Neću zaboraviti.

I Nesta bi trebala dobiti dar. Alice se pitala zašto se toga nije ranije sjetila. Nije joj bilo svojstveno otići nekome u posjet praznih ruku. Stidjela se same sebe i bila gotovo zahvalna što u Orphinghamu nije pronašla Nestu. Doći bez dara kad je Nesta vjerojatno u oskudici... Bila je zapanjena i zbunjena vlastitom nepromišljenošću.

Alice je iskreno vjerovala da poznaje London. Ako čitavog svog života živiš samo dvadeset i pet milja dalje, moraš poznavati neki grad. Zapravo, poznavala gaje manje nego poznata ljetovališta. Sam je City vidjela jedino kroz prozor automobila, i to one zgrade nalik nizu fotografija u nekom turističkom vodiču koji bi brzo prelistala. Dobro je poznavala nekoliko četvornih metara pločnika ispred većine kazališta i mogla je jednostavno zamisliti rijeku između Towera i Westminster Bridgea. U dobi od deset godina znala je nabrojati sve mostove njihovim točnim slijedom, baš kao što je znala nabrojati do dvadeset na francuskom. Zapravo, svoj je glavni grad poznavala jednako dobro kao i većina Engleskinja; jedino stoje znala bile su dvije ili tri ulice u kojima je kupovala odjeću.

U Liverpool Streetu je sjela na podzemnu željeznicu i sjetila se koliko je često ovim istim putem prolazila s Nestom. Uvijek bi izišle kod Marble Archa i vraćale se pješice, razgledajući izloge. Nestaje imala skup ukus – crnina koju je nosila vjerojatno je mnogo koštala, ako je željela da lijepo izgleda – i ponekad bi joj Alice gurnula nekoliko funti kad trgovkinja ne bi gledala. Činilo se okrutnim nemati mogućnost kupiti tamne haljine koje nosiš jedino iz poštovanja na uspomenu svog pokojnog supruga. Alice sebi nije kupovala ništa, samo je išla kamo ju je Nesta vodila.

Danas nije imala vodiča. Ipak, bilo je lagano kupiti darove nekome tko je tako lijep i tašt kao Nesta, neki cvjetni miris, maramu od bijele svile s crnim natpisom. Alice je izišla iz trgovine i zaustavila taksi. Bio je to tek drugi put daje nešto takvoga učinila u Londonu. Vozač je saslušao njezine upute i ništa je nije pitao. Osjećala se odvažnom i

prilično profinjenom. London je grad kao i svaki drugi, uvećani Salstead ili Orphingham.

Kad su ponovno prošli Marble Arch, bila je izgubljena. Mogli bi biti bilo gdje, u bilo kojem velikom gradu. Naslonila se na sjedalu i zatvorila oči. Umor joj se vraćao i s njim neka tjelesna nelagoda koja je bila preslaba da bi se mogla nazvati bolešću ili čak upozorenjem predstojeće bolesti. Bila je to jednostavno nelagoda i nervozno iščekivanje. Uspravila se na sjedalu i pogledala kroz prozor.

Još malo i stigli su. Dok su izlazili iz velike, prometne, prostrane ulice, uhvatila je pogledom ime na zidu kuće, Dorcas Street. Ovdje, naposljetku, živi Nesta.

Ulica nije bila ni prljava ni romantična, ali nije bila ni sirotinjska. Kuće su bile veoma visoke i pružale se u dugim žbukom prekrivenim nizovima, a svaka je imala trijem na stupovima i balkon sa željeznom ogradom. Izgledale su otrcano i zapušteno. Kolnik, bez stabala i jednolično siv, izgledao je kao odraz vjetrom uzburkanog sivog neba i sam po sebi bio avenija između dugih arhitrava.

Nije vidjela mnogo od kuće na broju stodevedeset i tri. Zaustavivši se tik ispred nje, taksije svojom veličinom sakrio sve osim dva debela stupa i niza stepenica. Kod kuće Alice ne bi dvaput razmislila koliku napojnicu da da gospodinu Snowu. Sad je bila pomalo zbunjena. Novčanicu od deset šilinga? To joj se činilo u redu, u svakom slučaju dovoljno da izazove širok, zadovoljan osmijeh. Tek kad se on okrenuo, palo joj je napamet da gaje mogla zamoliti da je pričeka. Njezina novopronađena hrabrost nije bila dorasla tome da povikne za njim.

Uzdahnula je i prišla stepenicama. Na stupu koji je podupirao nadstrešnicu, tamo gdje je trebao biti kućni broj, nalazio se samo crni četverokut, bljeđi komad na žbuki. Polako je podigla glavu i dopustila da joj pogled krene uvis. Na zabatu su načrčkane na neonskim cijevima u bezuspješnom pokušaju otmjenosti, bile riječi Hotel Endvmion.

Događa se ponovno. Na jedan kratki divlji trenutak, njezin je um zamijetio pomahnitalu sliku još jedne preusmjerene adrese, zapravo čitavog niza njih, koje je upućuju iz jedne kuće u drugu, s jedne na

drugu stranu čitave države. Ne, to je nemoguće, to je samo glupo panično nagađanje.

Stajala je ispred nadstrešnice i gledala u naziv hotela, u ožbukani dio na kojem je trebao biti broj, i iznenada ju je, dok je čekala, donekle u strahu poviriti kroz staklo, preplavio divlji grč mučnine pa se zaniжела o nj. Prošao je okrutno polako i ostavio joj noge zgrčene i ukočene.

Duboko je udahнула ne baš svjež zrak, i gurnula ulazna vrata.

Budući daje očekivala prljavštinu, ugodno se iznenadila kad je ugledala predvorje. Nedavno je modernizirano. Vrata s viktorijanskim oplatama obložena su lesonitom, strop prekriven polistirenskim pločicama, a novi pod se sastojao od crno-bijelih ploča. Na razini stropa ugledala je zavijeni list od žbuke, koji je možda pripadao korintskom stupu koji se vidio između plastike. Gladiole i ruže načinjene od poput vafla tankog voska, stršale su kao erupcija sunčeve svjetlosti iz imitacije mramorne urne. Iza jetko žutog pulta na visokom stolcu sjedio je neki mladić i nešto zapisivao u bilježnicu.

Vrata nisu proizvela nikakav zvuk i on je jedan kratki trenutak nije primijetio. Stala je pokraj cvijeća – izbliza, bilo je prljivo od prašine koja se smjestila u njega i postala dijelom latica i čaški – i dok je oklijevala, netko je na udaljenom kraju hodnika otvorio vrata.

Sama su se zatvorila, kao vlastitom voljom, i kroz njih je razočarano ugledala ostatak hotela. Vidjela je nekakav prolaz, zidove obložene pločama oker boje, pod prekriven otrcanim tkanim tepihom koji je kod praga bio pohaban do rascufane rupe. Zatim je netko naglo gurnuo vrata, neka žena, izrazito tanke plave kose, teško se naslonila na njih.

Uzbuđenje je rastjeralo mučninu i stidljivost. Alice je prišla pultu.

– Možete li mi reći je li gospođa Drage u svojoj sobi?

– Ne bi se baš moglo reći daje u sobi. Ona ne stanuje ovdje. – Njegova put imala je izrazitu beskrvnost kože mokre bijele ribe. Ovlažio je mesnate usnice i netremice je promatrao s tupom dosadom, mašući nogama kao u ritmu neke nijeme, ali zapamćene pop pjesme.

– Ali, poznajete je? Bila je ovdje?

Samo je letimično pogledao njezinu torbicu i skupe rukavice, a zatim profinjene omote Nestinih darova. – Gospođu Drage nisam vidio, da

vidimo – tri mjeseca. Oh, i to bi bilo sve. Čudno je da pitate. Ne bih je se sjećao, s obzirom na sve... – Ironično se nacerio i ona je osjetila kako je njegov smijeh namijenjen njoj – ... sve tisuće ljudi koji nam prođu kroz vrata. – Alice se nestrpljivo promeškolljila. – Kažem daje se ne bih sjećao, da gospodin Drage sam nije došao prije otprilike pola sata.

– Gospodin Drage? – Alice se čvrsto uhvatila za rub pulta, želeći sjesti. Prije nego što se uspjela zaustaviti, planula je: – Ali, ona je udovica, ne postoji nikakav gospodin Drage!

Nije ni trepnuo. Lagano je zijevnuo i gotovo neprimjetno slegnuo ramenima. Njegovo porijeklo je vjerojatno bilo posve različito od njezinog, njegovi nazori posve drukčiji od njezinih, iako su oboje ljudi i oboje Britanci. – Ma nemojte? No, dobro, živite i pustite druge da žive. Možda se ponovno udala. Ja bih rekao daje to njezina stvar, vi ne biste?

Zazvonio je telefon. Blebetao je u njega, često ponavljajući riječ »da«. Alice je stajala i bespomoćno ga promatrala. Nesta nije bila u Endjmionu tri mjeseca, ali pisma su joj iz Orphinghama bivala proslijeđena u Endjmion.

Dok je on razgovarao, ona je izvukla svoj dnevnik i okrenula stranicu na kolovoz. Nesta je iz Salsteada otišla osmog kolovoza. Stavila je naočale za čitanje i udaljila se od pulta kako bi stala ispod prilično mutnog središnjeg svjetla. Sedmi kolovoz, petak, Pernille nije posve dobro. Harry kaže da je to uglavnom psihički, vjerojatno joj nedostaje dom. Moram učiniti što mogu kako bih je oraspoložila. Možda neki doista lijep dar? Nesta dolazi na večeru. I nadalje je veoma vruće.

Osmi kolovoz, subota. Nesta danas odlazi. Pada strašna kiša.

– Je li gospođa Drage došla ovamo osmog kolovoza?

Spustio je slušalicu. – Jeste li vi iz policije?

– Izgledam li kao da sam iz policije?

Možda su se policajke odijevale kao ona kad su bile u civilnoj odjeći. Čim je postavila to pitanje, poželjela je daje umjesto toga imala hrabrosti blefirati. S druge pak strane – kolika se napojnica ili mito daje ljudima kao stoje on?

– Ako želite njezinu adresu – nenadano je rekao – nemam pojma. Gospodin Drage ovamo dolazi samo po njezinu poštu.

– Njezinu poštu? – Alicin glas je zvučao šuplje i odjekivao kao daje netko drugi izgovorio te riječi.

– Da. Ako je to sve, imam posla.

Mučnina se vraćala. Opirući joj se, prilično je divlje rekla: – Molim vas, recite mi... – Neće pomoći ako mu da premalo. Otvorila je torbicu i odlučno odbacujući misli o užasu strica Justina i Andrewa, položila novčanicu od pet funti na pult.

Na trenutak se izraz njegovog lica gotovo nimalo nije promijenio. Zatim su se vlažne crvene usnice otopile u značajan osmijeh.

– Štoje učinila?

– Ništa. Ne mogu je pronaći. Želim je samo pronaći.

– Da, dobro... – Dežmekasta kratka ruka imala je duge nokte. Preklopila se preko novčanice i gurnula je u džep jakne kroz koji je prolazila zlatna nit, koja se povremeno pojavljivala kao povratna zlatna žila. Otvorio je knjigu u koju je nešto upisivao kad je Alice došla.

– Osmi kolovoza, kažete? Gospoda Drage je rezervirala za tu noć, ali se nije pojavila. Gospodin Drage je nazvao i otkazao rezervaciju. Ona osobno nikad nije bila ovdje, ali smo dobili poštu za nju. Tri ili četiri pisma i jedan paketić.

– I dali ste ih onom muškarcu koji je i jutros došao?

– Dao sam ih gospodinu Drage, da. Zašto ne bih?

Važan čovjek u Salsteadu... Kad bi joj barem mogao nešto reći o izgledu tog »gospodina Dragea«. Malo se promeškoltio na stolcu i počeo laštiti nokte o suvratak jakne.

– Dobro ste ga poznavali? – nesigurno je upitala.

– Naravno da jesam. On i njegova supruga su bog zna koliko dugo vikendom dolazili ovamo. Bili su negdje sa sela – iz neke rupe u Essexu.

Srce joj je poskočilo. Taj muškarac bi lako mogao biti netko koga ona poznaje.

– Onda mora da ste ga često vidjeli izbliza – rekla je, prisilivši se na osmijeh i nastojeći svom glasu dati uvjerljivost. Neka ga opiše, molila

se, natjeraj ga da mi ga opiše. – Jutros ste bili sami s njim. Sigurna sam da ste... – Zastala je. Njegovo liceje iznenada postalo odvratno agresivno i on je polako, namjerno ustao sa stolca. Sto je sad rekla? Zar postoji granica koliko se mitom može kupiti? Naslonio se preko pulta i unio joj se u lice.

– Na što ciljate? – upitao je. Nije bio viši od metar i šezdeset, sitnih kostiju i vijugav kao djevojka. – Vi nešto insinuirate, zar ne?

Alice nije imala pojma što on time misli, ali je osjetila nešto ružno i strano. Uz mali uzdah se odmaknula od njega, kližući po voštanom podu. Ruke su joj, gotovo instinktivno, pronašle vrata i isteturala je van na vjetrovitu ulicu.

Taksi, mora pronaći taksi. Čvrsto držeći darove za Nestu, trčala je Dorcas Streetom dok nije dospjela na glavnu cestu. Bila je prepuna uredskih službenika koji su žurili na objed. Nakon susreta s recepcionerom hotela Endymion, bilo je utješno biti među običnim ljudima, ali bilo je i itekako čudno, i zastrašujuće, zamijetiti koliko je žena nalikovalo Nesti! Petice su lupkale, kratke suknje koje je vjetar podizao pokazivale su debeljuškasta koljena; lica lijepih lutkica, s ružičastim usnicama koje su praskale brbljajući, nadvisivale su spirale guste, žute kose. Shvatila je, ali ne tek sad, nego kao da je to podsvjesno oduvijek znala, da bi to trebao biti ideal ženstvenosti. Svijetla put, lakomislenost, porculanski ten – to je bilo ono što je privlačilo većinu muškaraca, ono o čemu su zbijali šale, a za čim su ipak žudjeli.

Došla je do šireg pločnika i pomiješala se s gomilom malih plavokosih utvara. Utvara, zašto se sjetila te riječi? Zadrhtala je od pomisli.

Prvi je taksi bio zauzet, drugi je stao pokraj nje kad je slabašno mahnula rukom. Jutro je bilo katastrofalno i iznenada je znala da ne može podnijeti podzemnu željeznicu.

– Biste li me odvezli sve do Liverpool Streeta? Novčanice koje je mogla opipati u novčarki bile su utješne kao lijek.

Sirota moja Bell – rekao je Andrew, smiješeći se. – Da sam barem bio s tobom. Volio bih vidjeti kako te zamijenio za policajku.

– Bilo je strašno. – Počela je navlačiti zastore, priječiti pogled na vrt, na vjetrovitu noć i tamnonarančasti mjesec koji se uzdizao iznad Vair Placea. – Pretpostavljam da ću sad morati odustati od potrage za njom.

Andrew je privukao naslonjač do kamina i namjestio jastuk iza njezine glave. – Pretpostavljaš? Mislio sam daje tajna riješena.

– Nije baš. Ne u cijelosti. Kako mi je mogla pisati i zahvaliti za prsten, ako ga nije ni dobila? I zašto je onaj muškarac još jutros otišao u Endymion po pisma? To je – no, dobro, to je fantastična podudarnost.

– Bila bi, da nije jednoga. – Znatiželjno je podigla pogled prema njemu, čeznutljivo se nadajući da će je on umiriti. Spustio je brz poljubac na njezin obraz. – Ne znaš jesu li ona pisma i paketić bili tvoji, zar ne?

– Ali, ja... Andrew, ja ga nisam doslovce pitala odakle su došla ta pisma. Jednostavno sam pretpostavila...

– Jednostavno si pretpostavila. Ako se to mjesto koristi kao adresa prebivališta, oni bi mogli imati na desetke pisama za nju. Možda njezin dečko dolazi jednom tjedno po njih.

– Nisam stekla takav dojam, dragi. Sigurna sam daje želio reći kako mu je to bio prvi posjet i daje uzeo sva pisma.

Treptaj nestrpljenja preletio mu je licem i zgrčio mišiće oko usana. Zatim se sabrao i uz smiješak je ljubopitljivo pogledao.

– Kako možeš govoriti o dojmovima kad sama kažeš da ti nije bilo dobro?

Vatra iz kamina nalik plamenu svijeća je laskava. Osjećala je kako joj se igra na licu, a zatim se uz laganu nelagodu, sjetila da od jutra nije napudrala nos, ni narumenila usne. Zar je zato tako pomno promatra?

– Bila si bolesna, nervozna i osjećala se neugodno – rekao je. – Ne podcjenjuj svoju maštu, Bell.

– U pravu si, neću. Ti si uvijek u pravu. – Podvila je noge ispod tijela i položila glavu na njegovo rame. Knjiga koju je čitao ležala je licem okrenuta prema jastucima, knjiga s omotom čokoladno smeđe boje, naslova i ilustracija u zelenkastomodrim četverokutima. Gledala je kako se njegova ruka polako približava knjizi. Bilo je nečeg prisnog i

strasnog, i istodobno patvorenog, u načinu na koji ju je gurnuo sebi na krilo.

– Samo daj – nasmijala se. – Čitaj, ako želiš. Neću ti smetati.

Kompulzivno čitanje je jednostavno bio bijeg. Zašto bi on želio pobjeći, i od čega bježi? Umoran je, pomislila je, to je posve prirodno.

Zid uz kamin bio je obložen policama za knjige. Trollopovi vjerski i politički romani zauzimali su počasno mjesto u razini očiju na trećoj polici odozgora. Svi politički romani imali su jednake smeđe – modre omote. Nasmiješila se samoj sebi shvativši da još nikad na tim policama nije vidjela kompletan set. Uvijek je nedostajala barem jedna, zapravo je bila u Andrewovim rukama, na stolu ili pokraj njihovog kreveta.

Kradomice gaje pogledala, ali je on već bio odviše zaokupljen čitanjem da bi zamijetio pokret njezinih očiju. Nije li prilično neobično da jedan muškarac stalno čita jedne te iste romane? Mora da ih već zna napamet. Pomalo se pitala koliko mu je važan svijet koji ti romani predstavljaju. Ali, sad mu je zacijelo veoma stvaran, sad je dio njegove svakodnevne svijesti, izvor metafore, vodič ka govoru. Među tim mislima pojavilo se i nenadano uvjerenje da bi se i ona morala upoznati s tim svijetom, ukoliko mu želi biti istinska družica. Na to su ljudi mislili kad su govorili o »zajedništvu«. Kad se nepoželjno ne može nadići – razlika u godinama, naprimjer, prijetnja jalovosti... – takvih ti stvari treba stoje više moguće.

Ustala je. On je okrenuo stranicu i nasmiješio se nekom omiljenom izrazu koji mu je zaokupio pozornost. Smiješeći se tako, nesputano, ravnodušan poput djeteta gleda li ga tko, izgledao je strašno mlad, još mlađi nego što je bio. Iznenada je postala itekako svjesna svojih trideset i osam godina.

Vrata blagovaonice bila su odškrinuta. Prolazeći hodnikom, pogledala je kroz mračnu prostoriju prema francuskim prozorima bez zastora, kroz koje se vidjelo grmlje i jedna strana Vair Placea. Bilo je neugodno pomisliti kako je ona sjedila na tom travnjaku, ispod onih stabala, kao velika snažna djevojčica visoka gotovo metar i pedeset, i čitala prilično odrasle knjige, dok se Andrew još nije ni rodio.

Otišla je na kat u svoju spavaću sobu i upalila svjetlo iznad zrcala na toaletnom stoliću. Zatim je gurnula ruku u ladicu tražeći ruž za usne, jedini koji je imala.

Polako je podigla glavu i njezin se pogled susreo s njezinim vlastitim odrazom. U sobi nije bilo mnogo svjetla i pokušstvo iza nje ležalo je u sjeni. Osim njezina vlastitog lica, zrcalo je pokazivalo tek nejasne obrise i blijedo treperenje cvijeća u vazi.

Kosa joj je bila veoma neuredna, slobodno je padala na čelo i sjala poput prozirnog zlata obasjana svjetlom iznad glave. Zbunjena i tek malčice uplašena, odmaknula se i zaklopila oči. Nakon nekog vremena, ponovno ih je otvorila. Dojam je i nadalje bio prisutan. Njezino vlastito lice izgledalo je nepoznato i, istodobno, poznato. Činilo se punijim, bezizražajnijim, lišenim inteligencije. Na određeni je način izgledalo mlade jer joj je koža bila čista i blistava, a oči bistre.

– Saberi se – glasno je rekla, ali je žustra izlizana fraza koju je mogla i vidjeti i čuti kako govori samo pojačala – što? Halucinaciju?

Brzo je začušla kosu. Dok je na usta stavljala dvije linije jagodasto crvenog rumenila, iluzija je nestala. Uz uzdah olakšanja, Alice se uspravila. Ponovno je bila ona.

Opaki vjetar sa sjeveroistoka fijukao je dvotračnom ulicom i zavijao ispod betonskog mosta. Na ulazu u zaobilaznicu, bačve s uljem su odnesene i netko je na njihovom mjestu razvukao dugu bijelu vrpcu nalik onima koje se viđaju na svatovskim automobilima.

Unatoč hladnoći, na službenom otvorenju okupila se gomila: djeca iz osnovne škole, koju je dovela izmučena učiteljica; trgovkinje koje su izišle na pauzu za ručak; kućanice s košarama. Iza vrpce stajala je parlamentarna tajnica Ministarstva transporta, iznenađujuće ženstvena, kao da već nije bilo dovoljno iznenađenje stoje riječ o ženi; Justin Whittaker, predsjednik Odbora za ceste; predsjednik Gradskog vijeća; i gomila prišipetlji, koji nisu imali drugog posla doli gledati, pljeskati i naposljetku jesti dimljeni losos i pečenu piletinu s velikanima u Boadiceji.

– U Salsteadu neće postojati nijedan stanovnik – govorio je Justin Whittaker – koji otvaranje ove zaobilaznice neće smatrati čistim

blagoslovom. Mislim da govorim u ime svih nas kad kažem da smo s nemirom i zabrinutošću promatrali svakodnevno potresanje – ne, podrovanje – naših povijesnih zdanja stalnim prolaženjem...

Andrew je stisnuo Alicinu ruku. – Oh, prekini, prekini! – zijevnuo je.

– Psst!

– Niti će nas lišiti trgovine potrebne za naš stalni napredak, jer će odvojak koji ide do središta grada dopustiti pristup isključivo vozilima opskrbe. Ovaj odvojak je trijumf suvremenog građevinarstva. Ne samo daje najmoderniji takav odvojak, nego su se njegovi projektanti pobrinuli da Helicon Lane, s kojom je paralelan, ostane netaknuta i još uvijek bude ljepota na koju svi mi možemo biti opravdano ponosni.

Počela je padati ledenohladna kišica. Podigao je ovratnik svojeg bukle kaputa i povlačeći se dodao škare parlamentarnoj tajnici. Ona je čvršće ovila krzneni kaput oko tijela i, stežući ljubičice koje joj je uručilo jedno školsko dijete, prerezala vrpcu.

– Proglašavam da je salstedska obilaznica i službeno otvorena. – Imala je glas kao kraljica, visok, uravnotežen, dalek.

Andrew je laktom lagano gurnuo Alice. – I neka bog čuva i nju i sve koji se po njoj budu vozili – rekao je. Alice se nasmijala i čvršće ga primila za ruku, prezajući od snažnog vjetra koji je donosio kišu.

Parlamentarna tajnica odbrzala je do svog automobila na tankim, dvorskim petama. Njezin je vozač stajao pokraj automobila i pridržavao joj otvorena vrata. Ubrzo je automobil krenuo djevičanskom stazom, a za njim i bentley Justina Whittakera, predsjednikov rolls, pa sve do minija koji je pripadao pomoćniku sanitarnog inspektora. Parlamentarna tajnica je dražesno mahnula rukom, ponovno kao kraljevska dama u državnoj povorci.

– Dođite, djeco – rekla je profesorica učenicima. – Molim vas, u prethodnici želim prve koji idu na ručak.

– Ideš li i ti na ručak? – upitala je Alice Harryja Blundena.

– Ja nisam lokalni dostojanstvenik. Ovih dana, liječnici su običan puk.

– Mi imamo dvije ulaznice – rekla je Alice. – Sto je doista nepotizam, jer sam ja Whittakerica, ali Andrew se mora vratiti u

tvornicu. – Iznenada je shvatila stoje rekla i što bi on mogao očekivati. Nije bilo razloga zašto ne bi pošao s njom umjesto Andrewa. Hodajući između dvojice muškaraca, brzo je pogledala najprije glatku, zgodnu glavu, pa onu raskuštranu. Zatim ju je veoma nježno stisnula Andrewova ruka kojom je držao njezinu i smjesta ponovno olabavila stisak. Bio je to znak da on baš i ne bi volio zamjenu. – Naravno da neću ići ni ja – rekla je, i previše naglašeno.

– A sad ti je bolje, Alice? – Ponovno onaj neobičan, zabrinut pogled. – Gospođica Madsen me jučer nazvala i rekla da ti je bolje.

– Već sam se skoro vratila u normalu.

– Da te pregledam ponovno za dan ili dva? Andrew joj je pridržao vrata spritea. – Doista, mislim da to nije potrebno – glatko je rekao. Na olujnom vjetru, Harry je pocrvenio i namrštio se. –

Uvijek te možemo kontaktirati ako... – Zastao je i naglašeno rekao – ... ako mojoj supruzi bude trebao drugi recept. – Brzina kojom ju je ugurao u automobil bila je gotovo nalik grubosti. – Baš bismo mogli iskoristiti prednosti trijumfa suvremenog građevinarstva – rekao je.

Odvojak se glatko i postupno odvajao od zaobilaznice pod uskim, oštrim kutom. U unutrašnjosti tog kuta vidio se završetak Helicon Lanea, odsječen visokim nasipima zemlje iz koje još uvijek nije rasla trava. Izgledali su kao grubi krajevi rane na poljima.

Razmišljajući kako Helicon Laneom nije prošla od Nestinog odlaska, Alice se nagnula i pogledala kroz prozor. Brane salstedskeg hrasta kao da su mele nebo poput čekinja ogromne metle. Ugledala je Bridal Wreath, dva prozora s lukovima sad su bila ispunjena smotcima vune i platnima koja su oglašavala pletenu robu. Znak je zamijenjen drugim, Workbasket. Uzdahnula je, izgubivši ga iz vidika u maglici koju je njezin dah ostavio na staklu.

Cesta je prolazila između ogoljene zemlje. Ograda je podignuta gotovo uz samu lađu crkve Svetog Jude i od starog crkvenog dvorišta nije ostalo ništa. Bilo je prilično zastrašujuće pomisliti da novi beton po kojem se sad voze prekriva nešto stoje nekoć bilo sveto tlo. Ovdje su bili zeleni grobni humci, mahovinom obrasle kamene ploče i između njih dugačke, tisama zasjenjene avenije. Ovuda su hodali ožalošćeni,

seljanke u pregačama i cicanim haljinama, i iz vrtova donosile ljubičice i potočarke. Alice se sabrala i prozaično rekla:

– Sad doista ne mogu na taj ručak.

– Za ime Božje, draga!

– Kako bih mogla, nakon onoga što sam rekla Harryju? – I nakon onoga što si ti rekao, pomislila je – Možeš se predomisliti u posljednjem trenutku – jezuitski je rekao. – Kod kuće, Pernille neće imati ništa za tebe. – Pogledao je u bočni retrovizor. – Bit će bolje da ubrzam ako ne želimo upasti u povorku automobila, ili kako se to već zove.

Još uvijek sumnjičava, dopustila mu je daje odveze u High Street. Ulica je bila prepuna ljudi, uglavnom onih koje je poznavala. Kakve ima veze ako vide kako je grli i ljubi u usta? Još uvijek su bili na medenom mjesecu i ovako će biti dok oboje ne ostare i ne budu toliko stari da devet godina razlike između njih ne predstavlja ništa. Još uvijek je blistala od njegovog poljupca dok je prelazila cestu i ulazila u Boadiceju.

Predvorje je već bilo krcato. Prišao joj je konobar s pladnjem čaša i ona je uzela jednu s nekom tekućinom blijedožute boje i polumjesecom limunove korice nataknutim na rub. Kroz staklena vrata koja su kroz osvijetljeni tunelasti prolaz vodila do sale za ručavanje, ugledala je servirane stolove s bijelim stolnjacima, srebrninom, kasnim dalijama u dugim, uskim vazama. Vrata su se zanjihala i ostala otvorena kad je kroz njih prošla jedna konobarica. S njom je dolepršao i oštar miris juhe od češnjaka.

Alice je naglo odložila čašu, osjetivši nenadanu, snažnu mučninu. Hladan martini joj je polako klizio niz grlo, susrećući se sa moćnim naletom nečega od čega je ostala bez daha. Kao da su joj želudac i prsa opareni iznutra. Klonula je uz stol, izbjegavajući zabrinuti pogled gospođe Graham čiji je suprug držao hotel.

Kako je mogla sanjati da ruča u društvu, kad se osjeća kako se osjeća? I prije nego što tu juhu dopola pojede, već će naglo odmicati svoj stolac i juriti prema vratima s ubrusom pritisnutim uz usta. Bit će

mного bolje da ode sad, prije nego što joj priđu s pitanjima i željom da joj pomognu.

Zateturala je prema vratima, probijajući se kroz gomilu gostiju. Njihov smijeh i krhki neobavezni razgovor bolno su je probadali. I vjetar koji ju je dočekaio bio je okrutan i napao ju je nestašnim zadirkujućim zapusima. Baš kad se sklonila na trijem trgovine gospodina Croppera, stric Justin i parlamentarna tajnica izišli su iz svojih automobila. Nije je vidio. Još trenutak, stajala je okrenuta mu leđima i promatrala lelujavu gomilu prstenja i broševa, dok nisu prešli na drugu stranu ulice.

Zatim je krenula High Streetom. Oštar vjetar kao da ju je šamarao. Nikakvo čudo da su stari narodi personalizirali vjetrove, pomislila je, i zamišljali ih kao bogove i kerube rumenih obraza, koji pusu hirovitom zlobom.

Do Vair Housea bilo je pola milje, a Andrew je uzeo automobil sa sobom u tvornicu. Autobus koji je svakoga sata vozio do Pollingtona i koji je ranije prolazio kroz Vair, sada je preusmjeren na zaobilaznicu. Jedina osoba koja joj je mogla pomoći bio je Harry, ali ona se sad nije mogla obratiti Harryju. Morat ću pješačiti, odlučno je rekla samoj sebi.

Uspjela je prehodati još dvadesetak metara prije nego stoje osjetila da joj noge klecaju i da će popustiti. Čitavo njezino tijelo činilo se neizrecivo slabim i iscrpljenim, lišenim svega osim neodgodivog straha. Nikad u životu nije bila bolesna i sad kad se razboljela, imala je osjećaj daju je neka ogromna, otrovna zmija omotala spiralama boli i panike. Hvatajući dah, dogejala se do sjedala kod spomenika žrtvama rata i potonula na debelu hrastovu ploču.

Mogla je učiniti samo jedno. Morat će unajmiti automobil. Kad se malo odmori, vjerojatno će uspjeti doći do Snowa.

Bubnjanje u njezinim ušima uskoro je prestalo i spirale se razmotale. Zamišljala je da se čovjek tako osjeća kad mu skinu zavoj s ruke, samo se u ovom slučaju nije radilo o ruci, nego o čitavom njezinom tijelu. Oprezno je ustala i ponovno krenula pločnikom.

– Salstead automobili. Automobili koje vozite sami, ili uzmete vozača, za sve prilike. – Ovdje su unajmili automobile za njezino

vjenčanje. S prozora jedne od ovih crnih limuzina mahala je gospođi Johnson dok se sa stricom Justinom vozila niz prilaz Vair Placea.

Ured je bila drvena koliba premazana kreozotom, oko koje su se poput tuljana okupili veliki, sjajni automobili. Uspravan na visokom stolcu bez naslona, sa šeširovom gurnutim na potiljak, sjedio je vlasnik i jeo sendviče na primjerku Daily Mirrora. Kad je ušla, sišao je sa stolca.

– Oh, gospodine Snow, bojim se da mi baš nije najbolje. Iznenada sam osjetila takvu strašnu slabost i pitala sam se... – Pokušala se nasmiješiti, odvrćući pogled od kriški kruha i konzervirane govedine.

– Evo, sjednite, gospođo Fielding. – Teško se spustila na stolac od savijenog drveta sa slomljenim sjedalom od trske. – Blijedi ste kao duh. Ako mene pitate, ja bih vam savjetovao gutljajčić brandyja.

– Brandyja? Oh, ne, ne bih mogla...

– Brandy je sjajan kod bolova u želucu. – Ne obazirući se na njezine primjedbe, uzeo je bocu s police i s njom iznenadujuće čistu čašu. – Obradovat će vam srce, sigurno.

– Hvala vam. Veoma ste ljubazni.

Učinak brandyja bio je trenutačan. Protivno njezinim očekivanjima, nije je žario, nego natopio mekom, uljuđenom toplinom kao netom udahnut miris svježeg cvijeća. Po čitavom njezinom tijelu rasle su i padale u kaskadama fontane i izvori, nježni i ljekoviti.

Gospodin Snow je zamotao svoje sendviče i stao pokraj malenog, čađavog prozora, tiho zviždeći kroz zube.

– Je li vam se možda javila gospođa Drage? – iznenada je upitao.

– Pa...

– Samo sam se pitao, budući da se činilo da ste vas dvije dobre prijateljice. Već vam je bolje, zar ne?

– Mnogo bolje. Gospodine Snow, zašto ste me pitali za gospođu Drage?

– Pa, pitao sam vas zbog posla, gospođo Fielding. Ali, neću vas sad zamarati time, kad se ne osjećate dobro.

– Oh, ne, doista, baš bih voljela čuti.

– Shvaćate da ne želim nikoga uvrijediti, gospođo Fielding? – Uzeo je čašu, protrljao je s komadom novinskog papira i preokrenuo je na

policu. Odlučno je potisnula drhtaj. – Samo, stvari stoje ovako. Mi smo za gospođu D. obavili neke poslove, a budući da nije ostavila adresu...

– Hoćete reći da vam duguje novac?

Otvorio je poslovnu knjigu koja je stajala na radnom stolu. – Bilo je to sedmog kolovoza. Sedmog i osmog. – Alice se ugrizla za usnicu, ponovno nespokojna. – Rezervirala je jedno od mojih vozila da joj odveze neke 'stvari do Feastovih. U tri poslijepodne. – Upravo tim riječima se izrazila i Daphne – »neke stvari«, ostavila je neke stvari u našoj kući! – Mi smo obavili posao, a ona je rekla da sljedećeg dana, osmog kolovoza, dođemo po nju u Bridal Wreath, točno u osam sati ujutro, rekla je, i odvezemo je na željezničku postaju. Tu noć je trebala prespavati kod Feastovih, ali će se sljedećeg jutra vratiti i pobrinuti za selidbu. Mi smo je trebali odvesti na željezničku postaju i putem svratiti do Feastovih po stvari. Točno u osam ujutro, rekla je. Moram vam reći, bio sam malo bijesan. Sam sam otišao po nju, ali nje nije bilo. Ni glasa od nje. Otperjala je sama.

– Jeste li sigurni?

– Iznosili su pokušstvo, gospođu Fielding. Selidbe Cox iz York Streeta. Sva vrata bila su otvorena i ja sam otišao na kat. Len Cox je bio u sobi i iznosio njezine sitnice. Pa gdje je ona, pitao sam, ne želeći se dugo zadržavati budući da subotom uvijek imamo mnogo posla. Otišla je, rekao je Len. Mi smo došli u sedam i ključ je bio u vratima, pa smo otišli gore. Sve je bilo čisto kao suza, rekao je Len, sve spakirano i spremno za odnošenje. Ne možete samo uzeti te stvari, rekao sam, ne kad je nema ovdje, ali Len je veoma naprasit. Stvari idu u skladište, rekao je, a ona će platiti kad joj dadu procjenu. Neće mene neka ženska zafrkavati, rekao je... Ispričavam se, gospodo Fielding, ali to je rekao. Mogu vam reći da meni nije bilo baš smiješno. Odbio sam dva posla za osam ujutro, a jedan od njih bi mi donio pet funti. I ne samo to. Tu je i ono što mi je dugovala za poslijepodnevni odlazak kombijem do Feastovih.

Alice je brzo rekla: – Naravno da ću vam ja podmiriti dug, gospodine Snow. – Pronašla je svoju čekovnu knjižicu i počela ispisivati ček, iznenađena čvrstoćom svoje ruke. – Vjerojatno se

gospođa Drage predomislila i zaboravila da je rezervirala vaš automobil.

– Upravo to se i dogodilo. To ima smisla. Ne kažem daje to učinila namjerno.

Alice je presavinula ček.

– Čovjek ne bi pomislio da bi ljudi mogli biti tako zaboravni, zar ne? Budući daje rezervirala vozilo i kad me tog poslijepodneva vidjela, podsjetila me na dogovor za sljedeće jutro. Čudno je to što je nazvala ponovno oko pet i provjeravala da ne zaboravim. Bio sam malo bijesan, gospođu Fielding, to vam mogu reći.

– Pretpostavljam da jeste – tiho je rekla Alice. Zgoda s automobilom predstavljala je posve neočekivan razvoj događaja. Naravno, bilo je moguće da je Nesta zaboravila. Od nervozne depresije postala je zaboravna. Alice se, međutim, sve to svejedno nije svidjelo. Možda i ona postaje zaboravna, jer se, dok se nije ponovno našla u High Streetu, nije sjetila svog prvotnog razloga posjeta gospodinu Snowu.

Zastala je ispod tende trgovine i izvukla dnevnik iz torbice. Osmi kolovoza, subota, Nesta danas odlazi. Pada strašna kiša. Pada strašna kiša. Prisjetila se tog ljetnogjutra. Petak, sedmi kolovoza, bio je zadnji dan dugog vala vrućine. Tog je dana veoma rano ustala. Probudila ju je kiša i, razmičući zastore, preko ramena rekla je Andrewu: – Kiša lijeva kao iz kabla. Prilaz je gotovo poplavljen. Vjerojatno pada već satima.

Kako je mogla biti sigurna daje to bilo upravo te subote ujutro? Zato što joj je Andrew odgovorio: – Nestino pukućstvo će se smočiti.

Ako je prilaz u osam ujutro bio poplavljen, mora daje kišilo satima. Helicon Lane bio je daleko od željezničke postaje. Nesta ne bi pješačila. A ipak nije bila tamo kad je u sedam ujutro došao Cox.

Alice se polako vraćala High Streetom. U mislima je gradila sliku i vremenski raspored Nestine zadnje večeri. Usred poslijepodneva gospodin Snow je odvezao njezine stvari, štogod to bilo, do Feastovih, a u pet Nestaje telefonirala kako bi ga podsjetila na jutarnji dogovor. Mora daje to poslijepodne iskoristila da bi pospremila stan i pripremila pukućstvo za Coxa. Zatim je, nedugo nakon telefonskog poziva, izišla kako bi se oprostila sa svojim prijateljima. Gospodinom i gospođom

Graham u Boadiceji, vjerojatno s Harryjem – on je bio njezin liječnik – Hugom i Jackie, zatim stricom Justinom, i naposljetku je došla u Vair House gdje je večerala.

Činila se veoma umorna, u većoj depresiji nego ikad. Večer je bila topla i ona nije odjenula ogrtač preko tanke haljine od crnog batista. Gležnjevi su joj, sjetila se Alice, bili natečeni, nabrekli iznad naglavaka tankih crnih cipela. Otišla se pozdraviti s Pernille, a onda je sišla i s njima podijelila ispuhani nabujak od sira. Andrew ju je odvezao natrag u Bridal Wreath nedugo iza osam.

– Zašto ne prenočiš ovdje? – upitala je Alice, jer je Nesta, koja ju je čvrsto držala za ruku, izgledala veoma umorno, sa suzama u očima.

– Prekasno je da sad mijenjam planove. Dogovorila sam se da ću doći Feastovima.

Te noći su počeli micati grobove. Sama indiskrecija kojom su to činili mora daje pojačala atmosferu jezovitosti. S prozora Nestine spavaće sobe mogli su se vidjeti zasloni od cerade i čuti zvuk iskapanja zemlje. To bi samo po sebi bilo dovoljno loše, ali još je gore, mnogo gore bilo ono stoje uslijedilo, kad su, tik prije osvita zore, omotali lijesove i ostavili ih da čekaju dolazak kombija. Naravno da nije otišla Feastovima. Je li moguće daje zaboravila i na taj dogovor? Zaboravila je na automobil, iako se zacijelo namučila telefoniravši gospodinu Snowu iz govornice. Njezin telefon je, prema Daphninim riječima, bio isključen.

– Prespavat ću kod Feastovih – rekla je i njezino je lice, blizu Alicinog, mirisalo na ljetni vrt. Zatim je otkrivudala prilazom ispred Andrewa, malaksalo se krećući kroz vreli, prašnjavi zrak.

Gospodin Feast je slagao kartone sa vrhnjem uz zid obložen keramičkim pločicama kaki i bijele boje, poput onih na postaji podzemne željeznice Covent Garden. U ogrtaču trgovca mješovitom robom, izgledao je mršaviji nego ikad. U gomoljastom čelu i upalim obrazima po prvi put je primijetila određenu sličnost s Abrahamom Lincolnom; ista križarska vatra gorjela je i u njegovim očima.

– Pitam se bih li mogla porazgovarati s Daphne, gospodine Feast?

– Ako je riječ o oslobođenju od gladi, gospodo Fielding... – Gotovo ispričavajući, pogledao je svoju zemlju obilja. – To je više moje područje, ako znate na što mislim.

– Ne, riječ je o nečem osobnom.

– Nadam se da je jogurt bio po vašem ukusu. Morali smo se prebaciti na drugu marku, ali veoma je dobar.

– Oh, da, izvrstan. – Bilo je čudno da je u proteklih nekoliko dana jedina hrana koju je mogla vidjeti bila tanka, kiselkasta skuta u zelenobijelom tetrapaku. – Kad bih mogla samo...

– Onda, ovuda. – Otvorio je vrućicu iza sebe i povikao, kako joj se učinilo, nepotrebno glasno: – Daph! Gospođa Fielding te je došla vidjeti. Samo naprijed, gospođu Fielding. Siguran sam da nam nećete zamjeriti nered. – Nasmiješila se i nešto promrmljala. – Jeste li željeli uzeti jogurt? Tako je. Staviti ću vam ga u vrećicu, kad budete silazili. Jedite mudro i dugo ćete živjeti, uvijek kažem. – Njegov glas, hrapav i ptičolik s nekim mehaničkim, brbljavim prizvukom, slijedio ju je uz stepenice. – Tragedija je što je toliko ljudi koji bi jeli mudro samo da imaju priliku, zbog ljudske nečovječnosti lišeno onog osnovnog...

Daphne je izišla na odmorište. – Tata se zahuktao.

– Od njegovih riječi se osjećam kreposnom jer nisam otišla na onaj službeni ručak.

– Hoćete li nešto pojesti sa mnom?

Alice je odmahнула glavom. Napola pojedena pita od svinjetine na pladnju bez podmetača možda i jest ono što gospodin Feast naziva »osnovnim«, ali pogled na nju ponovno je dozvao nalet mučnine.

– Rekla si da čuvaš neke Nestine stvari. Pitala sam se... Daphne, bi li mi ih pokazala? Mogu li ih vidjeti?

– Njih? Nisu to one. To je samo jedna stvar. Nekakva kutija. Zapravo, tata je čuva u svojoj sobi. Koristi je kao noćni ormarić.

Spavaća soba gospodina Feasta bila je duga, uska ćelija koja je gledala na High Street. Alice je prišla prozoru i pogledala na ulicu. Bila je mirna, gotovo bez imalo prometa. Naravno! Zaobilaznica je bila u uporabi, plan funkcionira.

– To je to – rekla je Daphne.

Alice se okrenula. Vidjela je samo jedan uski kauč i pokraj njega nešto nalik stoliću prekrivenom nekom tkaninom i natrpanom časopisima – Peace Neivs, China Today, dnevnik Udruženja Ujedinjenih naroda – bočicama s lijekovima, budilicom, zelenom svjetiljkom Anglepoise.

Zakoračila je prema njemu, a onda naglo poskočila. Odnekud iza nje, začula se sirena, uporna, prodorna, sve jača i sve glasnija. Daphne je podigla pogled i slegnula ramenima.

– To je samo vozilo hitne pomoći. Neki je luđak bubnuo na novoj cesti.

Samo vozilo hitne pomoći... Zašto joj se to zavijanje učinilo kao upozorenje. Odlazi, nemoj gledati? Promatrala je kako veliki bijeli kombi skreće s odvojka s modrim svjetlom koje se okretalo. Podigla je ruke kako bi prekrila uši. Ponovno ih je spustila i malo se prodrimala, ponovno posvećujući pozornost stoliću.

– Ali, to je kovčeg! – povikala je. – Ogroman kovčeg.

– Rekla sam vam daje ostavila gomilu stvari. Bio je to drveni kovčeg, staromodan i davno obojen vandykeovski smeđom bojom. Na mjestu gdje je visio kut tkanine bila je spona osigurana lokotom. – Je li zaključan?

– Ne znam. – Daphne se trznula na lokot. – Da. Ne mogu ga pomaknuti.

– Pitam se bismo li smjele. Ne mogu odlučiti imamo li opravdanja...

– Oklijevala je i u misli joj se vratilo sve ono što ju je uznemiravalo: pisma koja nikad nisu bila primljena, a na koja je dobila odgovor; hotel Endymion; muškarac koji se predstavljao kao gospodin Drage; automobil izričito naručen, i to dvaput, koji je došao uzalud.

– Pretpostavljam da ga baš ne želi – gorljivo je rekla Daphne – inače ga ne bi ostavila ovdje. – Oči su joj blistale. – Evo, pitam se stoje unutra. – Zasukala je rukave svojeg smeđeg pulovera od mohera. Više je nalikovao produžetku njezine nepočešljane kose, nego odjevnom predmetu.

– Moj Bože, kako je težak! – Podigla je kovčeg za kožne drške i ponovno ga spustila, teško dašćući. Muklo je udario o četvrtastu rogožinu pokraj kreveta gospodina Feasta.

– Mogle bismo, pretpostavljam, otići po bravara, ili možda tvog oca.

– Tata ne može napustiti trgovinu, ukoliko ja ne preuzmem posao. – Daphne je očito bila nevoljka to učiniti. – Pokušat ću ja.

– Ti?

U Vairu, kad su željeli da nešto bude obavljeno, poslali bi po vrtlara ili vozača strica Justina. Ako je posao bio pretežak za amatera, pozvali bi prikladnog stručnjaka iz Salsteada. Nitko, a ponajmanje jedna žena, ne bi pokušao ništa tako nasilno kao stoje razbijanje lokota.

– Potreban nam je samo odvijač – rekla je Daphne.

Alice je sjela na krevet i sumnjičavo je promatrala dok se ona vraćala s kutijom za alat. Mučile su je Daphnine oči. Pomicale su se kao tvorove, letjele između gustih trepavica.

– Što joj se, uostalom, dogodilo? – Sad je odvijala prvi od tri vijka. Alice je slegnula ramenima. – Doima se kao daje nestala, zar ne? – Odvijač se glatko okretao. – Evo... – Daphne je zastala i pogledala je. – Ne mislite valjda daje unutra? Mislim, u komadima. Znete, kao što čitamo u knjigama strave.

– Naravno da ne mislim – strogo je rekla Alice. – Ne budi smiješna.

Preplavio ju je val kolika. Stan Feastovih smrdio je na ukiseljeno mlijeko.

– Evo ga – rekla je Daphne. Zasun se otvorio i visio uz smeđe drvo. – Ako je unutra nešto gadno, upozoravam vas da ću povratiti. – Na jagodicama njezina lica boje loja pojavile su se dvije crvene točke. – I sami izgledate pomalo čudno.

Alice je sad ubrzano disala, čvrsto stišćući hladne ruke. Zašto Daphne ima tako grozne ideje? U kovčegu ne može biti ništa »gadno«. Nestaje bila živa i zdrava nakon stoje kovčeg poslan Feastovima.

Daphne se roktavo nacerila i žurno odgurnula poklopac kovčega.

Alice je uzdahnula s olakšanjem, i zadržtala zbog ružnog okusa u ustima. Kratko se stidljivo nasmijala. Kovčeg je bio pun odjeće.

Na vrhu je ležala crna spavaćica, a ispod nje sloj donjeg rublja. Daphne ih je izvukla i bacila čitav naramak na krevet. Ispod su bile haljine, suknje, crno-bijeli karirani kostim i četiri ogrtača.

– Sva njezina odjeća! – začuđeno je rekla Alice. – To ne može biti!

Daphne je rovala po kovčegu. – Ispod ogrtača je čitava gomila cipela. – Izronila je s rukama punim cipela, složenim prstima uz petu i zamotanim u tanku tkaninu. – Pogledajte, gospođo Fielding, sve cipele koje je imala. Ne, lažem. Imala je i neke stare crne cipele s patentnim zatvaračem. Njih nema ovdje.

– Crne cipele s patentnim zatvaračem nosila je one večeri kad je bila kod nas. Zamijetila sam ih jer su pete bile izrazito visoke, a njezini gležnjevi natečeni.

Daphne je ponovno zaronila i izronila čvrsto držeći spljoštenu kutijicu otprilike petnaest centimetara visoku. Bila je prekrivena imitacijom crne kože i na njoj su bili inicijali N.D. Prije nego što ju je Alice uspjela spriječiti, Daphne je otvorila i taj poklopac, a Alicine nozdrve zaškakljao je neki sladak, puderasti miris, koji je na trenutak rastjerao miris mliječnih proizvoda. Zajedno su pogledale niz bočica i posudica, losiona, krema, zeleno sjenilo za oči i modro sjenilo za oči, lak za kosu i lak za nokte, četkice za usne i četkice za trepavice.

– To se nekoć zvalo škrinjica taštine – rekla je Alice.

– Zamislite, i to je ostavila! I sve svoje najbolje cipele i sve kapute. Zar ne biste pomislili daje otišla u ljetnom ogrtaču? Pogledajte, u ovom bijelom od akrila.

– Koji je, onda, ogrtač odjenula tu subotu ujutro?

– Nije mogla odjenuti ogrtač. Imala ih je samo četiri, gospodo Fielding. Nestinu odjeću poznajem kao vlastitu. Cesto sam je pregledavala. Običavale smo razmjenjivati odjeću.

– Onda, stoje... Daphne, stoje uzela sa sobom?

– Ako mene pitate, rekla bih ništa osim onoga stoje imala na sebi. Ovdje nedostaje jedna crna haljina od batista. Pretpostavljam daje nju odjenula u petak navečer. – Alice je kimnula glavom. – Ne razumijem, međutim, kako to daje ostavila sve svoje najbolje stvari. Dugo je štedjela za to karirano odijelo i koštalo ju je dvadeset funti.

– Zašto je odjeću uopće poslala ovamo? Mogu shvatiti daje možda željela neki kostim ili ogrtač za jutro, ali kod vas je trebala prespavati samo jednu noć.

– To je jednostavno. Rekla sam vam da smo se znale mijenjati za odjeću. Valjda je željela da dobro pregledamo njezine stvari. Znete koliko je voljela crno?

– Bila je u koroti, Daphne.

– Malo sutra u koroti! Izgledala je tako sjajno u onom kostimu koji je odjenula za pogreb svog supruga da se i nadalje držala crnine. Ako mi dopustite da vam kažem, vi ste, gospodo Fielding, pomalo naivni. No, dobro, kao što sam rekla, željela je da pregledamo njezine stvari. Ja imam jednu krpicu od crnog lureksa na koju je davno bacila oko, ali kad se nije pojavila, pomislila sam da se predomisli.

– Ali, što sad ima na sebi? Nije mogla živjeti gotovo tri mjeseca u pamučnoj haljini i cipelama s visokim petama.

Živjeti? Za život je čovjeku potrebna odjeća, a ako si Nesta, iznad svega ti je potrebna dragocjena kutijica koja miriše na mošus i ljiljane, i taštinu samu. Naglo je spustila poklopac i učinivši to, palo joj je na pamet da za umiranje trebaš samo mrtvački pokrov, tanki, crni pokrov.

– Osim – sumnjičavo je rekla Daphne – ako si nije našla bogatog dečka koji joj je kupio posve novu garderobu.

U tom slučaju, nesretno je pomislila Alice, čitavu ovu gomilu bi darovala Daphne. Naravno da ne bi ni pokušavala teškom mukom isposlovati vlasništvo nad onom haljinom koja je tako ezoterično opisana kao »krpica od lureksa«.

– Bijedne stvari koje je nosila uz kožu, zar ne? – Daphne je prekapala po donjem rublju. Alice je već zamijetila koliko je poderano, nešto je bilo žurno pokrpano, no većina je bila ostavljena s rupama, odšivenim naramenicama i gubicama koje su se rastegnule i nabrale. – Uvijek je bila za vrhunske predstave, ta naša Nesta. Ne mogu reći da mi je žao što je nisam dobila za maćehu, iako se u to doba to činilo zabavnim.

– Za maćehu? – Alice je bila zapanjena. Gospodin Feast kao daje pripadao jednoj posve drugoj generaciji, dok nije s neugodom shvatila

da vjerojatno nije više od deset godina stariji od nje. – Nisam imala pojma...

– Pa da. Pretpostavljam da nitko nije. Nestu smo upoznali u Trgovačkoj komori. Tati je postala navika otpratiti je kući nakon sastanaka. Veoma mu se sviđala, ali je to nekako prestalo. Ne znam, budući da ja vjerujem u brakove s velikom razlikom u godinama.

Alice je spustila pogled, opipavajući otrcane crne stvari i nadajući se da Daphne nije vidjela njezino crvenilo.

– Ali, znate, nije bilo zamjerki. Hoću reći, ne između mene i Neste. Ako mene pitate, ona je bacila oko na nekog malo krupnijeg od mojeg tate. Pazite, on je to osjetio. Smiješno, čovjek ne bi pomislio da bi u tim godinama itko mogao biti ljubomoran, zar ne? Što mislite da bih trebala učiniti s ovim stvarima, gospođo Fielding? – U njezinim je očima bila iskrica želje dok su oklijevale na kostimu i pletenom ogrtaču.

– Zadrži ih. Sto bi drugo mogla učiniti? Mora da ju je Daphne pogrešno shvatila. Ovila je ogrtač oko sebe i gurnula ruke u rukave.

Užasnuta, Alice je rekla: – Nisam mislila... – Prekinula je i naglo ustala. Grudnjaci i steznici koje je držala u krilu pali su na pod.

Gospodin Feast je stajao na vratima i promatrao ih, lica iskrivljenog od bijesa.

– Da li mi dobro pristaje? – upitala je Daphne. Nespretno se okretala i poskočila kad je ugledala oca.

– Gdje's nabavila sve te stvari? – Mora daje osjećaj veoma snažan, pomislila je Alice, kad je prešao na cockneyski dijalekt. – Sto radiš s mojim noćnim ormarićem?

– To nije tvoj noćni ormarić, tata. Pripada Nesti Drage. Otvorile smo ga i prepun je odjeće.

Spustio se na koljena među hrpe odjevnih predmeta i počeo ih skupljati natrag u kovčeg. – Zar nemaš nimalo poštovanja prema tuđem vlasništvu? – povikao je. – Taj kutija bila na našoj brizi. Mi smo odgovorni za nju. Zato svijet i je u stanju u kojem je, jer veliki ljudi grubo prelaze preko osjećaja malih ljudi. – Ukočena od užasa, Alice se odmaknula od njega. – Hitler i... i čitava ta gomila – divlje je rekao. Lice mu je postalo tamnocrveno, a krv tutnjala kroz nabrekle žile. –

Prelaziš svojim prljavim rukama preko... preko kućnih bogova drugih ljudi!

Daphne je zlovoljnim pokretom stresla ogrtač s ramena. Njezin otac gaje zgrabio i stisnuo uz svoja upala prsa.

– Zar nemaš nimalo ćudoređa? Nisi ništa bolja od prljavih malih fašista. – Nagurao je odjeću natrag u kovčeg, bacio prekrivač preko njega i počeo vraćati primjerke Peace Newsa. – Kradeš njezinu odjeću, oblačiš se kao drolja... Da si u Demokratskoj uniji slobodnih ljudi...

– Za ime božje, smiri se – blago je rekla Daphne. – Sigurna sam da ne znam što će gospođa Fielding misliti o tebi.

– Gospoda Fielding... – Kao da ju je tek sad vidio.

– Dođi. U pola četiri trebaš biti u orphingamskoj podružnici.

To je ime zapeklo Alice kao užarena vatrena igla usred njezina rastresena mozga. Slijepo je ispružila ruku, ali je uhvatila samo prazan zrak. Kao da stoji na ledu ili na močvarnom tlu, tako je čvrst bio pod ispod njezinih nogu. Koljena su joj klecala i veliki zastor tame, prigušen i posve tih, kliznuo je preko njezinih očiju i njezine svijesti.

Zadnje što je čula bio je Daphnin glas, veseo i uzbuđen. – Gledaj, onesvjestit će se!

Djeca su sjedila u uglu velike neuredne prostorije i posluživala se bombonima Smarties iz velike šarene limenke. Na zidu na kojem je bio kamin, ogromna zelena apstraktna slika kao daje visila ukoso. Možda joj se to samo čini. Jarkost ove poznate prostorije boljela je njezine oči, crveni i limunsko žuti stolci, voštane zmijolike kućne biljke, igračke razbacane po čitavom sagu u koji je nečija peta utisnula plastelin. – Jackie...?

– U redu je. Nazvao me gospodin Feast i ja sam te dovezla ovamo jer je to bilo bliže.

– Gdje je Andrew?

– U tvornici, naravno. Gdje bi drugdje bio? Nazvala sam ga, ali si mi ti prostenjala da ga ne dovodim.

– Da, da, znam. Sad se sjećam. Samo sam pomislila da bi mogao... – Glas joj je utihnuo. Pokušala se nasmiješiti Christopheru, a on joj je stidljivo uzvratio pogled. U zgužvanoj haljini osjećala se vruće i

sputano. Iznenada je očajnički željela Andrewa i oči su joj se ispunile suzama. – Onaj grozni čovjek, Feast. Spopao gaje bijes, nasilan bijes, Jackie, zato što smo otvorile kovčeg pun Nестine odjeće. Ne mogu izbrisati njegovu lice iz glave, njegove užarene oči i kvrgu na njegovom vratu.

– To je samo štitnjača – pomirljivo je rekla Jackie. Mark je apatično zveckao kutijom bombona. – Pretjerano aktivna štitna žljezda. Zato je tako mršav i zato uvijek vrvi energijom i snagom. Znam, bila sam bolničarka samo godinu dana, ali toga se sjećam. Prejaka štitnjača i postat ćeš kao gospodin Feast, preslaba – to se zove myxoedema – i postat ćeš debela i troma.

– On je išao u Orphingham – rekla je Alice. – Jesi li znala da tamo imaju podružnice? Ja nisam. To znači da dobro poznaje Orphingham. Oh, Jackie... – Zastala je, gledajući djecu.

– Donesi, molim te, teti Alice čašu vode – spremno je rekla Jackie svom starijem sinu.

– Jackie, mislim daje Nesta mrtva. Ne, ne mislim. Znam daje mrtva. Uvjeren sam u to. Žena ne napušta svoj dom kasno navečer ili rano ujutro u tankoj pamučnoj haljini bez ogrtača. Bila je to stara haljina, Jackie, a Nestaje bila tašta. Bez obzira koliko se jadno osjećala, u tome ne bi otišla započeti negdje nov život, kad je imala novo odijelo koje je mogla odjenuti. Osim toga, kiša je lijevala kao iz kabla. Mislim da ona nikad i nije otišla iz Bridal Wreatha.

– A pisma, Alice?

– Ona nije napisala ta pisma. Kao prvo, bila su natipkana. Nikad ranije nisam razmišljala o tome, ali čini mi se da Nesta nije znala strojopis. U redu, ona ih je potpisala, ali svatko je mogao krivotvoriti ime od pet slova kao stoje njezino, posebice netko tko je već imao neko pismo od nje.

– Ali, to znači... – Jackie je oklijevala i prisilila se apsurdno veselo nasmiješiti kad se Mark vratio proljevajući vodu iz dječje šalice. – Hvala ti, dragi. Sad možete ići u sobu za igranje i... igrati se. – Alice je bila suviše slaba i zabrinuta da bi se nasmijala.

– Evo. – Gurnula je ruku u torbicu. Na prizor kovanice od šest penija nezadovoljna lica su se razvedrila. – Odite si kupiti nešto lijepo.

– I za ime božje, pazite na cesti!

Kad su dječaci otišli, dvije su se žene pogledale, a zatim odvratile pogled u nelagodi koja nastaje kao posljedica užasne, nevjerojatne spoznaje. To je nemoguće. Takve se stvari ne mogu dogoditi u svijetu u kojem postoje i dječje šalice, i velike apstraktne slike, i prazne kutije Smartiesa.

– Samoubojstvo? – upitala je Jackie.

– Pronašli bi je, Jackie. Ujutro bježe Coxovi ljudi ili gospodin Snow pronašli. Osim toga, ako se je ubila, zašto pisma?

– Želiš reći da ju je netko ubio?

Alice je popila malo vode i pogledala crtež Ivice i Marice na šalici. – Daphne je rekla daje njezin otac bio zaljubljen u Nestu. Bio je ljubomoran na nju. Ako je bio ljubomoran, mora da je bilo i drugih muškaraca. Sad imam osjećaj da ih je ona voljela osvajati. – Snažno je zadržtala od svojevrsne uvrede. – Znam daje to odvratno. Mrzim takve žene, ali Nesta je bila takva. Saznala sam mnoge grozne stvari o njoj. – Kakve stvari? – tihim je glasom upitala Jackie.

I nadalje se ogledavala prostorijom i prestrašeno gledala preko ramena prema vratima.

– Imala je svu onu odjeću, ali užasno zapušteno donje rublje. Bila je i ćelava, ali kad se sjetim njezine divne kose, to ne mogu posve shvatiti. Ti si mi običavala dodijavati da svoju kosu uredim kao Nesta.

– Želiš reći da ne znaš? Onaj Nestin smotak kose na vrhu glave nije bio njezin. Bio je od najlona. Zar nisi vidjela one lažne pletenice u Boot'su?

Alice joj nije odgovorila. Pitala se zastoje Nestu uvijek smatrala lijepom. Ljepota se ne može sastojati od lažne kose, iščupanih, nacrtanih obrva, kože koja je izgledala suha i brašnasta kad bi na nju palo svjetlo. Možda je samo zbog Nestine očajničke potrage za ljepotom, njezine uvjerenosti u vlastitu ljepotu – uvjerenosti koja se ponekad činila klimavom, grozničavom – i Alice povjerovala u nju. Nestu je doživjela prema Nestinoj procjeni.

– Alice... – Jackie je među gomilom plastičnih vojnika i karata na polici za knjige pronašla i jednu svoju šarenu cigaretu. – Sto misliš da joj se dogodilo?

Alice je polako odgovorila: – Nikome nije željela reći kamo ide. Tad mi se to nije učinilo pretjerano čudnim, ali sad mi se čini. Mora daje to bilo stoga stoje odlazila s nekim muškarcem. Ne mogu se otresti osjećaja da ju je ubio netko tko je bio ljubomoran. – Oči, koje su lutale po sobi dok je tražila riječi, sad su se zaustavile na uokvirenoj Hugovoj fotografiji na kaminu. Jednom mise nabacivala. Hugo je to rekao, ali što ako je bilo obrnuto? Oh, apsurdno, glupo... Njezin vlastiti brat? Ljudi uvijek lažu o seksu. Negdje je to pročitala i to ju je zapanjilo. Možda ju je šokiralo upravo zato stoje tako istinito. – Jackie – odlučno je rekla – reci mi točno što se dogodilo kad se došla oprostiti s vama.

I – Ne sjećam se baš najbolje. – Jackie je namrštila obrve. – Znaš, ja sam stavljala dečke u krevet, a ona je bila uglavnom s Hugom. – Alice je otpila malo vode. Jesu li njih dvoje namjeravali pobjeći? Cesto se činilo daje Hugo sit braka i djece. Zahvaljujući poslovnim obvezama dobro je poznao Orphingham. Sjetila se kako je odbio povratak u poštu. – Bila je veoma uzrujana kad se opraštala sa mnom – nastavila je Jackie. – Poljubila me je – čudno, doista, jer se nismo tako dobro poznavale. Zatim je jednostavno pobjegla. – Mršava i dječčakog izgleda, bijelog i napetog lica, predstavljala je, pomislila je Alice, puku suprotnost Nesti. – Doista ne znam zašto je bila toliko emocionalna.

– Možda zato što je mislila da ćemo loše misliti o njoj kad saznamo stoje učinila.

Jackie je slegnula ramenima. – Kad je otišla od nas, posjetila je strica Justina, a zatim vas.

– Bila je veoma tiha – rekla je Alice. – Dok sam ja spravljala večeru, Andrew ju je odveo da vidi Pernille. Sišla je prije njega i zamijetila sam da se mora pridržavati za ogradu. Upitala sam je li joj dobro, a ona je rekla daje popila nekoliko aspirina. Znala sam daje posjećivala Harryja zbog depresije, ali rekla mi je da joj on ne želi dati nikakav lijek. Sve to je bilo u njezinoj glavi, ili tako nešto. Gurnula je neku malu smeđu bočicu u svoju torbicu, ali ja se nisam mnogo obazirala na to – mislila sam daje riječ o aspirinima.

– Pitam se... – Jackie je iznenada postala zamišljena i uzbuđena, kao da je na pragu nekog otkrića. – Pitam se jesu li to uopće bili aspirini, ili neko sredstvo za smirenje.

– Harry joj je dao nešto za smirenje, ili je barem tako rekla, ali joj nije pomagalo i nije ga željela uzimati.

– Mogao joj ga je dati i netko drugi. Ljudi su takve budale, Alice. To znam iz vremena kad sam i sama bila bolničarka. Ne žele se pouzdati u svoje liječnike, ali će uzeti lijekove prepisane drugim ljudima. Misle da su svakojaki lijekovi s užasnim nuspojavama dobri za svakoga. Naprimjer, kad je mama ljetos bila kod nas, uzimala je neke tablete – osjećala se jadno otkad je tata umro – i kad je odlazila, ostavila je bočicu. Nećeš vjerovati, ali Hugo je želio uzeti nekoliko tableta samo zato stoje neki poslovni dogovor pošao ukrivo. Brzo sam to prekinula. Kao prvo, te se tablete nisu smjele uzimati sa sirom...

– Sa sirom, Jackie? Ne misliš to ozbiljno.

– Znam da zvuči smiješno, ali to je činjenica. Riječ je o prilično popularnom lijeku, mnogi ga uzimaju. Ne mogu se sjetiti kako se zove, ali povisuje krvni pritisak, a sir ga još dodatno povisuje.

– Te noći smo za večeru imali nabujak od sira – rekla je Alice. – Nesta je uvijek imala dobar apetit, ali nije ga mnogo pojela. Nije baš imao dobar okus i meni je zbog toga bilo neugodno. Kad smo povečerali, naslonila se na stolcu i položila ruku na srce. Rekla je da joj je srce svo ustreptalo, kao da prebrzo tuče.

– Tahikardija.

– Molim?

– Ustreptalo kucanje srca. Nastavi.

– Nema više. Ponovno sam je upitala kamo ide, ali ona je samo rekla nešto o nekom odmoru a zatim »nova polja i pašnjaci«. Sjećam se toga zato stoje Andrew kasnije rekao da je trebala reći »šume«. Zatim ju je Andrew odvezao kući. Bila je veoma nesigurna na nogama kad je silazila stazom.

Nije znala kako bi to rekla, ali bila je previše zabrinuta da bi marila za obzire. – Sto se dogodilo s tabletama tvoje majke?

– Ne znam – bezbrižno je rekla Jackie. – Pretpostavljam da su bačene. U svakom slučaju, nisu ovdje. Hugo ih je vjerojatno bacio. Znaš kako je tvoja obitelj zalučena pospremanjem. Slušaj, Alice, ne kažem daje ona doista uzela upravo taj lijek – da se barem mogu sjetiti kako se zove – to je bio samo prijedlog.

Smjesta izglađujući nespornost, Alice je rekla: – Pretpostavljam da su te tablete mogle biti prepisane praktički svakome u Salsteadu. Ovih dana mnogi su neurotični. – Zastala je, razmišljajući. – Gospodin Feast je užasno nervozan i živčan, ne misliš li? – Kad bih se barem usudila upitati Harryja, pomislila je, prisjećajući se koliko je bio osjetljiv na svoju profesionalnu čast. – Ali, ne. Neće biti tako, Jackie. Nitko nije mogao znati da će Nesta kod mene jesti sir.

Jackie je uzela još jednu cigaretu iz kutije. Stolni upaljač koji je uzela u ruku imao je apsurdan oblik čajnika kraljice Anne. Na svjetlu plamena njezino je lice izgledalo umorno i zbunjeno. Zar ne puši više nego inače, gotovo paleći jednu za drugom?

– Većina ljudi za večernji obrok jede sir – tiho je rekla. – Na to više-manje možeš računati. Osim toga, Alice – moj bože! – pa, bio je petak. Nestaje često išla na ručkove kruha i sira. Svima je rekla da misli kako će joj to pomoći da smršavi. Možda joj je on lijek dao ujutro, ali ga ona nije morala odmah uzeti.

To je bilo zastrašujuće istinito. A ipak, bilo je utješno pomisliti daje, od sve trojice muškaraca koje je Alice povezivala s Nestom, jedino gospodin Feast tog petka ujutro imao prilike susresti se s njom. Gospodin Feast je bio ljubomoran na Nestu – njegova vlastita kćerka je to rekla. Imao je trgovinu u Orphinghamu i vjerojatno ga je poznavao onako prisno kao što samo trgovac može. Osim toga, bilo je apsurdno pomisliti da bi ljudi tako normalni i činjenični kao Hugo i stric Justin mogli prekoračiti granicu normalnosti i zakoračiti u ubojstvo. Ali, ako je Jackina pretpostavka točna, gospodin Feast je već poremećen, njegova nasilna priroda pojačana bolešću.

– Nestaje, dakle, otrovana – rekla je. Otrovana? Ta joj je riječ izišla posve prirodno i naglo. Ono što je namjeravala reći bilo je, naravno, »drogirana«. Ona je, a ne Nesta, osjećala užasno žarenje u želucu,

pokretanje žuči kao da čitavo njezino biće stalno čezne za tim da odbaci nešto strano.

Uskoro su se dječaci vratili s vrećicama čipsa.

– S okusom sira i luka – sretno je rekao Mark i gurnuo joj vrećicu pod nos. – Uzmi, ako želiš.

Miris masti i, iznad svega, miris sira, u njoj su izazvali takvu mučninu daje zadrhtala od gađenja. Dijete ju je netremice promatralo. Zatim je, na prijekoran pogled svoje majke, spustilo čips i stalo na jednu nogu. Alice je vidjela da je dječak osjetio napetost između odraslih žena. Soba je bila prilično tiha, ali je u zraku bilo neke vibracije.

Mark je bio veoma nalik Hugu i svom prastricu. Kao da Jackie njegovom izgledu nije pridonijela ništa, nego je samo bila sredstvo pomoću kojeg je izlegnut još jedan Whittaker. Budući da se iznenada posramila zbog svojih sumnji, i budući da je imala osjećaj da će ubrzo, ukoliko se nitko ne pomakne, ona sama glasno vrisnuti, ispružila je ruke i zagrlila dječaka. Bio je to način da mu se ispriča, ali Mark to nije znao. Oteo joj se i odgurnuo je.

Njegovo odbijanje ju je povrijedilo i obeshrabrilo više od ičeg drugog. U njemu je osjetila prezir i otpust čitave svoje obitelji.

– Zastoje teta Alice bolesna? – upitao je Mark.

– Ne znam – jezgrovito je odgovorila Jackie. – Ljudi se ponekad razbole. To znaš.

– Djed se razbolio i umro.

Jackino cerekanje zbog nelagode Alice je željela prekriti vlastitim smijehom nevjerice i ohrabrenja.

Usnice su joj bile čvrsto stisnute i hladne poput oblutaka.

– Bit će bolje da te odvezem kući – rekla je Jackie.

Andrew je pažljivo odložio hrpu romana na noćni ormarić.

– Jesi li sigurna da sve ovo želiš pročitati? Vjerojatno će ti se činiti suho kao prašina.

– Tebi se ne čini.

– Ne... – nasmiješio se rezervirano. Zar ne shvaća da ona stvara novu vezu među njima?

– Jesu li svi Trollopovi politički romani ovdje?

– Nisu baš svi. Nekoliko ih želim za sebe u prizemlju.

U prizemlju. To znači da više neće sjediti s njom. Ipak, mora nastojati ne osjetiti ni tračak gorčine. Kompulzivni čitatelj kao stoje Andrew mora čitati kao što se drugi moraju drogirati. Drogirati... Zadrhtala je. Nije bilo pravedno priznati pomisao da on radije čita neku knjigu koju je već sto puta pročitao, nego sjedi sa svojom suprugom.

– Koji nedostaju? – vedro je upitala.

– Dva sveska Phineas Finna. Trebat će ti dani prije nego što stigneš do njih.

– Dani, Andrew? Neću ostati ovdje danima. Sutra kanim ustati i otići na policiju. Ne, nemoj ništa reći. Odlučila sam. Moram nešto učiniti glede Neste.

Licem mu je preletjela srdžba i stisnula mu usne.

– Oh, Bell! Što ćeš im reći? Zar ne shvaćaš da ne možeš ništa dokazati bez pisama, a pisma nisi sačuvala. Nesta te jednostavno pokušala zavarati da bi pomislila kako je u Orphinghamu, a zapravo je u Londonu... – Snažno je odmahнула glavom i dotaknula mu ruku, ali ju je on nježno odgurnuo. – Naravno daje u Londonu. Pokušaj biti realna. Ono što osjećaš povrijeđen je ponos. Tvoj odlazak na policiju u najboljem će slučaju dovesti do tvog pojavljivanja na sudu kao svjedokinje kad pronađu Nestu Drage i privedu je zbog nekog tričavog prekršaja protiv pošte. A ni to ne mogu učiniti bez pisama i bez adrese na koju su pisma preusmjerena.

Sve to je bila istina. Ono što jedan logičan razuman čovjek vjeruje, vjerovat će i drugi ljudi. Samo su Jackie i ona bile uvjerene, ponajviše zbog dokaza privlačnih ženskom instinktu, daje Nesta mrtva.

Negdje je bila mrtva – i zakopana. Cvjećarica koja je isplela mnogobrojne vijence zakopana je bez vlastitog. Gdje sad ona leži? Te iste noći počeli su seliti grobove, a iz vrta Bridal Wreatha posve jednostavno moglo se ući na staro groblje. U starim lijesovima vjerojatno nije bilo ništa drugo osim praha. Tko bi od muškaraca koji su se u ponoć tiho kretali između stabala tisa primijetio da je jedan od tih lijesova malo teži?

Ako su lijesovi bili previše riskantni, uvijek su se mogle iskoristiti šupljine u razmrvljenoj smeđoj glini. Malo se moglo otkopati lopatom i kasnija vratiti na mjesto. Tjedan nakon toga na izbrazdanu zemlju nasut je beton kako bi se izgradio odvojak.

Bojažljivo je oklijevala, sigurna, ali u strahu uobličiti svoje misli u riječi. Ideje kao što su ove, naglas izgovorene u još uvijek toploj sobi, samo bi učinile da zvuči neurotično. Dok ga je promatrala, uspravnog i mladog s glatkom, crnom kosom, iznenada je više nego ikad ranije bila svjesna svojih godina i činjenice daje na pragu budalastih godina u životu jedne žene. Rukom je prekrila usta, a zatim čelo koje više nije imalo satensku teksturu djevojke.

Otišao je hladno i polako, bez ijedne riječi. Zatvorila je oči. Kad ih je ponovno otvorila, Pernille je stajala uz krevet s jogurtom i tankom kriškom kruha s maslacem na pladnju.

– Gospodo Fielding, nisam prije htjela pitati jer ste bolesni, ali marke?

Posve je zaboravila na njih. Grlom joj se prišuljao neki mali napola histeričan smijeh i nastojao izaći. Marke! Od svih trivijalnih, prozaičnih stvari koje je trebala pamtit i kad se dogodilo toliko toga burnog!

– Zaboravila sam. Oprosti. Nabavit ću ih čim budem smjela napolje.

– Knudu će biti silno drago. Vrijednost im je veća kad nisu poslone, znate.

Poštanske marke... U odsutnosti samih pisama, u odsutnosti adrese na koju je pošta preusmjeravana, moglo bi pomoći kad bi barem mogla reći odakle su došla. pisma i kad bi mogla dokazati da su bila natipkana.

– Pernille – zamišljeno je rekla – sjećaš li se... oh, to je bilo još u rujnu... da sam dobila dva pisma od gospođe Drage?

Pernille je kimnula glavom, a njezina je čista, tamna koža postajala sve rumenija. Zastala je na pola puta prema vratima i oprezno pogledala Alice.

– Jesi li možda zamijetila poštanske marke na njima? Pomislila sam da si ih možda slučajno vidjela kad si preuzimala poštu.

Daje imala pregaču, zacijelo bje zasukala. Lice joj je bilo komična maska stida, krivnje i samoopravdavanja.

– Drugo pismo – naposljetku je rekla. – Sačuvala sam omotnicu, gospođu Fielding. Vi ste završili s njim i kad sam praznila koš s papirima, u njemu je bila omotnica s prekrasnom novom markom. Pogledala sam datum na njoj i odmah sam znala... Oh, ne znam kako da to kažem na engleskom!

Alice se u mislima vratila trideset godina unazad na jedno kišno poslijepodne u Vair Placeu. Ona i Hugo su sjedili na podu u potkrovlju, a između njih je bio Hugov novi album za poštanske marke. Hugo ju je povukao za pletenice i rasplakao zato stoje, gorljiva sudjelovati u ovoj muškoj zabavi, željela odmočiti marku s njezinog mjesta na omotnici.

– Tek puštena u opticaj! – povikala je. – Sačuvala sije za brata zato stoje bila prvi dan u opticaju.

Pernille je kimnula glavom. – Isto kažemo i na danskom – jednostavno je rekla. – Ne smeta vam?

– Naravno da mi ne smeta. Drago mi je, veoma mi je drago... – Lice joj se opustilo od iznenadnog razočaranja. – Ali, već si je poslala u Kopenhagen?

– Ne, čekam da Knud dođe. Sljedeći tjedan dolazi na praznike i onda ću mu dati sve marke koje sam sačuvala. Jedva čekam da dođe, gospođu Fielding. – Ne trudeći se sakriti svoje osjećaje, tiho je rekla: – Strašno sam tužna za domom.

– Čezneš za domom – nježno ju je ispravila Alice. Djevojka joj se sažalila. Ona sama bila je toliko sretna s Andrewom da bi primijetila ovu nesreću na vlastitom pragu. Bez oklijevanja ustala je iz kreveta i navukla kućni ogrtač.

– Idemo pronaći omotnicu – rekla je – i pogledat ćemo tvoju sobu. Da vidimo možemo lije ikako učiniti veselijom.

Možda nije posvetila onoliko brige koliko je trebala kad ju je namještala. Izgledala je kao prava služinska soba, bez saga na podu, nego s dva otirača od kozje kože glupo žarkih boja. Zastori nisu bili u skladu s prekrivačem na krevetu i nije bilo nikakvih ukrasa, ni knjiga. Pernillin mali tranzistor tužno je stajao na stolicu pokraj kreveta između slične smeđe staklene bočice i posudice s kremom za ruke. Omotnica

po koju su došle patetično je izvučena iz kutijice s pismima zagurane ispod Dankinjinog jastuka.

Alice ju je gorljivo uzela i zagledala se u nju. Na poštanskoj marki jasno se vidio pečat Orphinghama.

Ali, Nesta nije nikad živjela u Orphinghamu. Tkogod ju je poslao iz Orphinghama, to je učinio kako bi održao obmanu. Marka od tri penija bila je iz nove edicije u spomen na Forth Road Bridge, ljubičasta, modra i crna. Veličanstveni viseći lukovi iza kraljičine glave bili su gotovo zaklonjeni imenom Orphinghama u dva kruga na marci.

Sutra ujutro će je odnijeti na policiju. Naravno da će oni iz nje nešto moći zaključiti, ući u trag pisaćem stroju, pronaći čak i otiske prstiju? Oprezno, kao s pincetom, držala je papir između jagodica prstiju. Onaj zelenkastobljedi službenik u pošti možda će se sjetiti kome je prodao marke prvog dana kad su se pojavile u prodaji.

– Pernille – rekla je – stid me je što sam dopustila da spavaš u ovoj sablasnoj sobi. – Zahvalnost i nada činili su je darežljivom. – Mislim da bismo mogle otrčati po pravi sag i bi li željela vlastiti televizor?

Blijedomodne mačje oči susrele su njezin pogled i odvratile pogled. Zatim se Pernille nasmiješila i zahvalno kimnula glavom. Da li zbog bolesti u tim izvijenim usnama vidi određeno sažaljenje?

– Dobro se hraniš, zar ne? Jedeš mnogo mlijeka, mesa i sira:

– Jedem meso, da – opravdavala se Pernille. Lagano je zadrhtala, hineći gađenje. – Ali, mlijeko i onaj jogurt koji vi jedete – ne, hvala!

Alice joj je uz osmijeh brzo poželjela laku noć i izišla na odmorište. Bilo je gotovo smiješno da jedna Dankinja ne voli mliječne proizvode koji su tako blisko povezani s njezinom domovinom. Toliko se silno trudila suspregnuti histeričan smijeh koji joj se popeo do usana, da nije čula Pernilline zadnje riječi. Nešto o siru i tome kako je sretna što ga ne voli.

Alice se vratila u krevet i pojela malo jogurta. Ovih je dana sve imalo čudan okus. Umorno gaje odgurnula od sebe i otvorila prvi od viktorijanskih romana, međutim jedino stoje vidjela bila je nejasna mrlja otisnutih rečenica.

Kuća je bila savršeno tiha, ali dok je okretala stranice, iz prizemlja je začula lagano kuckanje i mrmorenje. Ne, to nije dopiralo točno ispod nje, nego odnekud iz druge strane kuće gdje su se nalazile blagovaonica i jutarnja soba, a iza njih kuhinja. Uvijek je teško, znala je, točno odrediti nevidljiv izvor zvuka. Zatim su se vrata zatvorila i tišina se vratila. Mora daje uznemirujući zvuk dopirao od neke Pernilline kuhinjske opreme jer, bez obzira kako je zvučalo, u kući posve sigurno nije bilo pisaaćeg stroja.

Sunce je bilo jarko kao na proljetni dan. I gusto lišće zimzelenog grmlja na prilazu odavalo je dojam proljeća, ali je na rubovima staza uz vlati trave prianjalo inje.

Alice se okrenula od prozora na odmorištu i krenula niz stepenice. Sunce je na crvenom turskom sagu u hodniku proizvodilo žarke sjene boje vatre. Kad je došla do poluodmorišta na kojem su se stepenice zavijale prije zadnjeg ravnog dijela, začula je glasove iz kuhinje. Vrata su bila lagano odškrinuta.

– Naravno daje mnogo starija od njega. – Glas je pripadao gospođi Johnson, a predmet razgovora nije bilo teško pogoditi. Uznemirena, ugrizla se za usnicu i mirno stajala.

– Nisam to znala. – Bila je to Pernille. Draga Pernille! – Mislim da nitko to ne bi pomislio. Tako je lijepa i ima divno tijelo.

– Takve stvari, draga, ovdje se ne govore. Divno tijelo, ili lijepe grudi ako želiš ići u pojedinosti. – Alice se umalo zahihotala na stepenicama. – I moram priznati, ima krasnu kosu. Uvijek ju je imala, još otkad je bila mala curica.

Ovo je bio slučaj kad oni koji slušaju o sebi čuju samo dobro. Alice se spustila korak niže, spremajući se kašljanjem objaviti svoju prisutnost, kad je gospođa Johnson ponovno progovorila.

– Da se razumijemo, ja ne želim reći ništa protiv njega...

– Gospodina Fieldinga?

– Bez imena, draga. Znamo na koga mislimo. Tu možda ima ljubavi, u to ne sumnjam. Ali, bilo je pogrešno primiti ga u tvornicu. Gospodin Whittaker od njega nema nimalo više koristi nego od nekog teklića.

Alice se ponovno sledila.

– Nije da gospodin Whittaker ikad išta kaže, ali može se zaključiti prema nekim sitnicama koje su mu pobjegle. Ja sam na svoj način pomalo psiholog, gospođice Madsen, i znam čitati između redaka. Svaki put kad u novinama objave nešto o profesorima koji žele više novaca, gospodin Whittaker se veoma rasrdi. Žacne se, to je prava riječ. Baš sam jučer rekla Kathleen, blažen je onaj koji ne sjedi na sjedalu prezirnoga.

Više to nije mogla podnijeti. Njezina bi baka banula u kuhinju. Vremena su se promijenila. Alice se odšuljala natrag na odmorište i ponovno sišla, proizvođači nepotrebnu količinu buke. Glas gospođe Johnson glasno je odzvanjao:

– Samo sam svratila s kremom od jaja za gospođu Fielding, draga. Nešto lagano i hranjivo. Ne kažem ja ništa protiv kontinentalne kuhinje, ali ta su složena jela malo prezačinjena kad čovjek ima želučanih tegoba.

Alice je otvorila vrata. – Dobro jutro, gospođo Johnson.

– Ó, gospođo, kakvo iznenađenje. – Alice je poznavala gospođu Johnson trideset godina. Bila joj je dadilja, gotovo majka. Ali, kad se s osamnaest godina vratila kući iz škole, »gospođice« je zamijenilo njezino krsno ime, a od trenutka kad se iz crkve Svetog Jude vratila nakon vjenčanja, gospođa Johnson ju je počela zvati gospođo. – Mislile smo da spavate, a vi ste odjeveni. Ja uvijek kažem da je bolje samo nastaviti dalje i ne popustiti.

– Jutros se osjećam mnogo bolje.

– Tako je, samo vi ostanite na nogama. Kad smo imali sve one probleme s mojim rođakom, vjerujte mi, bila sam silno potištena. Doktor Blunden me želio danonoćno držati na morfiju, ali ja sam rekla ne, ja ću nastaviti svojim uobičajenim...

– Pernille, ja izlazim – rekla je Alice.

Sad kad samo što nije otišla na policiju, nešto ju je zadržalo; nevoljkost da svoje strahove pretoči u riječi, možda, ili stidljivost. Razgovor koji je čula uznemirio ju je i osjetila je nenadani gorki gnjev prema stricu. Kakvog on ima prava govoriti tako o Andrewu, kao daje

Andrew plaćenik? Čak i na vjetru, njezini su obrazi bili užareni od srdžbe. Kao da su bili omotani toplom, zagušljivom tkaninom.

Odgađajući odlazak u postaju, najprije je otišla na poštu i kupila poštanske marke, zatim u trgovinu sa sagovima u kojoj je uzela knjigu uzoraka. Harry je izašao iz svoje ambulante na drugoj strani ulice, mahnuo joj, nasmiješio se svojim slatkim osmijehom i ušao u automobil. Ispred trgovine gospodina Croppera, draguljar je stajao na suncu i razgovarao s gospodinom Feastom.

– Dobro jutro, gospodo Fielding. – Pogledao ju je kao da želi još nešto reći, možda se ispričati, ali je ona brzo nastavila dalje. Vidjeti ga, mrtvački blijedog, napetog, užarenog, ljubomornog, nasilnog muškarca, bio je poticaj koji joj je upravo bio potreban. Popela se stepenicama i ušla u policijsku postaju.

Postaja joj je bila poznata, ali ne i ova sobica s natpisom O.I.Z. (Odjel za istraživanje zločina). Muškarac s druge strane stola imao je mlado i zgodno lice, izgužvano od umora. Nepokolebljivo je pomislila kako bi i Andrew tako izgledao daje imao drukčiji život, bez obrazovanja i pedagogije odijeljene od svijeta. Liceje bilo nalik Andrewovom, a ipak različito. Na njemu je bilo profinjenosti i otmjenosti, ali su one bile nagršene kao daje preko njih prešla okrutna ruka u gruboj rukavici. Predstavio se i malo se razočarala kad je čula daje samo obični istražitelj.

Ispričala mu je o pismima. Lice mu je bilo bezizražajno. Ispričala mu je o svojoj bolesti i kako ju je zaustavila, spriječivši je da se raspita svuda gdje je željela. Naizgled slušajući, upitao ju je želi li zapaliti cigaretu. Ona je nestrpljivo odmahнула glavom.

– Prema onome što sam čula, gospođa Drage je mogla biti upetljena u odnose s nekoliko muškaraca. Evo što ja mislim da se dogodilo: jedan od njih ju je želio ubiti i dao joj je tablete za koje je rekao da su aspirini. Ali, vidite, to nisu bili aspirini. Bila je to droga čiji učinak se pojačava konzumacijom sira. Svi su znali da odlazi na ručkove kruha i sira zato stoje željela smršaviti. Toga dana nije jela sir dok nije došla u moju kuću.

Zastala je. Dok to nije doslovce izgovorila nije shvatila daje obrok koji je potpomogao Nestinu smrt bio pojedan u njezinoj kući, i da ga je ona sama skuhala. Od te spoznaje, bez obzira koliko je bila grozna, samo je još jače željela pronaći istinu.

Njegov izraz lica joj je rekao daje govorila uzalud. Očajnički je stisnula šake i snažno lupila po stolu. Bila je to pogreška.

– Dakle, gospođo Fielding, u zadnje vrijeme vam nije dobro? – upitao je.

– Nisam bolesna u glavi.

– Nitko to nije ni rekao. Zar ne mislite da ste zbog bolesti možda malo previše maštoviti?

– Nemam baš veliku maštu i ne čitam senzacionalističku literaturu. – U mislima je vidjela viktorijanske romane koje je ostavila na svom noćnom ormariću, ali nije se mogla nasmiješiti.

– No, kad biste mi barem mogli pokazati pisma koja vam je gospođa Drage poslala.

– Rekla sam vam, nisam ih sačuvala. Pokazala sam vam omotnicu. Adresa je zapisana u mojoj knjižici. Vidite, zvuči kao Sewerby i...

– Da – rekao je. – Veoma je lako napraviti tu pogrešku. Znam da sam je i sam napravio.

– Dobro, pretpostavimo da sam pogriješila. Gospođa Drage nije nikad živjela ni u Sewerbyju. Razgovarala sam s vlasnikom kuće i on nikad nije čuo za nju. Slušajte, kad biste barem otišli... kad biste nekog poslali u Dorcas Street, sigurna sam da bi vam onaj momak rekao da gospođa Drage nije došla po pisma i paket.

Nježno ju je ispravio: – Neka pisma i neki paket. Gospođo Fielding, što se tiče sira i onih lijekova. Zanimaju me lijekovi i pohranjujem sve što pronađem. Želite li da vam nešto pokažem? – Bio je to fascikl s novinskim izrescima. Ravnodušno ih je pogledala. – Lijek na koji vi mislite – rekao je, stavljajući prst na izrezak koji je tražio – jest vitaminska pilula koja sadrži tranilycypromin.

– Veoma moguće, ja...

– Ovdje piše da, uzme li se sa sirom, u kombinaciji izazivaju povećanje krvnog pritiska koje može biti opasno.

Gorljivo je kimnula glavom. Naposljetku se miču s mjesta.

– Gospođo Fielding, znate li koliko je smrti povezano s ovom kombinacijom zabilježeno u ovoj zemlji od 1960. godine od procijenjenih milijun i pol pacijenata?

– Naravno da ne znam.

Zatvorio je fascikl. – Četrnaest – rekao je.

– Ona bi mogla biti petnaesta.

Odmahnuo je otmjenom tamnom glavom sjedne na drugu stranu u ljubaznoj nevjerici. Preko puta nje mogao bi sjediti malo mlađi, malo grublji Andrew. Činilo se kao da svake minute postaje sve više nalik Andrewu. Imao je istu crnu kosu koja mu je rasla visoko na čelu, ista uska sumnjičava usta. Iznenada se zapitala ne misli li on da je luda. Luđakinje vjerojatno često dolaze i pričaju nevjerojatne priče. Vjerojatno i izgledaju kao ona, s neurednom kosom i blijedim sušičavim licima.

– Pisala mi je i rekla svoju adresu. – Ne, to nije bilo točno. Netko drugi je pisao. – Dobila sam pismo iz Orphinghama, ali je adresa bila lažna.

– Ako vam je pisala, gospođo Fielding, ne shvaćam zašto mislite daje nestala.

– Zar nećete ništa poduzeti? – preklinjala gaje. – Kad biste samo razgovarali s onim muškarcem, Feastom, kad biste nekom stručnjaku dali da pregleda omotnicu...

Ustao je i stao pokraj prozora. Vidjela je daje na njega ostavila određeni dojam i naslonila se preko stola, nastojeći ga zamoliti posljednji put. Trepnuo je. Iznenada je shvatila da on šuti ne zato što postaje uvjeren, nego iz sažaljenja i određenog strahopoštovanja prema njezinoj odjeći, ponašanju i imenu. Ne bi pomoglo rasplakati se pred njim. Pognula je glavu i počela navlačiti rukavice na ruke.

– Gospođo Fielding...

– Nema veze. Bit će najbolje da zaboravite da sam došla. – Stavila je omotnicu u džep svog krznenog kaputa.

– Imamo popis nestalih osoba. U ovom trenutku nemam dovoljno opravdanja da ime gospođe Drage stavim na taj popis, ali držat ćemo oči otvorene. U slučaju bilo kakvog neidentificiranog...

Lesu, to je namjeravao reći. Pred takvom nevjericom, kako mu je mogla reći da bi trebali ekshumirati grobove na novom groblju?

– Da sam na vašem mjestu, gospođu Fielding, vratio bih se kući. Mislim da možemo pronaći automobil koji će vas odvesti ako... – Vidio je ključ automobila u njezinoj ruci i zastao. – Veliki su izgledi – rekao je, srdačno i s osjećajem olakšanja što odlazi – veliki su izgledi da ćete za dan-dva dobiti pismo od svoje prijateljice.

Njegova zabrinutost bila je nepodnošljiva. Dok je bila neudata, Alice se nikad nije vidjela kao objekt sažaljenja. Sad je bila udata žena, ali je imala osjećaj da ovom mladiću pokazuje sve tradicionalno tužne znakove ostarjele usidjelice, frustrirane i osamljene, čežnju da privuče pozornost na sebe, želju da se s nekim prijatelji i sačuva prijateljstvo.

Kad ode, razgovarat će o njoj s narednikom postaje. – Pomalo luda, ta ženska. – Možda se čak i dotakne prstom po glavi. A narednik će, iz dužeg iskustva, dodati: – Takve postanu kad ih sustignu godine, a nemaju djece.

Kome se još mogla obratiti? Ne Andrewu. Njegova reakcija bila je jednaka onoj mladog istražitelja, mješavina sažaljenja i prezira. Stric Justin i Hugo su u tvornici. Kome osim Harryju? On će je saslušati i povjerovati joj. Njemu će policija vjerovati.

Mora ga pronaći, odmah će otići u ambulantu i do najsitnijih pojedinosti pretresti s njim čitavu tu stvar. Dok je silazila niz stepenice, sat na crkvi Svetog Jude odzvonio je jedan sat. Nije valjda već tako kasno? Pogledala je prema satu, napola sumnjajući, čekajući ostalih jedanaest udaraca, i pogled joj je pao na crkvenu dvoranu, vrata koje su bila širom otvorena. Naravno, bio je petak, dan tjednog ručka kruha i sira. Harry je zacijelo tamo – Harry i gospodin Feast. Mora biti hrabra i, bude li neophodno, s nečim nalik razmetnoj hrabrosti suočiti se s njim.

Ali za stolom tik iza ulaza sjedio je vikar i uzimao novac.

– Dobro jutro, gospođice Whit... gospođu Fielding. Pravo je zadovoljstvo što ste ponovno s nama.

Nije se mogla sjetiti apsolutno ničega što bi mu rekla. Umjesto toga pipala je po svojoj torbici i pred njega stavila novčanicu od jedne funte. Za sve plaćam previše, nerazmjerno, pomislila je prolazeći dvoranom. Plaćam svoj ulaz i izlaz iz svega.

Daphne Feast je sjedila pokraj žene predsjednika Gradskog vijeća. Alice im je kimnula glavom, nesposobna nasmiješiti se. Otac Mulligan joj se približavao, prosipajući vodu iz prepunog vrča. Zastala je i uputila mu besmislen, molećiv pogled. Zar katoličko vjeroučenje ne navodi umorstvo kao jedan od četiri grijeha koja od nebesa glasno traže osvetu?

Uzvratio joj je osmijeh, blijedi, sveti osmijeh s lica nalik licu sveca na spravi za mučenje.

Harry je sjedio sam među posterima na kraju stola. Pokušao joj je uzeti kaput, ali gaje ona privinula čvrsto oko tijela, iznenada shvaćajući koliko joj je hladno.

– Harry – rekla je, ne okolišajući – moraš mi reći jesi li ikad ikome u Salsteadu prepisao tranylcypromin?.

– Jesam li što? Alice, stoje to? – Jesi li? To je sve što želim znati.

– Da, zapravo jesam... – Zastao je, držeći komadić kruha nekoliko centimetara od usta. – Alice, draga, ja o takvim stvarima s tobom ne smijem razgovarati. Moraš shvatiti da kao liječnik...

– Jesi li ga ikad dao gospodinu Feastu?

– Naravno da nisam. To bi bilo zadnje... Molim te, Alice, hoćeš li mi reći na što ciljaš?

– Riječ je o Nesti – tiho je rekla. – Ako mi ne želiš vjerovati, ne znam što ću učiniti.

Činio se srdit, nabrušen i pompozan kad mu je postavila pitanja koja mu nije imala prava postaviti. Dok je bila molećiva, poput djeteta s praznom zdjelicom, bio je dalek i nevoljan činiti usluge. Sad je iznenada osjetila da su zamijenili mjesta. Iznenada je njegovo lice imalo onaj izraz gladne zabrinutosti kojeg je ranije osjetila na svojem.

– Nesti? – upitao je, a zatim se prisilio nastaviti ležernim glasom: – Što ti je ispričala?

– Ispričala? Ništa. Kako bi mi mogla išta ispričati? Slušaj, Harry, nitko osim Jackie mi ne želi vjerovati. Gotovo sam izludjela od brige, a Andrew me neće saslušati. Ne želi razgovarati o njoj.

Namjeravala je nastaviti, istresti pojedinosti svoje potrage, kad ju je prekinuo primjedbom koja je bila toliko neobična daje ona na trenutak zaboravila sve o lijekovima, pismima i gospodinu Feastu. Glas mu je bio praktičan i zastrašujuće ljubazan.

– To je i normalno u danim okolnostima. Odmah je osjetila daje na pragu nekog užasnog otkrića, i da je istodobno posljednja koja to otkriva. Dugo je bilo prisutno, zmija u kutiji, i ponekad pokazivala znakove života, ali nikad otrov. Sad se počinjala odmotavati i pulsirati.

– Kako to misliš?

– Alice, ne mogu o tome razgovarati s tobom. To zacijelo shvaćaš. Kad si se udala za muškarca toliko mlađeg od sebe, zacijelo si shvatila da bi moglo biti takvih problema.

Brbljanje u dvorani bilo je glasnije i tiše. Jedna je čaša zazveckala. Stisnula je ruke, iznenada veoma svjesna svakog pojedinog zvuka. Pokraj vikarovog stola netko je ispustio čitavu šaku sitnih kovanica na pod. Čula je kako se kotrljaju i struganje stolca nekoga tko se sagnuo da ih pokupi. Oči su joj se kompulzivno usredotočile na naslikano siromaštvo i rekla je: – Ne razumijem.

– Za trenutak ćemo doći na Nestu – rekao je – ali, Alice, za tvoje vlastito dobro, moraš je prestati povezivati s Andrewom. To je neophodno za tvoj duševni mir.

– Andrewa s Nestom? Pa ne povezujem ih, zar ne? – Osjetila je kako joj glas postaje kreštav i izmiče nadzoru. – Nisam znala da to činim, Harry.

Njegovo razumijevanje i njegovo sažaljenje bilo je više nego što je mogla podnijeti. Odgurnula je svoj stolac i njegove su noge zaškripale na gruboj površini poda.

– Zao mi je – rekao je. – Da nisam mislio kako već znaš, ne bih rekao toliko koliko sam rekao. Moraš zaboraviti, ponašati se kao da je to ružan san. – Ispružio je ruku da je dotakne, ali su njegovi prsti uhvatili

samo rukav njezina krznenog kaputa. – Oh, bože, Alice – šapnuo je – dao bih sve na svijetu da mogu opozvati to što sam rekao.

Ni sva pobožnost, ni razbor... ni sve vaše suze ne bi mogle izbrisati ni riječ! – Pusti me – rekla je. – Želim ići kući. – Otela se od njega i slijepo krenula dvoranom.

Automobil je glasno zaškripao na šljunku Vaira. Vozila je hirovito, daleko prebrzo, i primijetila je daje dvaput skrenula na travnate rubove, lomeći ih i gazeći travu. Ali, naposljetku je bila kod kuće, kod kuće, ne popustivši užasnom iskušenju da ga iznenadi u tvornici i kroz plač ga žestoko pokudi.

– Jeste li dobro, gospođo? – Gospoda Johnson, koju je od čišćenja srebrnine digla takva neuobičajena buka, koja je vjerojatno podsjećala na utrke i bila prilično strana miru Vaira, sad se naslanjala na okvir prozora. – Ovih dana ste doista napeti.

– Samo sam umorna. I hladno mi je.

– Idite odmah u kuću, a ja ću reći gospođici Madsen da vam skuha šalicu nečeg toplog. Živci su izdajničke stvari, kao što sam se sama imala prilike uvjeriti.

Alice se naslonila na haubu automobila, gotovo iznurena od jada i nužnosti da obavi ovaj glupi, konvencionalni razgovor.

Oblak prašine izletio je kroz prozor kad je gospoda Johnson zamahala svojom krpom za čišćenje prašine.

– Prava je šteta što se ne možete natjerati iskreno popričati s liječnikom o tome. Znam daje meni pružio neizrecivu utjehu. – Nesvjesna ironija u Alicino je grlo donijela histeričan jecaj. – Gospođo, ako

pričekate samo trenutak, mogu vam dati upravo ono...

– Ne, ne! – divlje je povikala Alice. Imala je osjećaj da će zavrištati bude li još sekundu duže gledala u to bezosjećajno, dadiljasto lice. – Idem leći. – Prtljala je oko brave, pojurila na kat i srušila se na krevet.

Ljubomorani. Onaj tko je ubio Nestu bio je ljubomorani. Važan čovjek u Salsteadu, rekla je Daphne Feast. Nekome Nestinog porijekla Andrew bi se činio takav sa svojom akademskom prošlošću, kućom,

povezanošću s Whittakerima. Ali, Andrew je volio nju, Alice. Naravno da ju je volio.

Nesretno se sjetila policijske postaje i istražitelja koji ju je, sa svojim tamnoputim zgodnim izgledom i strpljivošću koja je povremeno prelazila u razdraženost, podsjetio na njezinog supruga. Pokazao joj je nešto stoje ranije odbijala primijetiti. Mladići u dvadesetim godinama sažaljevaju žene kao što je ona, žene koje se približavaju srednjoj dobi i koje nikad nisu bile lijepe. Ako su mladići ljubazni, sažaljevaju ih, ako nisu, smiju im se iza leđa. Ne zaljubljuju se u njih. Zašto na to nije ranije pomislila?

Ali, Andrew me voli, žestoko je pomislila, znam da me voli. – Za tvoje vlastito dobro – rekao joj je Harry – moraš prestati povezivati Nestu s Andrewom. – Sve one večeri kad ju je Andrew vozio kući, svi oni vikendi prije nego što su se vjenčali kad je imao previše posla da bi došao u Vair... Tad je već poznao Nestu.

Zašto se oženio s njom, napustio posao koji mu je bio čitav život, promijenio čitav svoj život, ako je ne voli? Zato što si ti bogata, rekao je neki hladni glasić, zato stoje i Nesta živjela u Salsteadu.

Kad su prvi put izišli zajedno, nije znao daje bogata, a znakovi ljubavi su se odmah primjećivali. Budalo, zarežao je neki crv koji je rastao u njoj. Sve na tebi je to obznanjivalo – tvoja odjeća, tvoje prstenje, fotografije Vair Placea koje si mu pokazala. Drugi put kad su se sastali, pričala mu je o tvornici Whittaker-Hinton. Jasno se svega toga sjećala i sad je povjerovala da se sjeća kako je on upravo u tom trenutku podigao pogled s fotografije, nasmiješio se, dotaknuo joj ruku, i počeo joj iskazivati naglašenu pozornost zaljubljenog čovjeka.

Prvi put kad je posjetio Vair upoznala ga je s Nestom. Prije toga je dogovorila odlazak u kazalište u četvero, Andrew i ona, Nesta za Harryja. Ali, Andrew je, a ne Harry, odveo Nestu kući. Dugo ga nije bilo, dok su ona i Harry nesuvislo razgovarali ni o čemu, a kad se vratio bezbrižno je pričao o cvijeću koje mu je pokazala, a u ruci je nosio posudu s ružičasto-crvenim ciklamama. To je Nestin dar za nju, rekao je. Dar – ili ponuda mira, plaća za pružene usluge?

Zabila je glavu u jastuk uz suhi jecaj koji kao da joj je parao grlo.

Kući se vratio ranije nego inače, blijed, umoran, kose nestašno razbarušene od vjetra. Ležala je na leđima i zurila u strop.

– Zašto se to moralo dogoditi, Andrew? – glupo je upitala. Glava joj je bila prepuna mučnih slika njega i Neste, isključujući sve ostalo, i pomislila je da on zacijelo odmah zna na što ona misli.

Očito nije znao. Ako je osjećao imalo krivnje, ako je iole naslutio o čemu govori, zabrinutost za nju to je rastjerala. Prišao je krevetu i nagnuo se nad nju. – Zašto se što dogodilo? Sto nije u redu, Bell?

– Ti i... – U ustima je osjetila fizičku bol i nije mogla izgovoriti to ime. – Ti i... i Nesta! – Ovlažila je usnice, drhteći. – Harry mijе rekao.

– Proklet bio i vazda trunuo u paklu!

Nikad ranije ga nije čula da psuje. Bio je blijed kad je ušao, ali sad je bio bijel od bijesa.

– Bio si zaljubljen u nju, zar ne? – prošaptala je. Naglo joj je okrenuo leđa. Bio je sitan muškarac, ni krupan ni mišićav, ali su se njegova ramena činila ogromna, neprijateljska, i priječila su svjetlost. Prekrila je rukama uši. Svojim mekanim, opreznim korakom udaljavao se od nje u najudaljeniji dio sobe. Čula je kako zatvara vrata i mali metalni škljocaj, koji se tijekom dana barem desetak puta ni ne primijeti, sad je bio kao pucanj pištolja. Madrac je potonuo kad se on srušio na drugu stranu kreveta s nekom težinom koja je sadržavala ogroman očaj.

– Andrew... – prostenjala je.

Sad će joj reći, obznaniti, zamoliti je za oprostaj, i istodobno priznati ono što ona nikad neće moći oprostiti – strast prema mrtvoj ženi koja je bila njezina prijateljica. Čvrsto sklopljenih ruku, otvorila je oči i čekala.

– Da sam te barem mogao natjerati da povjeruješ – rekao je – koliko sam silno... – drhtavo je uzdahnula. – Koliko sam je silno prezirao! Bila mijе duboko odbojna. Ali, ti to nisi primjećivala. Morao sam trpjeti tu bijelu lijenčinu od žene s njezinom lažnom kosom, samo zato stoje bila tvoja prijateljica. Moj Bože, Bell, ponekad sam mislio da ću je udariti ako još jednom budem morao slušati kako anemonu naziva anenomejoml – Zadrhtao je i ona je vidjela da taj drhtaj nije bio simuliran. – Oni njezini zglobovi, tako debeli s nekom jamicom nalik narukvici...!

– Oh, dragi, zašto mi nisi rekao? Ali, Andrew... postojalo je nešto između... između vas dvoje, što si želio da ostane sakriveno, zar ne?

– Da nije postojalo – suho je rekao – pretpostavljam da ne bih ni osjećao kasniju odbojnost.

– Reci mi stoji to bilo. Meni možeš reći.

– Sjećas se one večeri kad smo otišli na onu predstavu. Kišu, da budem precizniji. Sjećam se da sam kasnije mislio kako si mi spretno namjestila Sadie Thompson.

– Ali, Nestu sam pozvala za Harryja.

– To, moja draga, nisi dala jasno do znanja. Činilo se da se Harry i ti veoma dobro slažete. Pomislio sam da mi želiš nježno dati do znanja daje to brak istinski srodnih duša. Dakle, vidiš, kad si me zamolila da odvezem Nestu kući, rekao sam da hoću. A kad me Nesta pozvala da uđem, među jaglace i klimave ljubičice, ušao sam. Oh, Bell, draga, veoma jasno mi je dala do znanja kako očekuje daje poljubim. Pomislio sam, zašto ne? Zato sam i pozvan na ovu svečanost. – I onda?

– Ništa. Kunem ti se, ništa. Sljedeći put kad sam je vidio, bio sam zaručen s tobom.

Čitavo vrijeme dok je govorio, vidjela je, čekao je neki znak od nje. Sad gaje dala. Najprije je prema njemu ispružila ruke, a zatim se osmijeh, koji je započeo negdje u njezinim očima, proširio dok joj nije obasjao čitavo lice. Hitro je ustao, došao do nje i uzeo je u zagrljaj.

– Oh, Bell, tako sam se bojao za nas – rekao je, držeći je čvrsto uz sebe. – Želio sam to sve zaboraviti – to malo što je bilo – ali mi Nesta to nije dopuštala. Kad bismo bili sami, obraćala mi se kao da smo ljubavnici, kao da imamo neku tajnu koju moramo sačuvati od tebe. Zatim bi rekla da bi možda bilo bolje da ti znaš. Promatrao sam je kako se raspada u maničnu depresivku kakva je i postala, i pitao se kad će to sve izići van, tajne, laži, isprike.

Kimnula je glavom i nježno protrljala obraz uz njegov.

– Takva je bila i s Hugom – rekla je. – Andrew, koliko ih je još bilo? Zašto je bila takva i kako je to Harry znao?

– Ne znam – zamišljeno je rekao. – Možda zbog drske taštine. A koliko ih je još bilo... Bell, nešto ću ti sad reći. Prije sam imao osjećaj da ne smijem. –

Naslonio se na krevet i nadalje držeći ruku čvrsto oko njezinih ramena. – Ljetos sam bio u uredu tvogeg strica u tvornici. Znaš da se prema meni uvijek odnosi kao da sam sluga? – Kimnula je glavom, a jedan je oblačić prešao preko njezine nove sreće. – No, to je i pošteno – nisam od neke koristi. Morao je ispisati nekome ček. Samo mi je dobacio svoju čekovnu knjižicu i zamolio me da pogledam ima li u njoj još čekova, a zatim je izišao iz sobe. U knjižici je, Bell, bio jedan ček. Zamijetio sam neke od odrezaka – nisam ih mogao ne primijetiti. Znaš da svakih četrnaest dana koristi novu čekovnu knjižicu, ali svejedno su na dva odreska bile isplate od deset funti svaka na ime N.D.

Inicijali na nesaseru... – Andrew, to je užasno!

Tiho je rekao: – Možda je jednako nedužan kao i ja. – Podižući njezino lice prema svojem, nježno ju je i bez strasti poljubio. – Ne brini o tome – rekao je. – Više nikad je nećemo vidjeti. – Poskočio je, lagan i okretan, bezbrižniji nego što gaje ikad vidjela. – Donijet ću ti čaj.

Više nikad je nećemo vidjeti. Više od tjedan dana svi njezini napori bili su usmjereni na pokušaj da ponovno vidi Nestu, a zatim na nastojanje da sazna tko ju je ubio. Ničemu nije dopustila da joj stane na put, osim bolesti. Sad joj je bilo gotovo drago što se razboljela. Najmanje od svega je željela vidjeti ili čuti još nešto što bi moglo dozvati debeljuškasti, čupkasti lik, oči pune budalastih suza, crno-bijeli karirani kostim, zavodnički uzak.

Andrew se vratio za njega prilično bučno i brzo.

– Oh, draga, prava je gnjavaža, ali tvoj stric je dolje s Hugom. Navodno im je gospoda Johnson isprela neku priču da si ponovno bolesna.

– Silazim – rekla je. Morat će početi izbacivati sumnje iz glave, a sad je bilo jednako dobro vrijeme kao i svako drugo.

Čaj je već bio natočen kad je ušla u salon. Justin Whittaker, sa srebrnom kravatom koja je bila ukočena kao uperen mač, prijeteći da će mu probiti podignutu bradu, zlovoljno je pogledao njezine otečene oči.

– Kakva je to priča o tvojim živcima?

Hugo joj je pružio šalicu čaja, lagano ga proljevajući i psujući. – Upravo sam dovezao strica iz Orphinghama – rekao je. – Iskrcavao sam ga kod ulaznih vrata kad je gospođa Johnson istrčala uplakana i rekla da si umalo provezla automobil kroz vrata garaže.

Budući da nije mogla smisliti ništa što bi rekla, sjela je pokraj Andrewa i pijuckala mlaki čaj. Stric Justin je proučavao strop.

– Deset tisuća godina civilizacije odbačeno u jednom trenutku kad staviš ženu za upravljač automobila. – Spustio je svoju šalicu kao da ju je tek sad ugledao i shvatio da drži u ruci. – Sto će mi čaj u ovo doba noći? – upitao je nikoga određenog, a zatim se, odmahujući glavom, obratio Alice: – Ne znam gdje skupljaš te proleterske običaje.

Upravo mu se spremala bijesno odgovoriti – zašto su uopće došli, kakvog imaju prava sumnjati u njezino ponašanje? – kad joj je na pamet palo da vikom njezin ujak prikriva zabrinutost.

– Bila sam zbog nečega zabrinuta – smireno je rekla – i bila sam umorna. To nije važno, zar ne? Nisam udarila o vrata.

– Tebi je potreban neki tonik – rekao je – nešto što će ti iz glave izbiti sve te gluposti o umoru. – Nevoljan pokazati ikakav osjećaj, žustro je dodao: – Baš bih ti mogao i reći, Alice, zabrinut sam za tebe. S tobom se događa nešto ozbiljno i ako se Andrew ne pobrine za to, naći će se privezan uz invalidska... ili još gore.

Užasnuta, poskočila je i krenula korak prema njemu. Andrew je ravnomjerno disao, i nije se micao s mjesta.

– Striče Justin! – Užarena bol koju je osjetila u dijafragmi bila je najgora koju je ikad iskusila. Pojavila se nenadano niotkuda i odmah proširila, izljevajući se u njezine udove i razbacujući jarke, cvjetolike boje pred njezinim očima. Noge su joj postale ukočene i nepokretne, i dok je pružala ruke u nedodirljivu prazninu, preplavio ju je takav nalet mučnine da je svojim tjelesnim ušima čula hućanje nalik valovima mora.

– Što se događa, Bell? Sto se, dovraga, događa? Dogodit će se ponovno, baš kao u stanu Feastovih. Ovaj put su njegove ruke ovdje daje spase, ali pala je tako teško da su oboje udarili o natrpan stol.

Zadnje stoje čula bile su Hugove kletve, razbijanje porculana i kapanje mlijeka i čaja na sag.

Dugo je bila pri svijesti, ali se činilo da ne postoji nijedan razlog zbog kojeg bi otvorila oči. Tama i povlačenje bilo je jedino stoje željela. Bila je svjesna dolazaka i odlazaka, a sad je shvatila daje u sobi s njom i Andrewom jedino Harry. Dvojica muškaraca su se prepirala uznemirenim, bijesnim šaptom.

– U cijelosti sam svjestan da nisam ovdje zato što me ti želiš – govorio je Harry – ali budući da me nazvao gospodin Whittaker, i budući daje Alice moja pacijentica, najmanje što možeš učiniti jest dopustiti mi da pokušam postaviti dijagnozu.

– Uzimajući u obzir da si moju suprugu viđao gotovo svakog dana otkad su problemi počeli i da si dosad uspio smisliti samo neki mitski virus, trebao bih smatrati daje »pokušati« operativna riječ.

– Slušaj me, Fielding, virus je zadnja stvar o kojoj u ovom trenutku razmišljam, nego nešto posve drukčije...

– Zamaraš me!

– Prije nego što mogu biti siguran, morat ću je veoma pomno pregledati i postaviti joj neka pitanja, pa ako biste mi ti ili gospođica Madsen pomogli da je odnesemo gore...

Osjetila je kako se njegov dlan pomiče ispod njezine ruke. Zatim ga je Andrew silovito odmaknuo. Harry ipak nije posve izgubio strpljenje.

– Daj, molim te. Alice neće imati ništa protiv razgovora sa mnom. Mislim da zaboravljaš kako smo ona i ja stari prijatelji.

– Čuo sam upravo onoliko o tom vašem odnosu prijatelj-pacijent koliko mogu podnijeti. Oduvijek sam dojma da što manje tog takozvanog prijateljstva postoji između liječnika i njegove pacijentice, to bolje.

Usljedila je mrtvačka tišina. Kad je Harry progovorio, glas mu je bio tako tih da se morala napregnuti da ga čuje.

– Daje to rekao itko drugi – itko drugi – a ne Alicin suprug, tužio bih ga za klevetu. – Čula je kako je duboko udahnuo. – Za ime božje, nemojmo se vrijeđati. Neophodno je da liječnik pregleda Alice. Treba napraviti pretrage, treba posebnu dijetu. – Nespretno se odmaknuo i čula je kako mu peta škripi na razbijenom porculanu. – Stoje, za ime božje, jela? Je li uopće ručala? – Postao je glasniji i ona je iznenada shvatila što pokušava reći i zašto je u njegovom glasu ta neka hladna, užasnuta nota. – Fielding, zar ne možeš pogoditi što joj je, ili previše bježiš od stvarnosti da bi se s time suočio?

– Slučajno sam laik – odgovorio je Andrew – a ne provincijski liječnik iz neke zabačene uličice. A sad, hoćeš li, molim te otići?

U tom je trenutku otvorila oči i slabašno zastenjala. Harryje stajao i promatrao je.

– Alice – rekao je, jedva pomičući usne.

– Shvaćam – rekla je. – Trebala sam shvatiti ranije. Ne brini, sad ću paziti.

– Moram ići. – Harryjevo lice bilo je jadno i zabrinuto; modre oči su je netremice promatrale, razrogačene od šoka. – Obećaj mi da ćeš pozvati još nekoga, dobiti drugo mišljenje.

– Naravno da hoću.

– Izlazi! – rekao je Andrew.

Otišao je ne osvrnuvši se i ona je vidjela daje za promjenu posve uspravan, a ne pogrbljen. Kad su se vrata zatvorila, naslonila se, a suze su joj tekle niz lice.

Sad kad je glavnina njegova bijesa prošla, stajao je pokraj nje gotovo ponizno, kukavno, spuštenog pogleda. Očito je očekivao da će ga ona prekorigiti, ali ona se nije mogla sjetiti ničega osim užasne važnosti Harryjevih riječi. Stoje, za ime božje, jela? Moramo napraviti pretrage. Fielding, zar ne možeš pogoditi što joj je? Harry je bio liječnik i Harry je vidio, pogodio po njezinim simptomima, što joj je.

Trebalo joj je to biti iznenađenje, ali nije bilo. Podsvjesno je čitavo vrijeme sumnjala na to i to je objašnjavalo njezin strah, užas koji bi u sebi osjetila svaki put kad bi se mučnina vratila. Valovi mučnine pojavili su se pri svakoj novoj etapi njezine potrage za Nestom, ili

točnije, netom prije nego što bi dosegla te etape. Onaj tko je ubio Nestu bio je također uplašen, toliko uplašen da je bio spreman učiniti je bolesnom, čak je i ubiti, u svom očajničkom nastojanju da spriječi otkrivanje istine.

Harry bi joj pomogao, ali Harryje otjeran. Čak i daje ostao, ne bi mogao ništa učiniti. Pred njezinim očima se posve jasno stvorila slika njih četvero prije nego što je popila onu šalicu čaja, Huga i njezinog strica koji su je promatrali, čekali, razgovarali da ispune vrijeme. Čaj je bio natočen prije nego što je ona sišla u salon. Jedan od njih je mogao... Oh, to je bilo strašno! Ali, kako bi mogla dopustiti Harryju da napravi pretrage, otkrije štogod to je – arsen, strihnin? – a onda optuži njezinog strica ili njezinog brata? To nije moglo biti moguće. A ipak, Andrew je rekao da je Justin Whittaker plaćao Nesti. Možda je to bio novac za uzdržavanje, ili ucjenu? Hugo je priznao svoju vlastitu malu pustolovinu s Nestom. Možda to nije bila mala, nego velika pustolovina, ludorija zbog koje bi učinio sve kako Jackie za nju nikad ne bi saznala.

– Bell, naći ćemo ti drugog liječnika – naposljetku je rekao Andrew – nekoga tko doista zna, specijalista.

– Ne znam. Tako se bojim, Andrew.

Možda to nije nijedan od njih dvojice. I drugi su muškarci bili upetljani s Nestom. Zar nije bilo nečeg gotovo zlokobnog u načinu na koji ju je gospodin Feast prisilio da uzme onaj jogurt? Znao je da ga nitko drugi u kući ne jede. Ne smije razmišljati o posljedicama, o policiji u kući, beskrajnim pitanjima, suđenju na kojem će morati dati iskaz, kad je njezin vlastiti život u opasnosti.

Možda je prekasno. Možda ju je otrov već ščepao u mjeri iz koje nema bijega, osim u smrt. Kao da joj daje potvrđan odgovor, u prsima je osjetila nenadanu bol, koja se raspršivala u ograncima agonije, i dok je stenjala i grlila se ukočenim, hladnim rukama, učinilo joj se da osjeća cerekavu prisutnost smrti.

– Andrew, ako umrem... – Odmahnula je glavom kako bi spriječila njegove proteste. – Ne, dragi, slušaj. Ako umrem, sve ovo je tvoje, kuća

i sve moje dionice u tvornici. I sve što imam na banci. Sastavila sam oporuku kad smo se vjenčali, i sve je tvoje.

– Umreš? – rekao je. – Ljudi ne umiru, moja draga, od trovanja hranom. Toliko si umorna i iscrpljena da ne znaš što govoriš.

Kad bi barem mogla ustati i sve ih dozvati, viknuti im da su u krivu, neizrecivo u krivu, ako misle da sad želi pronaći Nestu. Jedino stoje željela bio je mir, povratak u prošlotjednu normalu, tijelo koje više ne mora voditi bitku protiv nečeg previše snažnog za njega.

– Nemoj otići – rekla je. – Ostani sa mnom.

– Naravno da ću ostati. Pokušaj malo odspavati.

Zatim je učinio nešto neobično. Jagodicama prstiju lagano joj je dodirnuo kapke, a ona je poslušno sklopila oči. Tek kasnije je, tonući u iscrpljen, omamljujući san, njezin mozak povezao taj njegov pokret sa spuštanjem kapaka mrtvacu.

Sutra će doći specijalist. Sad je već treći dan ležala u krevetu i činilo joj se da je jedva protekao jedan sat u kojem nije vježbala predstojeći razgovor, ali još nije odlučila što će mu reći. Njezina povezanost sa zločinom, iako je bila samo žrtva, kao da ju je ponizila, onečistila je prljavštinom podzemnog svijeta, i zamišljala je gađenje na licu velikog čovjeka kad počne spoznavati istinu.

Zrak u spavaćoj sobi bio je prilično svjež – prozore je danonoćno držala otvorenima unatoč jakom vjetru – ali njoj se činilo daje čitava prostorija ispunjena nekakvim otrovnim isparinama. Otrov je bio u zraku, u nečijem umu i u njezinom vlastitom tijelu. Uplašila je Andrewa odbijanjem da pojede išta što nije pripremio on sam ili Pernille, a još gaje više uplašila odbijanjem da mu kaže zašto.

– Ne želim ih vidjeti, neka ostave što su donijeli – bilo je sve stoje željela reći.

– Ali, mogla bi vidjeti Jackie, draga. Napravila ti je žele i donijela prekrasno cvijeće.

Upravila se u krevetu, a on se trznuo od njezinog izljeva nesuvislog straha. I Jackie je otišla, povrijeđena i ogorčena, ostavljajući iza sebe buket krizantema s cvjetovima nalik kovrčavim zlatnim vlasuljama. Alice je oduvijek voljela cvijeće i rekla je Pernille da ih stavi u kut

sobe, gdje im neće osjetiti miris, ali gdje će ih dobro moći vidjeti. Podsjećali su je na ogromno ukrasno cvijeće koje je Nesta uplitala u vijence za zimske pogrebe. Nesta je sjedila u svojoj radionici s krizantemama oko sebe, a njezina vlastita zlatna glava izgledala je kao jedan uvećani divovski cvijet.

Alice je sjedila u krevetu i stalno čitala, upijajući možda jednu od deset riječi, ali je okretala stranice, održavajući zdravlje uma. Svejedno nije mogla spriječiti kompulzivno vrludanje pogleda prema vazi u kutu sobe. Zatim joj se učinilo da joj se tijelo kristaliziralo u kocku straha, stup soli, dok je ukočena i užasnuta netremice promatrala dvanaest zlatnih glava koje je vjetar šibao i mreškao.

– Kad će doći? – uporno je pitala Andrewa, jer je čeznula i istodobno se bojala dolaska specijalista.

– Gospodin Omicron Pie? – Andrew gaje uvijek tako zvao, praveći se daje zaboravio njegovo pravo ime i nazivajući ga imenom čuvenog liječnika iz jednog od svojih najdražih romana. – Sutra u tri. Njega ne možeš pozvati od danas do sutra kao nekog seoskog nadriliječnika. – Usta su mu se prezrivo izvila. – Kako se jutros osjećaš?

– Ne znam – rekla je. – Voljela bih da znam. Mučnina koja je bila tjelesna, pretrpjela je blagu promjenu. Sad je više nego išta drugo nalikovala dispepsiji koja dolazi uz anksioznu neurozu. Moglo ju je izazvati veoma mnogo toga, zvuk glasa njezinog strica koji je izvikivao upite u hodniku u prizemlju, svjetlucanje zlatnog cvijeća u sumrak, njezine vlastite misli koje su se stalno vraćale na mrtvu ženu. Ali, ponekad bi došla ničim izazvana, uglavnom navečer ili ujutro čim bi se probudila, a tada je bila tako divlja i nepopustljiva daje znala daje nije mogao izazvati nikakav duševni nemir.

– Pernille – rekla je kad je Dankinja došla s njezinim ručkom – hoćeš li, molim te, odnijeti ovo cvijeće?

Tek s nejasnom idejom o čemu je riječ, zatvorila je posljednju stranicu drugog sveska u nizu. Pernille je položila pladanj na njezina koljena i Alice je zamijetila otmjeni modri kaput koji je nedvojbena bio »najbolji«, bijele rukavice, crne, ulaštene cipele. Na trenutak ju je prizor tih ugljenocrnih, zašiljenih vrhova cipela tako snažno podsjetio na

Nestu daje utonula u jastuke, osjećajući mirisnu malaksalu prisutnost i osluškajući glas koji joj je šaputao neke tužne, ali hitne riječi, a koji je bio predalek da bi ih mogla razabrati. Zatim je, oporavljajući se, tonom koji je zvučao hinjeno vedar, rekla:

– Izlaziš?

– Danas imam slobodno poslijepodne, gospođo Fielding. – Pernille je uzela vazu i držala je ispred sebe.

– Ideš li na neko lijepo mjesto? – Probo ju je žalac zavisti. Taj djevojka izgledala tako slobodna, tako sretna, tako blistava od životinjski dobrog zdravlja.

– Mislim da je lijepo, da. Moj brat danas dolazi na praznike i idem u zrakoplovnu luku po njega. – Oči su joj blistale iznad cvijeća. – Tako sam uzbuđena što ću ga ponovno vidjeti.

– Da, zacijelo jesi. Ne moraš se truditi rano vratiti.

– Pomislite, nisam ga vidjela čitavu godinu. – Oklijevala je, a zatim naglo nastavila: – Knud će odsjesti kod prijatelja kojeg je upoznao na fakultetu i...

– Da?

– Gospodin Fielding je rekao da se možda ne moram vratiti do sutra, ali vi ste bolesni pa ću...

– Naravno da se nećeš vratiti! – U glavi joj se oblikovala prekrasna nova pomisao. – Slušaj, zašto ne bi uzela nekoliko slobodnih dana? Gospodin Fielding će se brinuti za mene.

– Do pet će se vratiti kući, a sve je spremno za vašu užinu i večeru.

– Pravi si anđeo! – Što bi mogla učiniti za ovu djevojku u znak zahvalnosti stoje ostavlja nasamo s Andrewom? – Dodaj mi, molim te, moju torbicu. – Novčanice su pucketale ispod gumice kojom su bile povezane, ravne i svježije kao stranice neke knjige. Pernillino lice se zarumenilo, a prsti čvrsto stiskali zeleni papir. Mora da je previše dirnuta da bi mi zahvalila, pomislila je Alice, gledajući je kako nestaje u bljesku modrog i zlatnog.

Tek kad je otišla, Alice se sjetila što ju je kanila zamoliti. – Pođi dolje i vidi možeš li naći knjigu gospodina Fieldinga Phineas Finn. – Sad više ništa nije mogla učiniti; morat će sići sama.

Vrata Pernilline sobe bila su širom otvorena, a soba je bila uredna, osim tragova dotjerivanja u zadnjem trenutku. Zgužvani šal ležao je na stoliću pokraj kreveta. Pokraj njega je ugledala nešto stoje vidjela već i ranije, ali što njezin um nije zabilježio kao značajno: malenu, smeđu, staklenu bočicu. Nestaje u ruci držala takvu bočicu one noći kad je umrla. To ne znači ništa, ništa, govorila je samoj sebi, ali bočica kao daje rasla i postajala ogromna, ispunjavajući sve više sobu dok nije blistala kao veliki stakleni toranj boje jantara. Pernille je osjećala nostalgiju za domom... Naglo je okrenula leđa sobi i zatvorila vrata.

Iako je još bilo rano poslijepodne, hodnik je već bio mračan. Stari pomični prozori štropotali su u okvirima, a vrata su se tresla. Alice nije bilo doista hladno, ali je zadrhtala zbog vjetra koji je uzdisao i hućao. Kuhinja je izgledala posve čista i prazna. Naravno daje ranije često u njoj bila sama, ali rijetko, shvatila je uz osmijeh ohrabrenja, kad u kući nije bilo nikog drugog osim nje. Njezin smijeh je odjekivao i ona se pitala zašto je uopće, budući da je bila posve sama, proizvela ikakvu buku.

Pernille je stražnja vrata ostavila nezaključana. Alice je okrenula ključ u bravi. Željela je biti sama, nije li? Zadnje stoje željela bio je posjetitelj iz izvanjskog svijeta, zlobni posjetitelj koji će joj donijeti neku poslasticu pripremljenu za nemoćnu bolesnicu.

A sad ide potražiti knjigu. Tiho je ušla u salon i pregledala police nanizane na zidu iznad kamina. Andrew je imao sve Trollopove knjige i obično su bile na trećoj polici od vrha. Da, tu su klerikalci – prema njegovim opisima napamet im je znala naslove – ali tamo gdje su trebali biti politički romani, nalazila se duga praznina, samo komad praznog ulaštenog drveta sa zidnom tapetom iza njega. Većina tih svezaka bila je u njezinoj sobi – no, gdje su dva dijela Phineas Finna?

Andrew je bio fanatično uredan glede rasporeda svojih knjiga. Bilo je nevjerojatno da bi ta dva dragocjena sveska zagurao između moderne fikcije i poezije na drugim policama. Svejedno ih je pregledala, šapćući samoj sebi naslove dok je prstima letjela preko njihovih hrbata. Ali, te dvije knjige su nedostajale. Zapravo je to čitavo vrijeme znala. Omoti s crtežom modre boje i boje mliječne čokolade bili su previše uočljivi da bi promaknuli čak i letimičnom pogledu.

On ne bi želio da uzme prva izdanja. Prišla je starinskom ormaru za knjige kojeg mu je darovala da ih smjesti u njega. Tamnozeleni i pozlaćeni, privlačni samo bibliofilima, iza staklenih vrata izgledale su odbojno. Ključ je bio u bravi, ali je ormar bio zaključan. Knjige kao da su govorile, nemoj nas dirati.

Možda su primjerci koji su nedostajali bili u blagovaonici ili u maloju mračnoj jutarnjoj sobi koju su rijetko koristili jer je gledala na grmlje. Andrew je ponekad u njoj sjedio sam, i čitao, uvijek čitao. Kad se približila vratima, zastala je kao ukopana od zvuka iza svojih leđa. Zvučalo je kao neko zujavo pucketanje, prigušeno, ali prilično jasno.

Ali, bila je sama u kući. Morala je biti. Njezini živci, već na rubu od otkrića bočice, nezaključanih vrata i praznog prostora na kojem su trebale biti one knjige, sad kao da su se posve naježili i poskočili kao da su se neka duga ticala ispružila kako bi joj dotakla kožu.

Zujanje se nastavilo i probadalo joj uši žestoko kao vrisak. Naglo je otvorila vrata kuhinje, zadržavajući dah. Zatim gaje ispustila u uzdahu i nestrpljivo odmahнула glavom.

– Budalo! – glasno je rekla, jer bio je to samo hladnjak, pumpa kojeg je bučno radila, vjerojatno jednom na sat, snižavajući temperaturu. Mora daje taj zvuk čula i neku noć, pomislila je, osjetivši prezir prema samoj sebi. Kako je zvuk koji je tako često čula i koji joj je bio tako poznat mogla zamijeniti za kuckanje pisaćeg stroja?

Jutarnja soba bila je prazna, bez ormara, i u njoj nije bilo ni radnog stola ni komode koja bi mogla sakrivati neku knjigu. Otišla je u blagovaonicu. Tmurno zimsko svjetlo preplavljivalo ju je s francuskih prozora. Osjetila je iznenadnu smirenost, novu lakoću. Naposljetku, običan je novembarski dan, a ona je sama u vlastitoj kući, i naravno daje tjeskobna i razdražljiva kao što bi bila i svaka druga žena u tim okolnostima.

Knjiga nigdje nije bilo. Jedino objašnjenje mora biti da ih je, bez obzira koliko je to bilo neshvatljivo, Andrew sa sobom odnio u tvornicu. Otvorila je bočne ladice, ali u njima je vidjela samo srebrninu u baršunom obloženim kalupima, stolnjake, njihova dva prstena za ubruse s inicijalom A. Morat će se zadovoljiti nekim časopisom ili

novinama. Na stolcu ih je bila čitava hrpa. Nestrpljivo je premještala primjerke na vrhu i dok je to činila, dva su teška sveska kliznula na pod i s njima lepršavi bijeli papiri i karbonski papir.

Smeđe-modri omoti, sitni crtež bradatih muškaraca oko kartaškog stola... Phineas Finn, svezak jedan i dva. Zašto ih je, zaboga, brižan i pedantan Andrew ovako sakrio? Ali, naravno, bilo je apsurdno pretpostaviti daje to učinio. Mora da ih je ostavio na stolu, namjeravajući ih njoj donijeti, ali je zaboravio, a Pernille, koja je žurila da čim prije ode, zatrpala ih je novinama.

Gurnula ih je ispod ruke i otišla do prozora. Vaír Place kao da joj se mrštio, opaki starac od kuće, mršav i neosvojiv među granama koje su se njihale na vjetru. Dok je netremice promatrala crvene cigle, bijele fasade o koje je uzaludno lupalo lišće grmova, ponovno se zapitala je li moguće da bi joj stric učinio nešto ovako užasno. Stric ili brat? Sutra, kad dođe specijalist, bit će prekasno zaustaviti čitavu mašineriju policijske procedure. Svi će morati biti ispitan, svaki muškarac koji je poznao Nestu bit će ispitan...

Svaki muškarac? Iznenada je osjetila ponovno rađanje nelagode koja nije imala nikakve veze s Hugom ili Justinom Whittakerom. Zatim joj se, kao s ljekovitim balzomom koji je zapriječio sve mračne, zaplašene kutove njezina uma, vratila ona pomisao koja joj je pala na pamet kad je razgovarala s Pernille. Zašto ne bi nekamo otišli, ona i Andrew? Ništa ih nije zadržavalo u Salsteadu, imali su sve razloge otići iz mjesta koje im je oboma postalo omraženo...

Sanjivo je otišla na kat, razgrnula prekrivače i zavukla se u krevet. Bilo je smiješno provesti čitavo to vrijeme tražeći neku knjigu, a zatim biti preumoran da bi je čitao. Malo će odspavati i probuditi se osvježena za Andrewa.

– Pijete li ga s mlijekom, gospođice Whittaker?

Nasmijala se, bezbrižna, ekstatično sretna stoje sama s njim. Gledajući unatrag, činilo joj se da je čitava ta mrska stvar započela u vrijeme užine, a sad će je ona u vrijeme užine i okončati.

– Andrew, da odemo odavde? Mislim, za stalno. Bi li to volio? Mogli bismo otići već sutra. Sve sam smislila.

– Sutra dolazi gospodin Omicron Pie.

– Mogli bismo ga odgoditi, zar ne? Znam da ću biti sasvim u redu, samo da pobjegnem odavde.

– Ali, Bell, što ćemo s Pernille?

– Dat ću joj... Oh, dat ću joj plaću za šest mjeseci, ili nešto slično. Ionako čezne da ode kući. Strašno joj nedostaje dom. Dragi, mogli bismo se jednostavno spakirati i otići – otići negdje u neki hotel...

Nije gledao nju, nego svileni prekrivač na krevetu, debeli mekani sag, porculan tanak poput školjke na pladnju. Izraz u njegovim očima bio je tako neobičan da ona na trenutak nije znala je li riječ o oduševljenju ili očaju. Ruke je tako čvrsto stisnuo da su se na mjestima gdje je snažnim pritiskom prstiju prekinuo dovod krvi, vidjele velike bijele mrlje.

– Andrew...

– Kad smo bili zaručeni – polako je rekao – došao sam ovamo na vikend. – Pročistio je grlo i pažljivo dodao: – Moj drugi vikend u Vairu. Namjeravao sam ti tada reći da ću te morati odvesti odavde, Bell, da ovdje nema posla za mene. Ali, gotovo čim sam stigao, ti si me dovela u ovu kuću. Pokazala si mi je i rekla da će biti naša. Lice ti je bilo kao u male djevojčice, koja pokazuje svoju kuću za lutke, i nisam imao srca reći ti sve ono što sam ti kanio reći. Ručali smo s tvojim stricem. Njegovo lice ni najmanje nije nalikovalo licu malog dječaka. Ja poznajem dječake, Bell, bili su prilično važan dio mogeg života... – Zaustila je da nešto kaže, ali ju je on zaustavio, odmahujući glavom. – Dao mi je čašicu serija. Bože, bio je suh kao kost, a ja volim sladak seri. Ali, to nije mogao znati, jer se nije potrudio pitati. Zatim mi je rekao – bolje rečeno zagrmio – »Pretpostavljam da ćemo ti morati pronaći neko mjesto u tvornici. Usuđujem se reći da ne zarađuješ više od dvadeset i pet funti tjedno, zar ne, u Dotheboys Hallu ili kako god se to zove? Sljedeće čega sam bio svjestan jest da sjedim za onim ogromnim stolom, a Kathleen mi preko lijevog ramena poslužuje šparoge.

– Oh, Andrew, nisam imala pojma... nisam ni pretpostavljala daje tako loše!

– Cesto sam se pitao kakav je osjećaj biti pučanin oženjen princezom. Oh, veoma je lijepo popeti se na društvenoj ljestvici, naravno, ali priznajem da moja muškost pretrpi izvjesni udarac kad se nadglednik tvornice zabuni i obrati mi se s gospodine Whittaker.

– Zašto si to trpio? Zašto mi nisi ništa rekao? Uhvatio ju je za ruke i gotovo grubo rekao: –

Zar ne znaš?

Kimnula je glavom, previše postidena da bi govorila.

– Jesi li doista mislila ono što si maločas rekla, da možemo otići odavde i nikad se ne vratiti?

– Naravno. To je ono što želim.

Očekujući da će je poljubiti, čekala je podignutog lica. Umjesto toga rastreseno ju je potapšao po ruci i, ustajući, stao podalje od nje. Činio se ošamućen, kao čovjek koji se, čuvši prve vijesti o nevjerojatoj sreći, još ne može suočiti s njima ili ih pojmiti.

Ide parkirati automobil, rekao je. Zatim će vidjeti što im je Pernille ostavila za večeru i donijeti joj nešto na pladnju. Ili se možda osjeća dovoljno dobro da siđe u blagovaonicu? Mogao bi zapaliti vatru koju je Pernille pripremila.

Kad je otišao, sjetila se da nije ni taknula čaj koji joj je natočio. Sad je već bio gotovo hladan i izgledao ustajalo, ali ona gaje svejedno otpila. Čula je kako podiže vrata garaže i pali automobil. Sto joj je ono gospođa Johnson običavala govoriti dok je bila djevojčica? »Uvijek znam da mi je malo loše, draga, kad čaj ima čudan okus.« Odložila je šalicu i uzela prvi svezak Phineas Firma s poda pokraj kreveta gdje gaje stavila.

Odjednom joj se kuća činila veoma tihom i zagušljivo nepomičnom. Zvuk koji je već tjedan dana bio dijelom njezina postojanja sad je prestao. Zatim je shvatila. Dok je spavala, vjetar je prestao puhati.

Na trenutak ili dva, osjećajući lagano vraćanje mučnine, držala je knjigu neotvorenu u rukama. Modrosmeđa korica bila je djelomično poderana. Andrew bi joj mogao donijeti selotejp kad se vrati na kat i ona će mu je popraviti.

Ako sutra doista kane otići, mora se potruditi, a ne samo mlitavo ležati. Bit će mu drago vidjeti je da čita; shvatit će da se počinje ponovno opuštati, zanimati za nešto drugo osim vlastitog zdravlja.

Zar su viktorijanske žene doista privlačili kršni muškarci u jaknama Norfolk, muškarci s velikim, čupavim, svijetlim bradama? Nasmiješila se tankočutnim Huskinsonovim crtežima, zadržavajući pogled na njima. Evo jedne dražesne djevojke u krinolini ispred nekog gotičkog zdanja, a evo i bolno realistične ilustracije nesreće u lovu. Slike su bile zabavne, ali se tekst činio užasno politički. Kako će ikad pročitati sve to o glasovanju i reformaciji u Irskoj? Osim toga, ilustracija je bilo malo, a teksta mnogo, gotovo tri stotine i šezdeset stranica u prvom svesku. Uzdahnula je. Kao ona druga Alice željela je slike i razgovor.

Udobno se smještajući u topli krevet, otvorila je stranicu na kojoj je bio sadržaj. Likovi i imena mjesta u naslovima poglavlja sva su joj bila nova. »Phineas Finn zauzima svoj položaj«, rastreseno je čitala, »Večera Lorda Brentforda«, »Nova vlada«, »Jesenski izgledi«. Oči su joj se počele sklapati... Zatim se, uz kratak uzdah, iznenada posve budna, s mukom uspravila u krevetu, najprije trljajući oči, a zatim im približavajući knjigu.

Ne, to nije moguće! Mora daje to halucinacija, varka. Čvrsto je sklopila oči i, uplašena mrakom i bubnjanjem u svojoj glavi, ponovno ih otvorila kako bi i nadalje netremice promatrala stranicu. Svaki broj, svaka rečenica na toj stranici, pretvorili su se u sivkastu mrlju, osim dvije riječi u kurzivu: Suma Saulsbj.

S bubnjanjem u ušima došla je i užasna, preplavljujuća vrućina, plamen koji se mogao usporediti s onim iz otvorene peći. Zatim je iz nje izbio znoj baš kao daje odbacila vanjsku kožu koja ju je sputavala.

Saulsby.

Ponovno je pogledala stranicu i otisnute riječi su zaplesale pred njezinim očima. Nema smisla tako kompulzivno buljiti u njih. Zar je mislila da će, promatrajući ih i želeći da se to dogodi, uspjeti izvesti čudo, promijeniti to ime u neko drugo?

Saulsby. Sklopila je oči i bučno zatvorila knjigu. Tijelo joj je bilo vlažno, niz njega se slijevao znoj, a prsti su joj ostavljali vlažne tragove na omotu knjige.

Imena na kućama u nizu u Chelmsford Roadu bila su stvarna mjesta, ali Saulsby nije bio stvarno mjesto. Neki ga je autor izmislio za neku seosku kuću. Ovo nije popularni roman kojeg bi bilo tko pročitao; bio je nejasan, nepoznat širokim masama. Pročitao bi ga samo poznavatelj, entuzijast. Ne smije tako misliti, tu se skriva ludilo... Gurnula je šake u očne duplje.

Mogli su ga pročitati i drugi u Salsteadu, osim – da, morala je to reći – osim Andrewa. Počela je osjećati užasnu mučninu. Pokušaj biti nepristrana, hrabrila je samu sebe, pokušaj dio sebe natjerati da stane na stranu i pogleda čitavu situaciju onako kako bi je pogledao neki neznanac. Ali, tko bi bolje od njega znao da je željela dati oglas potrage za Nestom? On je to prvi saznao, vidio je kako se sve to događa, zato stoji bio na licu mjesta, ovdje u kući.

Nemaš nikakvog dokaza, pomislila je, to je tvoj suprug kojeg voliš. Prišla je prilazom kući prvi put kad je posjetila Orphingham i vidjela ga kako sjedi pokraj prozora i čita ovu istu knjigu. Nije li joj tada pokazao omot knjige i rekao da je poderan? Sve je započelo u vrijeme užine i sve će u vrijeme užine okončati... Upitao ju je za ime Nestine kuće i ona mu je rekla.

– Saulsby. Zapisala sam u svoju knjižicu. Idem po nju.

– Nemoj sad ustajati. Znam da ti ne radiš takve pogreške.

A samo deset minuta prije toga čitao je tu knjigu, možda upravo to ime.

Ali, kako je to učinio? I stoji učinio? U svim njezinim teorijama o Nestinom nestanku nikad nije mogla dati uvjerljivo lice ljubavniku koji se nazivao gospodin Drage. Bilo je glupo misliti da je to bio stric Justin ili Hugo, ili gospodin Feast. Kako je itko od njih mogao ići u London svih tih vikenda? Andrew je mogao. Prije nego što su se vjenčali, budući da su živjeli udaljeni na stotine kilometara, prošli bi čitavi tjedni a da se uopće ne bi vidjeli. Andrew. Sok je odgodio djelovanje bola. Sad ju je pogodila kao udarac ravno u srce.

Jedan dio njezina uma bio je ranjen, bolan, ostatak iznenada jasan i analitičan. Njemu je to bilo jednostavno, bio je pametan čovjek. Pernille je dobila sredstva za smirenje – to je sadržavala ona mala smeđa bočica. Jedna bijela tableta bila je slična drugoj. Kad su zajedno otišli do Pernille, i kad je Nesta zatražila aspirine, ništa nije bilo jednostavnije nego dati joj dvije tablete – ili tri? – iz te bočice. Andrew je znao da će svijesti sir. Samo četrnaest smrti, rekao je mladi istražitelj, od milijun i pol ljudi. Ali, rekao je i da ovakva utvrđena kombinacija povisuje krvni pritisak. Što ako je Nestin krvni pritisak već bio visok? Gorko se sjetila svih prilika koje je Nesta imala da bi tu činjenicu prenijela Andrewu. Oh, Andrew, Andrew... Zagurala je platu u usta kako ne bi glasno zaplakala.

Učinio je to zbog nje. Kako bije spriječio da otkrije njegovu nevjeru – je li zaprijetila da će baš tu večer sve reći Alice kao oprostajni dar? – ubio je Nestu. Može li živjeti s njim, znajući stoje učinio?

Mora da ju je volio više nego Nestu. Ono stoje prema Nesti osjećao uopće nije bila ljubav. A što ako je bila ljubav, ali je mamac novca i položaja bio jači? Govorio je o tome kako je kraljičin muž, o penjanju na društvenoj ljestvici, ali možda se oženio s njom samo da bi to dobio. Kako to ne bi izgubio, učinio bi – učinio je – sve. Ako me voli zbog mojeg novca, pomislila je sva očajna, to je zato što ja jesam moj novac. Ja sam ono što je moj novac učinio od mene, neodvojiva od njega, njegov dio i čestica. Djevojka može voljeti nekog muškarca zato stoje bogat, autoritativan i samouvjeren. Taj princip mora vrijediti i ako su uloge zamijenjene.

Nikad mu neće dati do znanja da zna. Mislić će o tome svakoga dana, svakoga sata. Ali, ne zauvijek. S vremenom će ta misao nestati. Kad prođe dovoljno godina, vjerojatno će moći ne misliti na to nekoliko dana zaredom. No, bit će teško podnijeti to sad, večeras, dok on bude sjedio s njom i večerao.

Njihova večera... Te su riječi izazvale novi nalet vrućine i svježih val znoja. Drhtaj koji ju je obuzeo zatresao je čitav krevet i zazveckao šalicom. On joj je donio taj čaj i nasmiješen se nagnuo nad nju. Muškarac se može smiješiti i ubijati dok se smiješi. Učinio je to zato stoje voli. Strglaje plahte s tijela i drhtavo pojurla iz kreveta. Zašto nije

vidjela manjkavost u toj tezi? Onaj tko je ubio Nestu, pokušao je ubiti i nju. Nestin ubojica je pokušao ubiti, ili barem ozbiljno onesposobiti ženu koja gaje tražila.

Čokolada, jogurt, žele, krema od jaja... Kakva je ona budala! Nitko izvan kuće ne bi se usudio otrovati hranu koju bi netko u kući mogao pojesti. Ali, Andrew joj je vlastitim rukama donosio hranu i piće, znajući da ih neće dotaknuti nitko osim nje.

Naslonila se na vrata, pritišćući ih hladnim, vlažnim rukama. Predokus povraćanja bio joj je na jeziku i savinuta od strahovite boli, sjetila se gadnog okusa čaja. Što ako noćas umre? Harry je otpremljen nakon očito inscenirane prepirke. U svojoj vlastitoj naivnosti, sama je zamolila Andrewa da otkaže posjet specijalista.

Pernille nije bilo. Nije ona, nego joj je Andrew rekao da čitavu noć ostane vani. Milosrdno ju je poslao iz kuće kako bi mogao biti sam sa svojom ženom.

I ja moram otići, glasno je rekla. Moram van! Mučnina je popuštala s bolnom sporošću. Činilo se kao da se povlači iz njezinih usta i grla, i putuje u njezine udove u kojima se smjestila poput svojevrzne paralize. Zateturala je prema prozoru i razmaknula zastore. Svjetlo iz salona pokazivalo joj je prilaz zamagljen laganom kišicom. Lovori i crnike, mirni nakon čitavog tjedna uzburkanosti, ovjesili su svoje nepomične glave. Hvala bogu da je stric Justin u susjednoj kući!

Počela se odijevati, nespretno i malaksalo zato što su joj se ruke tresle. Nije bilo vremena da isplete pletenicu. Podigla je kosu i zavrnila je u punđu na zatiljku, pronašla ukosnice i nasumce ih zabola. A sad kaput. Noćas će vani biti hladno. Skinula je krzneni ogrtač s vješalice i tražeći toplinu, gurnula ruke u džepove. Nešto kruto i hladno dotaknulo joj je desni dlan – Nestina omotnica, s poštanskom markom koja je upravo toga dana puštena u opticaj. Taj dodir iznova je izazvao poniženje. Tu je omotnicu gurnula u džep u policijskoj postaji.

Ako je vidi na stepenicama, pokušat će je zaustaviti.

– Što to radiš, Bell?

Nitko je više nikad neće tako zvati. Odsad će tu umanjenicu zauvijek povezivati sa slatkom neiskrenošću, suptilnim, nasmiješenim trovačem. Čvrsto obuhvativši svoje tijelo, ispustila je tihi bolan uzvik.

Ali, beskorisno je sad misliti na to. Za to ima ostatak života. Sad mora pobjeći. Oprezno je otvorila vrata. Kuća je bila puna svjetla. Sad se mora spustiti stepenicama što je brže slabe noge budu nosile. Ulazna vrata, hoće li uspjeti doći do ulaznih vrata, a daje on ne čuje?

U blagovaonici je bilo upaljeno svjetlo i ona je odmah pomislila na francuske prozore na zidu Vair Placea. Iz kuhinje se začulo veoma tiho zveckanje, kao da se izvlače tanjuri. Ušla je u sobu i posegnula za zastorima kako bi ih odmaknula od brave.

Soba je sad izgledala drukčije nego kad ju je tog poslijepodneva posjetila. Nešto, neki nepoznati raspored predmeta, ispočetka nezamijećen, a kojeg je sad njezina podsvijest počela zamjećivati zbog same njihove neobičnosti, natjerao ju je da se okrene prema stolu. Prenula se i ukočila. Na stoluje bio pisaći stroj.

U valjku je bilo nekoliko listova papira. Bojažljivo je krenula prema stroju kao da je živ, kao da nekom metodom natprirodne fotografije svojem vlasniku može prenijeti sve što ona radi. Od njezinog daha, papiri su zalepršali. Gdje je već vidjela takva savršena slova nalik tisku? Metodično, kao daje doista stručnjak kojeg su istražitelji poslali da prikupi dokaze, izvukla je omotnicu iz džepa.

Tip slova, razmak, sve je bilo posve jednako.

Kao opekline drugog stupnja, šok koji je osjetila bio je blag u usporedbi s ranom koju je njezin um pretrpio vidjevši one riječi u knjizi. Ovo je samo potvrdilo nešto što je bilo gotovo izvjesno. Ja li se još uvijek nadao, još mislio da će je umiriti drugim sredstvima, a ne otrovom? Je li namjeravao krivotvoriti još jedno pismo? Stajala je i njihala se, nimalo ne drhteći, nego prazna i bolesna od užasa.

Ni kad je čula njegove korake iza sebe nije poskočila.

– Bell, draga!

– Željela sam sići – rekla je, a svaka joj je riječ predstavljala napor. Kao da govori nekim nepoznatim jezikom. – Da te iznenadim. – Ali,

zašto se iznenada smije, veselim, kreštavam smijehom koji je razdragano žuborio? – Da, željela sam te iznenaditi, Andrew.

Mora da ju je tako promatrao zbog kreštavog, napetog prizvuka u njezinom glasu. Ili je to možda bilo zbog činjenice daje ona vidjela pisaći stroj. Pokret kojim je izvukao papir iz stroja bio je brz i kradomican.

Njezin budalasti smijeh nesmetano se nastavio. Nije ga mogla zaustaviti, iako je osjećaj iz kojeg je ponikao i koji ga je prouzročio, bio više nalik tuzi nego sreći.

– Prestani, Bell – oštro je rekao. – Dođi i sjedni. – Ukočila je tijelo kako ne bi uzmaknula. Zatim se ponovno počela smijati, ali je grčevito cerekanje iznenada prestalo kad je on svoje ispružene ruke položio na njezina ramena, užasno blizu njezina vrata, i povukao je prema naslonjaču. – Dopusti mi da ti pomognem sjesti.

Volja joj je bila preslaba da bi zadržala veliki drhtaj. Zatrešla se i kaput joj je kliznuo s leđa.

Sagnuo se i podigao ga na ruke. – Ovdje ti neće trebati. – Nešto od njezinog straha, iako bez riječi, mu se priopćilo. U njegovim je očima najprije ugledala strah, ali se brzo oporavio. Glas mu je bio baršunast. – Nisi valjda mislila da bi večeras izišla?

– Ne. Oh, ne, ne, ne...

Kad je njegova ruka – suha, mirna ruka – dotaknula njezino čelo i tamo ostala, zaškrgutala je zubima i napela sve mišiće. Još jedan trenutak i glasno bi zavrištala.

– Ovdje ćemo večerati – rekao je – a onda te neću puštati iz vida. – Zubi su joj počeli cvokotati. – Što ti je? – Mrk i nenasmiješen, udaljio se od nje, ali pogled mu nije napuštao njezino lice.

– Strašno mi je hladno.

Neće joj dati krzno. Izgledalo je divlje, živo, viseći preko njegove ruke, kao lovina u rukama lovca. Poistovjetila se s ovim starim, dragocjenim predmetom i hladne ruke čvrsto pritisnula uz obraze dok se on približavao vratima.

– Donijet ću ti prekrivač za koljena – rekao je.

Do ormara s kaputima bilo je samo desetak metara. Čim je izišao iz sobe, zateturala je iz naslonjača prema francuskim prozorima i, lupkajući zglobovima prstiju o staklo, otvorila zasune. Na lagano kosom svjetlu stolnih svjetiljaka, njegova dugačka sjena ušla je prije njega, najavljivala ga. Sjedila je uspravna i ukočena u naslonjaču i čvrsto se držala za naslon. Prostro je prekrivač preko njezinih koljena.

– Moraš ostati ovdje – rekao je, više nimalo ljubazno. – Ne smiješ se micati, čuješ me? – Kimnula je glavom, užasnuta. Glava joj se pomicala gore-dolje, ispočetka brzo, zatim sve sporije i automatski je, kao glava lutke koja je navijena i postupno usporava.

– Sto brže sve raščistimo – rekao je – to bolje.

Samo jednom ranije je u njegovim očima vidjela takvu mržnju, onoga dana kad je otjerao Harryja. Promišljeno i namjerno, rekao je: – Zapalit ću vatru.

– Zapalio je šibicu, a papir i klade su odmah primile.

Sve što je činio, pomislila je drhteći, činio je dobro. Hladni, žuti plamen ispunio je kutove prostorije treperavim svjetlom.

– Možda ću se malo zadržati – rekao je.

Čula gaje kako podiže slušalicu telefona u hodniku i počinje birati broj. Gurnuo je vrata i ona su se uz škljocaj zatvorila, ali ne prije nego stoje uhvatila njegove riječi: – Je li to Welbeck...? – Zvao je specijalista, kako bi mu rekao da ne dolazi.

Vani u vrtu je vjerojatno užasno hladno. Omotala se prekrivačem i krenula prema prozorima. Okretanje ključa u bravi nije proizvelo nikakav zvuk. U grlu joj se podigao suhi jecaj, ali bila je previše prestrašena da bi zaplakala. Vrata su se nečujno otvorila i u prostoriju joj je u susret počeo sipiti hladan, vlažan zrak.

Zimzeleno grmlje bilo je vlažno od crnog puzavog lišća. Gurala se kroz grmlje, držeći ruke ispred lica kako je božikovina ne bi porezala. Dok je polazila pokraj staklenika, na odsjaju svjetla koje je dopiralo iz njezine kuće, ugledala je nešto žuto na hrpi komposta. Bile su to Jackine krizanteme. Mora da ih je Pernille tamo bacila prije nego što je izišla. Na trenutak se ukočila, zadihana, i kratko ih promatrala opčinjena užasom. Svaka ju je sa svojom zlatnom kovrčavom glavom podsjećala

na Nestu, mrtvu, odbačenu, zato stoje njezina beskorisnost završila i nakon svega smetala.

Samo se jedno svjetlo vidjelo na prozorima Vair Placea, a to je bilo u hodniku. Nije se mogla sjetiti da je ikad ranije pozvonila na ta vrata, jer je uvijek ulazila na stražnji ulaz ili kroz prozorska vrata. Kroz staklene ploče vidjela je svjetlucanje crvenog saga, ulaštenu hrastovinu i blijedi porculan. Dok je čekala, vratila joj se želja za nekontroliranim cerekanjem, da se luđački hihoće na boje i oblike i grmlje koje ju je šiljastim lišćem bolo u lice.

Vrata joj je otvorila gospođa Johnson. Alice se sad prenerazila i nije osjećala ništa, samo daje smiješno i budalasto od gospođe Johnson što u kući nosi zimski kaput i pusteni šešir.

– Gdje je moj stric?

– Što se dogodilo, gospođo?

Bilo je iznenađujuće jednostavno nasmiješiti se, ali je bilo teško ne prasnuti u smijeh izravno gospođi Johnson u lice.

– Gdje je moj stric?

– Gospodin Whittaker večera s gospodinom i gospođom Hugo, budući da im je godišnjica braka. – Bio joj je to nenadani, oštar šok, jednako ljekovit kao i poslovična pljuska. Drugi ljudi rade druge stvari, stvari koje ne uključuju nju; svijet ide dalje. Godišnjica braka – kako neobično, nešto što ona nikad neće imati! Ali, čvrsto se držala stupa na stubištu, ne želeći se više smijati.

Gospođa Johnson je pogledom preletjela preko kariranog prekrivača.

– Sto vas je spopalo da ste došli ovamo bez kaputa, gospođo?

– Pričekat ću strica. Koliko je sati?

– Upravo je prošlo sedam. – Nerado je još malo otvorila vrata. – Što se tiče čekanja vašeg strica, gospođo, Kathleen i ja smo upravo krenule u Pollington posjetiti mojeg rođaka Normana. Ali, ako želite čekati ovdje, možemo otkazati dogovor...

Teška stopala u debelim čizmama s ovratnikom od antilopa uzmaknula su nekoliko centimetara.

– Ne, ne, ako ste krenule van malo se zabaviti...

– Nije riječ o zabavi, gospođo – planula je gospođa Johnson. – Samo što, budući da je Norman svih ovih mjeseci ležao bolestan, i da je gospodin Whittaker bio tako dobar prema njemu, mislim daje to najmanje što mogu učiniti. Sam bog zna, Dawsoni su mirne duše pravi besposličari, a Norman nije izuzetak, ali kad je riječ o pravoj bolesti...

– Nema veze! – Zastala je, spajajući imena. N.D., Norman Dawson. Stric Justin je davao novčanu pomoć bolesnom rođaku svoje kućedomačice. Još jedna vrata su se zatvorila, još jedan je upitnik izbrisan.

– Naravno da morate ići. Mogu čekati sama.

– Evo, Kathleen je upravo ugasila bojler i pripremila ga za jutarnje čišćenje. Za pola sata će cijevi postati hladne kao led.

– Nema veze! Nema veze! – povikala je Alice. Mogla bi otići do Huga. Nije bilo daleko, manje od četvrt milje. Okrenula se, slabašno odmahujući glavom, iscrpljena od napora razgovora. Vrata su bila otvorena dovoljno dugo tek da joj osvijetle put niz stazu između lovora. Potrčala je ulicom, posrćući i hvatajući se za ograde.

Neće se usuditi poći za njom. Ili, hoće? Da su joj barem noge manje slabe i daje pločnik suh, a ne mastan od blata i vode.

Tvoj muž te pokušava ubiti. Ubio je jednu ženu i zato što ti o tome znaš previše, i zato što želi tvoj novac, pokušava ubiti i tebe. To nije bilo dobro. Bile su to samo riječi, riječi koje su joj se možda vratile iz neke knjige koju je čitala. Sve su činjenice bile tu, posve jasne u njezinoj glavi, ali je ogroman užas koji je osjećala djelovao kao sredstvo protiv boli koje je brisalo sve osjećaje. Tvoj muž te pokušava ubiti. Usne su joj se iskrivile u nijemi osmijeh.

Hugov bungalov bio je prvi na posjedu prostranih, modernih kuća izgrađenih iza brijestova na mjestu koje je nekoć bila seoska uličica. Svjetla su treperila iza mreže zapletenih crnih grana. Pokvarit će im proslavu, banuti skupini sretnih ljudi baš kad budu podizali čaše za prvu zdravicu. Tu nije bilo pomoći.

Spuštajući ruku na vrata ograde, iz crne rupe između savijenih grana pojavila su se svjetla nekog automobila. Činilo se da riče dok se pojavljivao nalik vlaku koji izlazi iz tunela, i ona se stisnula uz živicu,

bez imalo života u sebi. Ali, bio je to samo automobil koji je projurio s retriiverom koji je dobroćudno promatrao sa stražnjeg prozora. Kišica je istočkala njezino podignuto lice, a kaskada tekućeg blata zaprskala joj je noge. Ovako se zacijelo osjeća zec, instinktivno uplašen i ne znajući čega se boji, pomislila je trčeći uz histeričan zečji smijeh.

Staza koja je vodila do bungalova bila je dugačka, bezumno popločan nasip, lagano podignut iznad vlažne trave. Ovo je zadnji krug trke i to joj je dalo nalet energije. Bacila se na trijem i snažno zalupala na vrata.

Jackie dolazi. Hvala bogu što će je Jackie prva vidjeti! S jasnom naznakom ljudskog kretanja, sigurnošću neposrednog ljudskog kontakta, probadajućom žestinom joj se vratila sva strahota stvarnosti. Andrew je ubio Nestu, Andrew pokušava ubiti tebe... Jackie će je na trenutak sakriti od muškaraca, odvesti u svoju sobu i utoplitu je dok najgora panika ne prođe. Sto će uslijediti nakon panike, nije se usudila ni pomisliti.

Vrata su se naglo otvorila.

– Oh, Jackie, mislila sam da nikad... Zadahtala je. Na vratima je, s Christopherom u naručju, stajala Daphne Feast.

Čestitke za godišnjicu braka naslonjene na vaze prekrivale su policu iznad kamina. Jedna velika, s malo jezgrovitijim pozdravom od ostalih, bila je prikucana za okvir nakošene zelene slike. Neka je seljakinja, izbjeglica zamrljanog bijelog lica ispod karirane kukuljice, iz zrcala uzvraćala pogled Alice. Christopher se rasplakao.

– Otišli su u Boadiceju – rekla je Daphne. – Zar niste znali? Razumljivo je što se nije željela gnjaviti kuhanjem za svoju godišnjicu braka.

Lice u zrcalu je tiho upitalo: – Što ti radiš ovdje?

– Čuvam djecu. I nije mi baš zabavno. On urla kao lud otkad su otišli. – Pružila je dijete Alice i netremice je promatrala. – Evo, uzmite ga malo vi. Hoću reći, ako niste previše uzrujani.

Baš je bilo dobro daje u blizini bio stolac. Alice se srušila na njega ne osvrćući se iza sebe. Čvrsto je uhvatila dijete, pronalazeći u njemu utjehu. Zabavljeno novim licem, prestalo je plakati. Izvukla je češljic iz

kose i dala mu ga. On je prstima opipao najprije vlastite vlažne obraze, a zatim i njezine niz koje su potekle umorne suze, i nasmijao se kao daje upravo otkrio nešto veselo.

– Ima li što za piće? – Glas joj je zvučao grubo, više nalik glasu neke žilave žene koja se naslanja na šank, nego njezinom vlastitom.

– Ne znam. Nije ovo moja kuća.

– U bifeu bi trebalo biti brandyja.

Okruglih očiju, Daphne je otvorila vrata bifea i pružila Alice bocu i čašu. Spustila je Christophera na pod. Počeo je češljati dugačke pramenove mohera na sagu ispred kamina. Alice je natočila malo brandija i popila ga. Utjeha koju joj je donio i nova toplina koju je osjetila prenerazili su je.

– Pretpostavljam da biste trebali nazvati gospodina Fieldinga da dođe po vas.

– Hoću – lagala je Alice.

Srećom, telefon je bio u hodniku. Zatvorila je vrata daje Daphne ne čuje. Prošla je gotovo godina dana otkad je nazvala ovaj broj, ali znala gaje napamet. Duboko je udahnula i čekala da joj se on javi.

Možda je bilo nečega u onome što je Jackie rekla. Da je ona prije mnogo godina imala ovakvu frizuru, da se potrudila oko svojeg lica, ovo se možda nikad ne bi dogodilo. Jackin toaletni stolić nudio je čitav niz proizvoda koje Alice nikad nije ni pomislila kupiti.

Marljivo je počesljala kosu, ali je ustuknula na pomisao daje splete u pletenicu. Umjesto toga ju je zamotala u punđu na vrhu glave i s neobičnim se uzbuđenjem odmaknula od zrcala kako bi proučila učinak. Zadahtala je, a zatim se pomalo ukočeno nasmiješila. Dakle, to je objašnjenje!

Počela se šminkati s osjećajem da se prepušta nekom tajnom poroku. Usne su joj sad bile blijedo-ružičaste i sjajne, kapci modri. Kao zadnji korak preuzimanja drugog identiteta, nacrtala je tamne, izvijene obrve iznad svojih vlastitih svijetlih. Preobrazba je bila gotovo potpuna.

Nije mogla ponovno izići na cestu omotana putnim prekrivačem. Jackin ormar bio je prepun kaputa. Vrhovima prstiju skinula je jedan od crnog buklea s vješalice i odjenula ga, ne pogledavši se u zrcalo.

Pozornica je bila namještena, zastor će se ubrzo podići. Otvorila je oči i okrenula se. Da, bilo je baš kao što je očekivala. Nesta Drage joj je pošla u susret.

Srušila se na krevet, a euforiju je zamijenio šok. Jesu li to svi vidjeli, svi osim nje? Je li joj zato Jackie rekla da bi trebala raditi frizuru kao Nesta, jer je s malo varke, malo šminke, izgledala kao Nesta? Njezino je čelo bilo više, oči krupnije od cvjećaričinih, ali imale su jednako oblo tijelo, ista pupoljasta usta. Unatoč bolesti, lice joj se popunilo i dodatno naglašavalo sličnost.

Justin Whittaker je to vidio. Njegova ljubav prema Nesti bila je stričevska ljubav, jer je u njoj vidio zgodnu ženstvenu ženu kakva njegova vlastita nećakinja nikad neće biti. Andrew je to vidio. Oženio se njome jer gaje podsjećala na Nestu. Probola ju je hladna bol, a lice u zrcalu od vratilo joj je Nestinim melankoličnim pogledom.

Daphnin glas ju je dozvao iz noćne more.

– Gospodo Fielding, jeste li dobro? Odgovorila je glasom koji je bio isključivo njezin, njegovan i autoritativan.

– Posudila sam kaput gospode Whittaker. Neće imati ništa protiv. – Ugasila je svjetla i izišla u hodnik.

– Zar nećete pričekati gospodina Fieldinga?

– Očekujem da ću ga sresti putem.

– Doista izgledate lijepo. Prilično moderno, ako znate na što mislim.

– Ako je Daphne i primijetila ovu sablasnu sličnost, nije rekla ni riječi o njoj. Lice joj je bilo melankolično, jer bez obzira što se događalo, ona je odigrala svoju malu ulogu u tome i za trenutak će biti isključena. – Izgledali ste nasmrt preplašeni kad ste došli. Netko se muva po uličici, zar ne? I sama sam to pomislila. Vidjela je nekog muškarca i on ju je uplašio. Je li to bio muškarac, gospodo Fielding?

– Da, bio je muškarac.

U telefonskom razgovoru, Harryju ništa nije objasnila. Tad joj se, pod ugodno umrtvljujućim učinkom brandjja, činilo da će, kad se nade s njim, sve sjesti na svoje mjesto. Uvijek ju je volio i, promatrajući njezinog supruga očima nekoga izvana, očekujući neizbježno, čekao

vlastitu priliku. On će je nekamo odvesti i, jednog dana, kad sve završi...

Hodala je Station Roadom, ispod mosta, pokraj tvornice, i više se nije bojala. Za trenutak će se pojaviti njegov automobil i skrenuti uz rub pločnika pokraj nje. – Ako budeš imala ikakvih problema – ikakvih, Alice – doći ćeš k meni, zar ne? Ali, on je bio ne samo njezin prijatelj, nego i njezin liječnik; nije ga mogla kompromitirati. Za sad može očekivati samo naklonog slušatelja, prijatelja kad su je svi ostali prijatelji iznevjerili.

Stvari se rijetko događaju upravo onako i upravo u onom trenutku kad očekuješ. I u trenutku kad su njezine misli rekle, sad će doći, iz High Streeta je skrenuo automobil i zaustavio se pokraj nje. Njezino srce je poskočilo kao kad se prvi put zaljubiš. Ovakvo savršeno tempiranje više je od ičeg drugog raspršilo njezine sumnje. Kako ga je ikad mogla smatrati nespretnim ili netaktičnim?

Sjela je u automobil pokraj njega prije nego što mu je pogledala lice. Zatim je, kad gaje naposljetku pogledala, osjetila kratku oštru zlovolju ugledavši njegov mršavi umor i pomislila je na Andrewovu ljepotu. Andrew... Hoće li ga ikad ponovno vidjeti? U nekoj dalekoj budućnosti, sjedeći ovako možda s Harryjem, možda ga ugleda iz daljine, neznanca u gomili.

– Drago mi je što si me nazvala – tiho je rekao Harry. – Mislio sam da bi to mogla učiniti. Počeli smo razgovor, zar ne, u crkvenoj dvorani? Možda bismo ga trebali sad završiti. – Iznenada kao da je shvatio da je noć, da je padala kiša i da je ona pješačila. – Kako te je Andrew mogao pustiti da...?

– Ostavila sam ga – glatko je odgovorila.

Znala je da neće biti iznenađen. Očekivao je to od samog početka. Skrenuo je u High Street bez riječi. Narančasta svjetla na odvojkju i zaobilaznici obasjavala su nebo mutnim svjetlom. Kao daje neki grad daleko na horizontu u plamenu.

– Harry, ne mogu sad razgovarati o tome. Mislila sam da mogu do trenutka kad si došao, ali previše je svježije, previše nedavno. Možeš li samo biti sa mnom, razgovarati sa mnom, dok se Hugo ne vrati... Ne

želim ti dodijavati, Harry. Možda bi bilo bolje da odem u hotel. Jednostavno više ne znam.

Prošli su pokraj Boadice je. Hugo je tamo unutra, pomislila je, Hugo i moj stric. Ako to ne može reći Harryju, kako će ikad reći njima?

– Volio bih da možeš biti sa mnom – ispod glasa je rekao Harry. Ona se rasplakala. – Bolje ćeš se osjećati ako mi kažeš. – Pružio joj je ruku i pomogao da izađe iz automobila i prijeđe pločnik do vrata pokraj kojih je bila mjedena pločica. U čekaonici su stolci bili poredani uza zid, a časopisi uredno poslagani na hrpu. Nije se potrudio upaliti svjetlo ni zaključati vrata iza njih. – Možeš leći ovdje unutra – rekao je – a ja ću ti dati nešto za smirenje.

Ulazeći u ambulantu ispred njega, ugledala je vlastiti odraz koji joj je dolazio u susret iz crnog, kišom išibanog prozora. Na prizor te zlatnocrne mrlje, podigla je ruku do očiju i utonula u stolac. On je u tišini otišao do ormarića s lijekovima i pružio joj dvije tablete. U čaši koju joj je dao bilo je nekoliko centimetara vode. Upalio je svjetla i njihova jačina bola joj je oči.

– Zar mi ne bi sad voljela sve ispričati? – nježno je upitao.

Progutala je tablete i duboko uzdahnula. – Da te barem nisam zaustavila onoga dana u crkvenoj dvorani – rekla je. – Namjeravao si mi reći, zar ne, Harry? – Da gaje barem pustila da nastavi, a ne poskočila i odjurila od njega, možda bi sve saznala prije nego stoje napravila one planove za sebe i Andrewa, planove koji su tad bili slatki, a sad se činili smiješni. – Tad bih to bolje podnijela.

Bio je zbunjen. – Nisam siguran da te razumijem, Alice.

– Ne sjećaš se? Rekao si da ne smijem povezivati Andrewa s Nestom.

– Nisi ga valjda zbog toga ostavila? – Suho se nasmijao. Iznenadena, podigla je pogled prema njemu.

– Toga... i drugih stvari.

Sjeo je pokraj nje, a licem mu je prostrujio drhtaj zabrinutosti. – Alice, ne znam koje su to druge stvari... ne pitam te... ali nisam ti namjeravao tračati tvojeg supruga.

– Onda, što?

Namrštio se i rekao: – Samo sam pomislio kako je došlo vrijeme da ti kažem neke stvari o Nesti Drage. Oh, Bože, toliko dugo sam izdržao, ali kad si počela govoriti o njoj, ja sam... pripremio sam se za priznanje, Alice.

– Govoriti o njoj? Svi su znali da sam gotovo poludjela od brige za nju.

Šokirana nevjerica na njegovom licu bila je neupitna. – Zašto mi nisi rekla?

Spoznaja ju je pogodila kao mlaz ledenohladne vode. Bio je u pravu, nikad mu to nije rekla. Od svih ljudi s kojima se posavjetovala, s njim to nikad nije učinila, zato što se bojala – uplašio ju je svojim slatkim upozorenjima – raspravljati o pacijentu s njezinim liječnikom!

– Ali, Harry... – zamucala je – Nesta nije bila bolesna. Zašto bih te pitala?

Ponovno suhi, ogorčeni smijeh. – Nije bila bolesna! Zar si mislila kako je normalno da se jedna žena deblja, izgubi kosu i postaje deprimirana kao što je ona bila?

– Ne, ali... Harry, meni to sve nije važno. Preklinjem te da mi kažeš gdje – gdje se u to sve uklapa Andrew!

Sad je bila mirnija. Tablete koje joj je dao brzo su djelovale. Nagnula se prema njemu, čvrsto se držeći za stol.

Iznenada je poprimio držanje muškarca koji bi, dolazeći na kraj svojeg svijeta, mogao svašta reći, svašta priznati, jer ništa više nije važno. – Postojala su samo dvojica muškaraca u Nestinom životu – rekao je. – Feast – iako ja ne mislim daje on ikad bio nasamo s njom više od pet minuta odjednom – i još jedan.

– Andrew? – prošaptala je.

– Alice, rekao sam ti da ih ne povezuješ. Ozbiljno to mislim. Andrew, Hugo, tvoj stric, svi su oni bili samo rekviziti za njezin ego. Vjeruj mi, ti su rekviziti potrebni kad si zgodna, mlada žena, a onda iznenada, iz čista mira, dobiješ odvratnu unakazujuću bolest. Stalno ti je potrebno ponovno uvjeravanje – to je jedan od znakova. Želiš da ti stalno govore da si još uvijek ljupka i poželjna.

– Kakvu bolest? – povikala je. – Kakvu bolest? Što joj je bilo?

– Sve bi učinila daje sakrije – polako je rekao – ali, mislim daju je Feast osjetio. Možda upravo to i objašnjava njihovu uzajamnu privlačnost, spajanje takvih tjelesnih suprotnosti, od kojih jednoj nedostaje ono stoje drugoj suvišak. Pretpostavljam da nikad nisi čula to ime...

Zelena slika, dvojica dječaka poslani van kako ih ne bi čuli... Teška riječ koju je Jackie izgovorila sad joj se vratila i ona je promucala slogove.

– Myxoedema?

– Pametno od tebe. – Sablasno se nasmiješio.

– Ali, kako ti to sve znaš, o Feastu, o Andrewu i o mojem stricu?

– Odlučio sam da ću ti sve ispričati kad započnem. Vidiš, ja sam bio onaj drugi muškarac.

Mehanički je rukom posegnula za telefonom. Mogla je pomisliti jedino, u redu je, moram nazvati Andrewa. Ali, on joj je uhvatio prste i spriječio je. Bila je slaba, a njegova se snaga iznenada činila ogromnom.

– Dopusti mi da sad završim. Nemoj me ponovno napustiti, Alice. Znaš, podsjećala me malo na tebe. Bilo je u njoj nečeg neuhvatljivog – kao ti u zrcalu koje iskrivljava. Tebe nisam mogao imati, ali morao sam živjeti, zar ne?

– Želim Andrewa, moram otići k Andrewu! Bijesno ju je protresao. Čvrsto ju je zgrabio za zglobove. – Zar ga ne možeš ni na trenutak zaboraviti? Zar mi ne duguješ još zadnji put pola sata svojeg vremena?

– Dobro, ali...

– Odlazili smo na mjesto koje je poznavala – neku prljavu rupu u Paddingtonu. Mislim da te šokiram, Alice. – Umorno je odmahнула glavom. – Moralo je biti tako, tajnovito, prljava, podmuklo, jer sam ja bio njezin liječnik. Nije baš lijepo, zar ne? Oh, davno mijе prestala biti potrebna, ali ja sam bio potreban njoj. Običavala mijе reći da, ako je ostavim, neće biti odgovorna za ono što bi mogla reći. Znao sam da ima myxoedemu – kako ne bih znao, pa bio sam joj liječnik i tako... tako blizak? Znao sam da će, ne bude li se liječila, s vremenom postati poput idiota, bespomoćna, natečena, posve nesposobna brinuti se za sebe. Ali,

ona je bila toliko tašta i nije joj ništa značilo kad sam joj rekao daje njezina taština tek još jedan od simptoma. Uporno je ponavljala: Ostavi me na miru. S vremenom ću ozdraviti. Proganjaš me jer me se želiš riješiti.

Riješiti. Ta je riječ poput crva gmizala Alicinim mozgom. Iznenada ga je željela zaustaviti, izići van na čisti, hladan zrak.

– Molim te, nemoj ustajati – rekao je. Mrzila je taj gotovo histeričan prizvuk u njegovom glasu, i grašci znoja izbili su joj na gornjoj usnici. – Dopusti da ti sve ispričam. – Zastao je i užurbano nastavio: – Rekla je da više ne može raditi. Nije mogla podnijeti taj tempo. Sa zaradom od prodaje trgovine, neko će vrijeme odsjesti u onoj rupi u Paddingtonu i razmisliti o svemu. Mogu je tamo posjetiti, rekla je. Na određeni način, to mi je bilo olakšanje, ali je ujedno bilo i gore. Moj bože, nasmrt sam se prepao! Prije ili kasnije, znao sam, morat će naći drugog liječnika – morat će – i onda, što će mu ispričati o meni?

– Ne želim čuti! Ne želim znati!

– Sjedni, Alice. Molim te!

– Znam što ćeš mi reći, da si joj dao lijek i daje ona jela sir i...

– Nije bilo tako – začuđeno je rekao. – To ne bi naškodilo Nesti. Samo bi joj se povisio krvni pritisak, a ljudi s myxoedemom imaju niski krvni pritisak. Oh, Alice – sirota Alice – zar si to mislila?

– Sto se, onda, dogodilo?

– Imao sam ključ Bridal Wreatha – rekao sam. – Trebao sam se tamo naći s Nestom one noći prije nego stoje otišla. Kad se vrati oprostivši se sa svima, kanio sam posljednji put pokušati nagovoriti je na liječenje. – Oklijevao je. – Slušaj, Alice, doista sam je pokušao nagovoriti da uzme lijek. Ljudima poput Neste nedostaje jedna izlučevina štitne žlijezde. Dao sam joj tablete thyroida i rekao joj da su vitamini, ali ih ona nije željela uzimati. Tad već ne bi uzela ništa što sam ja prepisao.

Struktura koju je gradio rasla je do proprocija kuće u noćnoj mori, kuće s mnogobrojnim sobama kroz koje se čovjek probija dok naposljetku ne stigne do tajne na samom tavanu. Željela je pobjeći iz kuće i vrišteći otrčati niz stepenice kojima ju je tjerao da se uspinje.

– Harry, molim te...

– Nisam došao do pola deset. Zazvao sam je, ali mi ona nije odgovorila. Zatim sam otišao na kat i pronašao je gdje leži na krevetu. Sva je posteljina bila spakirana, a ona je ležala na golom madracu. – Ponovno je zastao kao da se boji nastaviti. Alice je proizvela neki neartikulirani zvuk. – Bila je... bila je u nesvijesti. Nisam znao što se dogodilo, što je popila... Bože, kad bih te barem mogao natjerati da shvatiš što sam u tom trenutku osjećao. Biti siguran, biti slobodan... Lagano je gurnuti preko ruba – čak ni to – jednostavno ništa ne učiniti i pustiti je da umre. Nitko ne bi nikad saznao. Ali, kad već govorimo o tome, zašto nije itko vidio? Vani su prekopani čitavi hektari zemlje. Pogledao sam je kako leži s lažnom kosom koja joj se izvlačila iz punđe, a zatim sam kroz prozor pogledao spreman teren za pokapanje.

Iz nje je provalio uzvik čistog užasa.

– Što mi to pokušavaš reći? – Pogled joj je pao na praznu čašu na rubu njegova radnog stola. – Ne, ne, Harry, ne!

Uspela se svim tim stepenicama u kući iz noćne more s njim iza sebe, s njim koji ju je bodrio da ide dalje. Sobe su bile otvorene, jedna po jedna, i ona je vidjela njihov sadržaj, predmete koji su postajali sve ružniji i strasniji kako je prolazila jednu po jednu etapu puta. Sad su došli do vrha najgornjih stepenica i preostala su samo jedna vrata.

Vrata – proteklih tjedana su posvuda bila vrata, otvarala se prema nadi, letimično pokazujući crnu odjeću i svijetlu kosu, a zatim se zatvarajući prema očaju. Ovo su bila posljednja vrata i za trenutak će se i ona otvoriti.

Ustuknula je od njega na rubu vriska. Krenuo je prema njoj, nešto mrmljajući, veoma visok i nezgrapan, uokviren četvrtastim prozorom. Iza vrata je začula bat koraka, ispočetka prigušen, a zatim sve bliže. Ne smiju se otvoriti. Mora van, mora se vratiti Andrewu!

Jesu li to prava vrata, ili vrata u njezinoj viziji? Začulo se tiho škljocanje kad se zasun počeo pomicati. Bila su to stara vrata s crnom zaštitnom pločom i zavinutom željeznom kvakom koja je polako gmizala nadolje kao zmija, zavijajući i puzeći preko drveta.

Alke je ukočenim rukama prekrila oči. Ali, one se nisu željele zatvoriti, nego su umjesto toga postajale sve razrogačenije,

usredotočene, zablunjene. Vrata su se otvorila jedan centimetar, stala i ponovno se pomaknula.

Kroz otvor je zapuhao lagani vjetar i s njim je došao čunj kose boje meda, a preko praga je prešla crna zašiljena cipela.

Čitavo njezino tijelo zaledilo se u napeti čvor stisnutih mišića i živaca. Negdje u njoj postojao je vrisak koji je bio zarobljen u njezinom zatvorenom, suhom grlu. Od šoka je prstima pritiskala čelo, ali kroz njih je svejedno mogla vidjeti uzbibanu plavokosu punđu i karirano crno-bijelo odijelo. S nesesera su između prstiju u rukavici prema njoj svjetlucali inicijali.

– No, kakvo iznenađenje! Bog, Alice. Dugo se nismo vidjele.

Presavinuta na stolcu s glavom na koljenima, znala je da nije posve izgubila svijest. Rub čaše koju joj je Harry prinio usnama zazveckao je o njezine zube, a voda je curila niz Jackin kaput.

U sobi je bila mukla tišina. Bila je svjesna ubrzanog kucanja svog srca. Zatim je tišinu prekinuo zvuk Harryjevog nespretnog koraka dok je prilazio umivaoniku, mlaza vode kojim je ispirao čašu, njegovog nervoznog kašlja.

Oči koje su je netremice promatrale nisu bile Harryjeve. Podigla je pogled i susrela ih. Jerseyska krava, porculanska lutka, bijela ljenčina od žene – svih tih opisa se sad sjetila, ali nijedan nije odgovarao djevojci koja je sjedila na rubu radnog stola i promatrala je, njišući dugim, vitkim nogama. Nesta je bila prelijepa. Njezina zlatna kosa, koja joj je pahuljasto uokvirivala lice, plamtjela je na pozadini od starih zidova nalik zelenoj glatkoj tkanini. Njezina koža zasigurno nikad nije bila tako prozirna. Sjećala je se kao neobično debele, uvijek pod teškom šminkom. Nesta više nije bila debela, nego vitka. Umjesto da joj bude poput druge kože, karirani kostim joj je pristajao baš kako treba.

Promatrale su se bez riječi. Nestina šutnja, njezine otvorene usnice kao da želi progovoriti, ali ne može, samo su pojačale dojam daje riječ tek o viziji. Harry je bio taj koji je donio stvarnost kako bi prekinuo

dugi san. Kad je vidio da se Alice oporavlja, prišao je Nesti i tihim, bijesnim šaptom rekao:

– Neoprostivo je da si nam se tako prišuljala. Uostalom, što uopće radiš ovdje? Nisi trebala izlaziti do sljedećeg tjedna.

Nesta je trepnula. Kad je progovorila, riječi su joj ispadale iz usta. – Bila sam zdrava kao dren. Dosadila sam im pa su me potjerali. Mislila sam daje najmanje što mogu učiniti doći posjetiti svog odanog liječnika. – Alice nije mogla vjerovati svojim ušima. To je Nesta; svaka riječ, svaka fraza bila je njezina. Ali, ovo je Nesta kakva je bila kad je tek došla u Salstead. Čula je njezin budalasti hihot, promatrala kako prstima u dugim, crnim rukavicama lupka po stolu. – Iako, najprije sam svratila do Feastovih, i malo se uredila. Nisam željela da me se vidi ni trenutak duže u onom jezovitom crvenom baloneru koji si mi kupio, Harry. – Okrećući se ponovno prema Alice, zavjerenički se nasmiješila, cure se drže zajedno, i dodala: – Zamisli, crveni!

Ne znajući zašto, osim ako je to bilo od olakšanja ili kao uvod u oproštaj, Alice je ispružila ruku i pronašla Nestinu. Mala je ruka čvrsto stisnula njezinu. Nestaje sagnula glavu i pomirisala crvenu ružu u zapučku.

– Pretpostavljam da ti dugujem ispriku, Alice. – Izgledala je tako skrušeno, da je Alice odlučno odmahнула glavom. – Oh, da, dugujem. Bila sam grozna prema tebi i imam osjećaj da sam te donekle uzurjala.

– To je zacijelo – rekao je Harry – najblaža moguća formulacija.

– Ali, gdje si bila? – Alice je osjetila da crveni. – Mislila sam da si mrtva – rekla je.

– Gotovo sam i bila. U zadnjih nekoliko tjedana u Salsteadu bilo mi je tako loše da sam umalo poludjela. – Oklijevala je, a zatim se nervozno potapšala po kosi. Pogledavajući Harryja, brzo je nastavila: – Nešto nije bilo u redu s... Oh, mojim metabolizmom ili tako nečim. Ništa što bi itko mogao vidjeti. Zapravo je većinom bilo u glavi.

– Gluposti! – rekao je Harry.

Gnjevno gaje pogledala. – Onog petka sam bila u užasnom stanju. – Od preširokog osmijeha njezine su tanke, nacrtane obrve poskočile. – I nije mi nimalo pomoglo, vjerujte mi, kad sam vidjela sve one

Grahamove, i veselje i razmetanje u Boadiceji, a nakon toga Huga i Jackie s djecom. Kad sam došla tvom stricu, već sam bila na izmaku snaga. No, dobro, otišla sam u kuhinju pozdraviti se s gospođom Johnson...

– A stara je luda rekla da ima baš pravi lijek za živce i dala joj bočicu s tri tablete Tofranila – rekao je Harry. – Baš slično njoj, da tablete koje sam joj prepisao daje svima i svakome.

– I meni ih je neki dan pokušala dati – rekla je Alice, sjetivši se.

– Nestaje bila prokleta budala što ih je uzela.

– Kad sam otišla vidjeti Pernille – rekla je Nesta – ušla sam u vašu kupaonicu i progutala sve tri s malo vode iz vaše čaše za pranje zuba.

– Tofranil snizuje krvni pritisak, stoje najgore za nekog s myxoedemom.

Nesta se trznula na tu riječ i Alice joj je stisnula ruku.

– Imaju i druge nuspojave – okrutno je rekao Harry – drhtavicu, tahikardiju, gubitak apetita.

– U svakom slučaju, kad sam se vratila osjećala sam se strašno i pomislila da bih mogla malo pileći. Mora da sam se onesvijestila, jer sam bila gotovo mrtva kad me Harry pronašao. Pretpostavljam da bih mu trebala biti zahvalna, i jesam. U Pollingtonu nisu imali slobodan krevet, pa me otprašio u Orphingham.

– Orphingham? Hoćeš reći da si čitavo vrijeme bila tamo? – To je bilo nevjerovatno, a ipak istinitije od svih njezinih pretpostavki. Dok je ona bila na policiji, u pošti, dok je slijedila jednu sjenu u cvjećarni, a drugu niz pločnik, prava je Nesta ležala stotinjak metara dalje u seoskoj bolnici.

– Harry me posjećivao dva ili tri puta tjedno. Nije želio da itko u Salsteadu zna za mene i ja sam se složila s njim. Zatim mi je rekao da ti moram napisati pisamce. Namjeravala si dati oglas u novinama, rekao je, i morala sam ti dati do znanja gdje sam. Bolničarke ili netko od pacijenata mogli su vidjeti oglas. Dobro, rekla sam, naravno da ću joj pisati, ali... ne znam, Alice... bila sam pomalo neuravnotežena i mislila sam da bi se ti mogla uzrujati ako me vidiš u tako lošem stanju...

– To je glupost i ti to dobro znaš – razdražljivo je rekao Harry. – Užasavala se dopustiti da je vidiš, Alice. Uzeli su joj onu vlasulju koju je nosila i nisu joj dopustili da se šminka. Nisu smjeli zamaskirati simptome, zar ne? Nije željela daje Andrew ili ti vidite kao napuhanu, mlohavu olupinu u koju se pretvorila zbog vlastite taštine.

– Nemoj – rekla je Alice. Ustala je i zaštitnički zagrlila Nestu. – Ne budi tako okrutan!

– Naviknula sam se na bolničarke – šapnula je Nesta – ali već je bilo dovoljno loše što me one bockaju i podbadaju. Sve osim jedne. S njom sam se znala zabaviti. – Uzdahnula je i podigla glavu. – Bila je draga djevojka. Harry nije bio baš suosjećajan i stalno je nešto zanovijetao kad bi mi došao u posjet. Čim mi je bilo malo bolje, donio mi je hrpu dosadnih romana za čitanje i rekao da bih trebala na terapiju, naučiti neki koristan posao koji ću raditi kad izidem. Moja mi je bolničarka kupovala sve one ženske tjednike.

– Rezultat svega toga, Alice – nestrpljivo je rekao Harry – jest da sam joj ja jednostavno posudio svoj pisaći stroj. – Nesta ga je uvrijeđeno pogledala. – Prodavanje cvijeća je ionako bilo samo gubitak.

– Tako se stidim, Alice. Ne znam kako bih ti objasnila. Vidiš, nisam željela da brineš zbog mene, ali istodobno nisam željela ni da me vidiš. Eto, to je to. Ona bolničarka o kojoj sam ti pričala – sestra Currie – rekla je, nije li čudno što ne dobivam nikakva pisma? Možda nitko ne zna gdje sam. Zašto joj ne dopustim da u pošti uredi da se moja pisma preusmjeravaju, i iz Salsteada šalju u bolnicu? Rekla je kako ne voli misliti da itko ne dobiva pisma. To ju je podsjećalo na jednog starca koji živi u kući po imenu Sewerby u Chelmsford Roadu, dvije kuće od njezine mame. On nikad ne dobiva poštu, rekla je, a kad je otišao na poštu po svoju mirovinu vidio je neku obavijest na kojoj je pisalo Netko, negdje, želi pismo od tebe i to gaje pogodilo ravno u srce. Tad se nasmijala i rekla kako je ionako slijepa sreća da itko u Chelmsford Roadu dobije svoja pisma zbog novog poštara koji je više-manje duševno zaostao.

– Oh, Nesta! – povikala je Alice i slabašno se nasmijala.

– Znaš ti mene, Alice. Uvijek sam bila od slagalica, križaljki, kvizova, nečeg čime ću zabaviti mozak.

– Nastavi – rekao je Harry.

– Dobro. Samo, želim to ispričati na svoj način, ako nemaš ništa protiv. Ispunila sam obrazac, Alice, i stavila Sewerby kao svoju zadnju adresu. – Alice ju je pogledala, ali je nije prekinula. – Kanila sam da mi poštu šalju u bolnicu – doista jesam, kunem ti se da jesam – ali, onda sam pomislila, moj bože, sestra Currie će mi donijeti poštu i vidjet će adresu Sewerby, dvije kuće dalje od njezine majke, i gdje ću onda biti? Stoga sam se odlučila za Endymion. Shvaćaš, znala sam da će tamo biti sigurna i da mogu skoknuti po njih kad iziđem. Stalno su mi govorili u bolnici ćete ostati tjedan-dva, gospodo Drage. Kako sam mogla znati da ćeš mi ti uporno pisati i sva se pretrgnuti?

– Učinila si sve što si mogla da me zaustaviš – rekla je Alice. – Tvoja pisma nisu baš bila ohrabrujuća.

– To nije bilo namjerno, zlato. Nikad nisam uspjela svladati taj stroj. Samo nekoliko redaka, i to je bio moj limit. Ali, slušaj, Alice, ne smiješ okrivljavati Harryja. Njemu nikad nisam rekla ni riječ.

– Ne razumijem kako si znala da tvoj plan funkcionira, Nesta. Mislim, poštar te je mogao prozrijeti. Mogla sam ne poslati prsten...

– Tu je upao Harry. On te nije vidio, ali je nešto načuo o tome.

Harry ju je neuljudno prekinuo. – Dopusti da joj ja ispričam, dobro? Sreo sam tvoju šogoricu, Alice. Rekla je da si pisala Nesti. Nisam znao pojedinosti i nisam ih ni želio znati. Stao sam na tome. Razumiješ, zar ne?

Alice je razumjela. Vjerojatno je bio previše preplašen, previše zabrinut kako će sve ispasti da bi postavio ijedno pitanje.

– Nestaje rekla da ne može nastaviti s tipkanjem – nastavio je – pa sam odnio stroj. Andrew mi je rekao da je njemu jedan potreban i ja sam mu ga odnio onoga dana kad si ti otišla u Orphingham. Sam bog zna da ga ne podnosim – čemu se pretvarati? – ali nisam mogao podnijeti pomisao da i nadalje troši tvoj novac. Automobil, sat koji si mu darovala – nisam namjeravao sjediti postrani i gledati ga kako trati stotinu funti na još jednu skupu igračku!

Osjetila je kako blijedi od bijesa, ali je stisnula zube. Kad je progovorila, gnjev je vibrirao kroz blage riječi. – Ne razumiješ, Harry, ni izbliza ne razumiješ...

– Zao mi je. Nisam to smio reći. Nema veze, preskočimo to, zaboravi. Andrew mi je rekao da si otišla u Orphingham potražiti Nestu. Rekao je da Nesta tamo živi – hoću reći, da živi u nekoj privatnoj kući. Bože, nisam znao što se događa. Donio sam mu knjigu koju sam od njega posudio – Nesta ju je čitala – i samo je spustio na stol, promrmljao nešto o tome kako moram hitno u ambulantu i izišao. Zatim sam te, sljedećeg dana, vidio na ručku sira i kruha. Rekla si da si tražila Nestu i počela si ispitivati Daphne Feast. Namjeravao sam ti tada reći gdje je Nesta, Alice, ali tamo je bilo toliko ljudi – ona prokleta žena je željela razgovarati sa mnom o dijeti... Rekao sam ti da dođeš k meni ako imaš ikakvih problema. Bio je to mig da me dođeš sama posjetiti, ali ti nisi došla i...

– Onda sam mu ja rekla – prekinula gaje Nesta – sve sam mu priznala. – Zahihotala se. – Kažu daje iskrena ispovijed dobra za dušu. Moj bože, mislila sam da će me ozlijediti, tako je bio bijesan. Kad sam mu rekla da sva pošta odlazi u Endymion, umalo gaje udarila kap.

– Otišao sam tamo po pisma – promrmljao je Harry. – Nakon toga ti nisam mogao reći, Alice.

Rekla bi Andrewu, a on bi me dao pred Medicinsko vijeće. Znao sam to. Gospodin Drage, alias doktor Blunden, provodi vikende s pacijenticom u hotelu, i to kakvom hotelu!

Nesta je smjerno spustila pogled na svoje crne rukavice. – Siroti Harry bio bi prekrižen – rekla je. – Možeš li ga zamisliti, Alice, svog neurednog, kako od vrata do vrata prodaje patentirane lijekove? To se događa liječnicima koji skrenu s puta. Vidjela sam na televiziji.

– Daj, zaveži! – rekao je Harry. Okrenuo se prema Alice. – Kad sam uzeo pisma, mislio sam da će se sve smiriti. Ali, kad si počela povezivati Andrewa s Nestom, znao sam da moram sve objasniti.

– Ne moraš dalje – rekla je Alice. – Sve shvaćam, osim jedne stvari. Ako si namjeravala da ti adresa bude Sewerby, Nesta, zašto to nisi i učinila?

– Jesam. Naravno da jesam. Njezina zbuđenost bila je momentalna.
– Jesi li uživala u Phineas Finnu, Nesta? – suho je upitala. – Jesam li što?

– Viktorijanskom romanu s modro-smeđim koricama.

– Misliš na Andrewovu knjigu? Postoje granice, Alice. Pretpostavljam daje Harry zacijelo mislio da će mi oplemeniti mozak. Prelistala sam je i pogledala slike i, vjeruj mi, to je bilo dovoljno.

– Dovoljno da ti se um smete i napišeš Saulsby umjesto Sewerbyja. – Prisjećajući se riječi mladog I istražitelja, tiho je rekla: – Lako je napraviti takvu pogrešku.

Nesta je prinijela ruku ustima. Naposljetku je rekla: – Nikakvo čudo da nisam nikad mogla riješiti križaljku.

– Odvest ću te kući, Alice – umorno je rekao Harry. Opipao je džepove i pružio ruku prema Nesti. Nešto je na njegovom dlanu zasvjetlucalo i zatre – ptalo kao komadići dijamanta uhvaćeni svjetlom.
– Usput, ovo imam već tjedan dana. Zaboravio sam ti ga dati.

Nesta je polako skinula crnu rukavicu s lijeve ruke. Zatim je napadno zamahala trećim prstom.

– Nekako mislim da mi neće trebati. – Crni dijamant bio je velik, četvrtast i skupog izgleda. – Moj zaručnik – oh, to ne znaš, zar ne? – on je prilično važan čovjek na svoj način. Slomio je nogu kad se njegov jaguar zabio u neki kamion prvoga dana kad je otvorena zaobilaznica. – Nasmijala se dok su je netremice promatrali. Alice se sjećala vozila hitne pomoći koje je toga dana čula kod Feastovih i kako se čudila usred tog drugog većeg čuda. Tog dana je prvi put povjerovala da je Nesta mrtva. Je li joj to vozilo zapravo donosilo novi život? – Naravno daje on u Orphinghamu imao privatnu sobu – nastavila je Nesta – ali tamo imaju krasni salon – za putnike prve i druge klase. – Nacerila se vlastitoj šali. – Poznajem ga tek tjedan dana. To se zove vihor romansa. Nemoj me tako gledati, Harry. Neću mu reći za tebe. – Navukla je svoju rukavicu i neobičnim pokretom punim nade, pritisnula oba palca na nacrtane linije svojih obrva. – Sad imam što izgubiti – rekla je.

Ne razumijem zašto sam bila tako sigurna daje ona mrtva.

– Možda si to željela – tiho je rekao Harry.

– Željela da Nesta bude mrtva? Ali, to je glupost, to je strašno! Provela sam dane i tjedne tražeći je. Gotovo sam poludjela od brige. Potrošila sam silne funte pokušavajući je pronaći.

– Zašto si večeras pokušala izgledati kao ona? – Ja sam... – Zašto? Prinijela je maramicu očima i protrljala modru boju na kopcima.

Nestrpljivo je rekao: – Znaš, vas dvije niste doista slične. Ono što vidiš u zrcalu nije prava slika. To je bočna inverzija, a ne ono što drugi ljudi vide, Alice. Vjerujem da si pogledala u zrcalo i ponekad ugledala nju kao daje ona druga strana tebe. – Zurila je u njega dok je skretao na Station Road i zaustavljao automobil. Zatim se okrenuo prema njoj. – Vidiš, Nestaje uspjela tamo gdje ti nisi, Alice. Ti si sa trideset i sedam godina bila usidjelica, bogata, ali bez zanimanja. Nesta se rano udala, zarađivala za život, činila se privlačnom za muškarce. Tek kad je počela pobolijevati, ti si se počela zauzimati za nju.

– Sažalijevala sam je.

– Možda i jesi. Više nisi sažalijevala samu sebe jer si se trebala udati. Onda se Nesta odselila i nestala. Do tad ste već zamijenile mjesta, ali ti nisi baš željela izgubiti svoje drugo ja koje je bilo usamljeno, baš kao što si i ti ranije bila. Novac će je vratiti, baš kao što ti je novac sve pribavljao.

– Ne! – povikala je. – Ne, Harry, to nije istina.

– Zašto biti ravnodušan prema njemu? Svi se tako ponašamo. Počela si saznavati istinu o njoj, saznala si kako je privukla Andrewa. Možda je bila privlačna i drugim ljudima. – Alice je rukama prekrila lice. – Namjeravala si ubiti tu drugu sliku sa svim onim što ona podrazumijeva, posebice Andrewovom nevjerom. – Spretnom intuicijom, brzo je dodao: – Zakopati je duboko u lijesove i krenuti novim putem. Možda si je ti ubila. Gdje bi inače dobila tu ludu ideju o siru? Ili, ako ti nisi, Andrew jest. Andrew je ubio onu mladu, zgodnu i poželjnu.

– Mora da me strašno mrziš, Harry – rekla je.

– Mržnja je, kako bi Nesta rekla, slična ljubavi.

– Ne tvoja vrsta mržnje. Štogaod bi mi Nesta rekla o tebi bilo je dovoljno da poduzmeš sve potrebno. – Zajecala je i naglo otvorila vrata automobila.

– Slušaj, mogu ti oprostiti ako si pokušavao učiniti da mi ne bude dobro, ali... Zašto si me otrovao? Zašto?

Duboko je disala i jecala hvatajući dah. Nije imala pojma što će on učiniti, ali je od ogromnog straha kojeg je osjetila u Vairu i kasnije u ambulanti – straha koji nije bio nimalo manje stvaran zato što je sad znala da je bio nepotreban – postala ravnodušna na daljnji užas.

I baš kad se ona spremala iskoračiti iz automobila, dotaknuo joj je ruku. Pitanje koje joj je postavio on bilo je posve neočekivano, nesuvislo i, u tim okolnostima, uvredljivo.

– Što misliš? Govoriš o brizi. Kako misliš da je meni bilo, bolesnoj, u strahu od hrane, sumnjičeci sve koje volim da me pokušavaju ubiti?

– Ti nisi bolesna – rekao je – i nitko te ne pokušava otrovati. Dobit ćeš dijete.

Nije mu ništa odgovorila, ali je izišla iz automobila. Zrak je bio hladan i svjež. Naslonila se na jedna vrata i rasplakala.

Ubrzo je i on izišao i stao pokraj nje.

– Ispočetka nisam znao – rekao je – ali sam pretpostavio onoga dana na ručku kad ti je onako pozlilo. Kad si se onesvijestila i kad sam došao u Vair, htio sam te pregledati i uvjeriti se, ali mi Andrew nije dopustio. – Teško je uzdahnuo. – Na određeni način bilo mi je drago. Znaš, kad si zaljubljen u neku ženu, a ona se uda za nekog drugog, jedini način na koji možeš spriječiti da ne poludiš jest da se zavaravaš. Ne možeš priznati činjenice i samom sebi govoriš daje to radi društva – što ono kaže molitvenik? – obostranog društva koje jedno od drugoga mora dobiti. U srcu znaš da to nije tako, da je to istinski brak u svakom smislu te riječi, ali se zavaravaš, navikneš na to i nekako pomiriš.

Pogledao ju je kao da nije volio primiti za ruku. Ali je ona stajala zapanjena i lagano se njihala, dopuštajući da joj se vjetar igra na licu.

– Zatim se događa nešto drugo, što se i tebi dogodilo. Više se nisam mogao zavaravati. Osjećao sam se deset puta gore nego onoga dana kad si mi rekla da si se zaručila s njim. Kao da sam naposljetku shvatio da si

se udala. Ali, nisam želio da ja budem taj koji će ti to reći. To je mogao specijalist. – Suho se nasmijao. – Kao da je tu bio potreban specijalist! Svaka bi glupava babica vidjela – kako si hodala, kako ti se lice popunilo i kako si zbog toga izgledala deset godina mlađa, ona mučnina. Zašto misliš da si imala sve one fantastične ideje o Nesti? Zar ti nikad nije palo na pamet – zar ti ni sad ne pada – da su to samo uobrazilje mašte pojačane trudnoćom?

I nadalje je bila bez riječi. Počela je padati tanka kiša, malo više od teške magle. Zasićeni zrak gotovo se nije mogao udahnuti. Orosio joj je lice.

– Neka im kaže netko drugi, pomislio sam. Znao sam da ne bih mogao podnijeti vidjeti tvoju sreću, i njegovu. – Glas mu je puknuo i pročistio je grlo. – Vidjeti je – nastavio je – i znati da ona nema nikakve veze sa mnom.

– Ja jesam sretna – rekla je.

Omotala je crni kaput oko sebe i pritisnula ruke o struk. Kroz nju je strujila sreća koja kao da je eksplodirala u cvijet.

– Idemo – rekao je on. – Ne.

Kapci su mu se opustili i ona je pogledala lice koje je bilo bezizražajno i slijepo.

– Nazvat ću Andrewa i reći mu da dođe po mene.

– Andrew! – ogorčeno je rekao. – Uvijek Andrew! Smiješno, ali uvijek sam se nadao, Alice. Mislio sam da će to biti samo pitanje vremena. Da će te on ostaviti i da ćeš onda... da ćeš doći k meni.

– Andrew me nikad neće ostaviti – nepokolebljivo je rekla Alice.

Prilično se brzo udaljavala od njega, uopće se ne osvrćući. Telefonska govornica na uglu High Streeta i odvojka bila je prazna. Skupina mladih ljudi muvala se ispred Boadice je i iako joj je kosa visila i iako je skinula većinu Jackinog ruža s usana, jedan od njih je zazviždao. Ušla je u govornicu i zatvorila vrata, osjećajući kako joj se usne naškubljuju izgledom lažne skromnosti i svijesti o ljepoti koju je vidjela na licima drugih žena, ali nikad nije osjetila na vlastitom.

Tek kad je podigla slušalicu i dotaknula broččanik, shvatila je. Nije imala novca. Ona nije imala novca. Godinama je kupovala svoj put u

sve i iz svega; uvijek je sa sobom imala svjetlucavu modru knjižicu i svežanj novčanica. Ali, u ovom trenutku, kad je željela učiniti nešto što su si mogli priuštiti čak i najsiromašniji, nije imala novca, ni nekoliko bakrenih kovanica.

Nema veze. Može hodati. Neovisnost je bila poput tonika, osvježavajuća i vesela, i bila je povezana s novom ovisnošću – o Andrewu.

Automobilska svjetla su je uhvatila svojim snopom kad je izišla iz govornice. Na trenutak je pomislila da se Harry vraća po nju i sažaljenje se borilo s ljutnjom. Ošamućena, trepnula je i krenula prema svjetlu. Ovaj automobil je bio malen, crven, veseo.

– Andrew – rekla je tako mirno kao da se sreću po nekom davnom dogovoru.

– Bell, draga! – Iskočio je iz automobila i uhvatio je u naručje. Besposličari su ponovno počeli zviždati. Andrew kao da ih nije primjećivao. – Posvuda sam te tražio. Mislio sam da si pobjegla od mene. Bio sam čak i u Boadiceji da provjerim jesi li s Justinom. Gdje si bila?

– U posjeti duhovima – rekla je. Kasnije ću ti sve ispričati, spremala se dodati. Te su riječi, međutim, umrle i zamijenio ih je osmijeh. Ispričati mu kako je vlastitog supruga sumnjičila za umorstvo, preljub, besramnu prijevaru? Nijedan brak, posebice tako mlad kao stoje njihov, to ne bi mogao preživjeti. Pouzdavanje i povjerenje, pomislila je, vrijeme i strpljivost. Vrijeme će raščistiti sve preostale tajne.

Iznenada iscrpljena, potrošivši i zadnju iskricu energije, ušla je u automobil. Oprezno je pomicala tijelo, cijeneći ga i čeznući za prvim pokretom života. Ali, kad dođu kući, on će je ponovno pitati gdje je bila i ona će mu morati reći. Došao joj je odgovor. Kome ide žena kad sumnja na trudnoću, doli svom liječniku? Ostavljajući Andrewa bez ijedne riječi, trčeći niz High Street po kiši, sve to je bilo spojivo s njezinim strahovima i nadama.

Na trenutak nije govorila. On ju je nježno gledao. – Upravo sam vidio nekog koga smo poznavali. – Oklijevajući, brižno je birao riječi. –

Bila je ispred kuće Feastovih i ulazila u ogroman jaguar s ulubljenim vratima.

– Znam.

– I ti sije vidjela? Nisam razgovarao s njom – rekao je. – Tražio sam te.

Epilog Alice je udobno smjestila dijete u kolica. Već je spavalo, mirno djetesce s maslinastom kožom i očevom crnom kosom. Gurnula je kolica u sjenu majušnog trijema. Andrew gaje volio tamo vidjeti kad bi s poslijepodnevene nastave došao kući.

Sad je imala čitava dva sata pred sobom za čitanje knjige. Stigla je od izdavača kasnom poštom i ona je po stoti put pročitala naslov: Trollope i Donji dom, napisao Andrew Fielding. Neki ljudi kažu daje umjetnička kreacija poput rađanja djeteta, a njihova trudnoća bila je istodobna.

Pogledom je uhvatila ime Saulsby u drugom poglavlju. Nasmiješila se, stidljivo se prisjećajući jedne druge reakcije. Držala se vlastite odluke da mu nikad ne kaže na što je sumnjala, ali određena su pitanja morala biti postavljena.

– Zašto nisi prepoznao ime kad sam te upitala? Sjećaš se, vratila sam se iz Orphinghama, a ti si mi pripremio užinu.

Nasmijao joj se i uhvatio je u čvrst zagrljaj kako bi oduzeo žalac peckanja. – Kako Saulsby zvuči kad to kažeš s ustima punim kolača od marcipana?

– A tako. Oh, Andrew, ti si mislio da sam rekla Salisbury.

– U svakom engleskom seoskom gradu zacijelo postoji jedan.

I nadalje se smiješeći, okrenula je stranicu, čudeći se daje jedna riječ od sedam slova, koja joj je nekoć bila uzrokom silne patnje, sad bila samo sićušni djelić slagalice u općem uzorku zadovoljstva.